

EUROPEAN ENFORCEMENT ORDER FOR UNCONTESTED CLAIMS

(Regulation (EC) No. 805/2004 of the European Parliament and the Council of 21/4/2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims (EEO Regulation або EEO¹) –

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИКОНАВЧИЙ ЛИСТ ЩОДО НЕЗАПЕРЕЧНИХ ВИМОГ

(Регламент (ЄС) № 805/2004 Європейського парламенту і Ради від 21 квітня 2004 р. про Європейський виконавчий лист щодо незаперечних вимог)²

The European parliament and the Council of the European Union,

Having regard to the Treaty establishing the European Community³, and in particular Articles 61(c) and the second indent of Article 67(5) there of,

Having regard to the proposal from the Commission,

Європейський парламент та Рада Європейського Союзу,

Виходячи з умов Договору про заснування Європейської Спільноти, і зокрема пункту с статті 61 і другого абзацу частини 5 статті 67,

На основі пропозицій, зроблених Європейською Комісією,

¹Regulation (EC) No. 805/2004 of the European Parliament and the Council of 21/4/2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims (EEO Regulation) [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32004R0805>.

²Неофіційний переклад: Регламент № 805/2004 Європейського парламенту і Совета ЄС о введенні європейського исполнительного листа по неоспариваемым искам [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_b27.

³Treaty establishing the European Community (Consolidated version 2002) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12002E%2FTXT>.

Having regard to the Opinion of the European Economic and Social Committee,
Acting in accordance with the procedure laid down in

Article 251 of the Treaty,

(1) The Community has set itself the objective of maintaining and developing an area of freedom, security and justice, in which the free movement of persons is ensured. To this end, the Community is to adopt, *inter alia*, measures in the field of judicial cooperation in civil matters that are necessary for the proper functioning of the internal market.

(2) On 3 December 1998, the Council adopted an Action Plan of the Council and the Commission on how best to implement the provisions of the Treaty of Amsterdam on an area of freedom, security and justice¹ (the Vienna Action Plan).

(3) The European Council meeting in Tampere on 15 and 16 October 1999² endorsed the principle of mutual recognition of judicial decisions as the cornerstone for the creation of a genuine judicial area.

Ураховуючи думку Європейського соціально-економічного комітету,

Діючи відповідно до процедури, визначеної у статті 251 Договору,

Беручи до уваги, що:

(1) Спільнота поставила перед собою завдання зберегти і розвивати зону свободи, безпеки та справедливості, в якій забезпечується вільне пересування осіб. З цією метою Спільнота має вжити заходи, зокрема, у сфері судової співпраці в цивільних справах, які необхідні для належного функціонування внутрішнього ринку.

(2) 3 грудня 1998 р. Рада ухвалила План дій Ради і Комісії про те, як найкраще забезпечити виконання положень Амстердамського договору в сфері свободи, безпеки та справедливості (Віденський План Дій).

(3) На засіданні Європейської ради в Тампере, що відбулося 15 і 16 жовтня 1999 р., було схвалено принцип взаємного визнання судових рішень як наріжний камінь для запровадження справжньої сфери правосуддя.

¹ Action plan of the Council and the Commission on how best to implement the provisions of the Treaty of Amsterdam on an area of freedom, security and justice [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3A133080>.

² Tampere European Council 15 and 16 October 1999 Presidency Conclusions [Electronic resource]. – Mode of access : http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm.

(4) On 30 November 2000, the Council adopted a programme of measures for implementation of the principle of mutual recognition of decisions in civil and commercial matters¹. This programme includes in its first stage the abolition of *exequatur*, that is to say, the creation of a European Enforcement Order for uncontested claims.

(5) The concept of 'uncontested claims' should cover all situations in which a creditor, given the verified absence of any dispute by the debtor as to the nature or extent of a pecuniary claim, has obtained either a court decision against that debtor or an enforceable document that requires the debtor's express consent, be it a court settlement or an authentic instrument.

(6) The absence of objections from the debtor as stipulated in Article 3(1)(b) can take the shape of default of appearance at a court hearing or of failure to comply with an invitation by the court to give written notice of an intention to defend the case.

(4) 30 листопада 2000 р. Рада ухвалила програму заходів щодо реалізації принципу взаємного визнання рішень у цивільних та комерційних справах. Ця програма передбачає скасування *exequatur* на першому етапі, тобто створення Європейського виконавчого листа щодо незаперечних вимог.

(5) Термін «незаперечна вимога»² має охоплювати всі випадки, коли боржник не оспорював доказово вид або розмір грошової вимоги, а кредитор отримав або судове рішення щодо цього боржника, або інший виконавчий документ, який вимагає явно вираженої згоди боржника, як от мирова угода або офіційний документ.

(6) Відсутність заперечень з боку боржника, як це передбачено в пункті b частини 1 статті 3, може бути й у вигляді його неявки в судове засідання або відсутність відповіді на запрошення судом дати письмове повідомлення про свій намір захищатися.

¹ Draft programme of measures for implementation of the principle of mutual recognition of decisions in civil and commercial matters [Electronic resource]. – Mode of access : [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001Y0115\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001Y0115(01)).

²Для реалізації зазначених заходів було підготовлено відповідні Пропозиції про створення Європейського виконавчого листа щодо незаперечних вимог від 27 серпня 2002 р.² (далі – Пропозиції). У цих Пропозиціях запропоновано визначення *uncontested claims*, вимоги до процедури видачі, а також до змісту Європейського виконавчого листа.

(7) This Regulation should apply to judgments, court settlements and authentic instruments on uncontested claims and to decisions delivered following challenges to judgments, court settlements and authentic instruments certified as European Enforcement Orders.

(8) In its Tampere conclusions, the European Council considered that access to enforcement in a Member State other than that in which the judgment has been given should be accelerated and simplified by dispensing with any intermediate measures to be taken prior to enforcement in the Member State in which enforcement is sought. A judgment that has been certified as a European Enforcement Order by the court of origin should, for enforcement purposes, be treated as if it had been delivered in the Member State in which enforcement is sought. In the United Kingdom, for example, the registration of a certified foreign judgment will therefore follow the same rules as the registration of a judgment from another part of the United Kingdom and is not to imply a review as to the substance of the foreign judgment. Arrangements for the enforcement of judgments should continue to be governed by national law.

(7) Цей Регламент повинен застосовуватися до рішень, мирових угод та офіційних документів щодо незаперечних вимог, а також рішень, ухвалених після оскарження судових рішень, мирових угод і офіційних документів, які були сертифіковані як Європейські виконавчі листи.

(8) У висновках, зроблених на засіданні в Тампері, Європейська Рада визнала, що доступ до виконання рішень в іншій державі-члені, ніж та, в якій було ухвалено судове рішення, має бути своєчасним і спрощеним, без будь-яких проміжних заходів, які потрібно вжити до виконання в тій державі-члені, в якій воно звернене до виконання. Рішення, яке було сертифіковане як Європейський виконавчий лист судом походження для виконавчого провадження, має розглядатися як таке, ніби воно було ухвалене в державі-члені, в якій звертається до виконання. У Сполученому Королівстві, наприклад, реєстрацію сертифікованого іноземного суду повинні здійснювати за правилами, що існують для реєстрації судового рішення, ухваленого в іншій частині Сполученого Королівства, і це не означає його перегляду як рішення іноземного суду. Провадження з виконання судових рішень повинні, як і раніше, регулюватися національним законодавством.

(9) Such a procedure should offer significant advantages as compared with the exequatur procedure provided for in Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters¹, in that there is no need for approval by the judiciary in a second Member State with the delays and expenses that this entails.

(10) Where a court in a Member State has given judgment on an uncontested claim in the absence of participation of the debtor in the proceedings, the abolition of any checks in the Member State of enforcement is inextricably linked to and dependent upon the existence of a sufficient guarantee of observance of the rights of the defence.

(11) This Regulation seeks to promote the fundamental rights and takes into account the principles recognised in particular by the Charter of Fundamental Rights of the European Union. In particular, it seeks to ensure full respect for the right to a fair trial as recognised in Article 47 of the Charter.

(9) Така процедура має містити істотні переваги порівняно з процедурою екзекватури, що передбачена Регламентом Ради (ЄС) № 44/2001 від 22 грудня 2000 р. про юрисдикцію, визнання і приведення у виконання судових рішень у цивільних і кримінальних справах, зокрема, в тому, що немає жодної необхідності підтвердження акту правосуддя в іншій державі-члені і пов'язаними з цим затримками та витратами.

(10) Якщо суд держави-члена ухвалив рішення щодо незаперечної вимоги за відсутності боржника в судовому засіданні, скасування будь-яких перевірок у державі – члені виконання цього рішення нерозривно пов'язане і залежить від забезпечення достатніми гарантіями дотримання прав його захисту.

(11) Цей Регламент спрямований на забезпечення основних прав і враховує принципи, визнані, зокрема, у Хартії основних прав Європейського Союзу. Зокрема, за допомогою його положень забезпечується всебічне дотримання права на справедливий судовий розгляд, як це визначено в статті 47 Хартії.

¹Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters, Official Journal L 012, 16/01/2001 P. 0001 – 0023, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:012:0001:0023:de:PDF>

(12) Minimum standards should be established for the proceedings leading to the judgment in order to ensure that the debtor is informed about the court action against him, the requirements for his active participation in the proceedings to contest the claim and the consequences of his non-participation in sufficient time and in such a way as to enable him to arrange for his defence.

(13) Due to differences between the Member States as regards the rules of civil procedure and especially those governing the service of documents, it is necessary to lay down a specific and detailed definition of those minimum standards. In particular, any method of service that is based on a legal fiction as regards the fulfilment of those minimum standards cannot be considered sufficient for the certification of a judgment as a European Enforcement Order.

(14) All the methods of service listed in Articles 13 and 14 are characterised by either full certainty (Article 13) or a very high degree of likelihood (Article 14) that the document served has reached its addressee. In the second category, a judgment should only be certified as a European Enforcement Order

(12) Для розгляду справи мають бути встановлені мінімальні стандарти з метою забезпечити поінформованість боржника про позов проти нього, вимог, що пред'являються до його активної участі в розгляді справи і заперечення проти висунутих вимог, а також про наслідки його відсутності у строки, що забезпечують йому можливість організувати свій захист.

(13) Через відмінності у правилах цивільного судочинства, що існують у різних державах-членах, надто ті, які регулюють порядок вручення документів, потрібно закріпити конкретні й чіткі визначення цих мінімальних стандартів. Зокрема, будь-який спосіб вручення, заснований на юридичній фікції щодо виконання мінімальних стандартів, не можна вважати достатнім для сертифікації судового рішення як Європейського виконавчого листа.

(14) Всі способи вручення, закріплені в статтях 13 і 14, характеризуються або повною впевненістю (стаття 13), або дуже високим ступенем ймовірності (стаття 14), що цей документ був вручений своєму адресату. В іншому випадку судового рішення повинно бути сертифіковане як Європейський виконавчий лист,

if the Member State of origin has an appropriate mechanism in place enabling the debtor to apply for a full review of the judgment under the conditions set out in Article 19 in those exceptional cases where, in spite of compliance with Article 14, the document has not reached the addressee.

(15) Personal service on certain persons other than the debtor himself pursuant to Article 14(1)(a) and (b) should be understood to meet the requirements of those provisions only if those persons actually accepted/received the document in question.

(16) Article 15 should apply to situations where the debtor cannot represent himself in court, as in the case of a legal person, and where a person to represent him is determined by law as well as situations where the debtor has authorised another person, in particular a lawyer, to represent him in the specific court proceedings at issue.

(17) The courts competent for scrutinising full compliance with the minimum procedural standards should, if satisfied, issue a standardised European Enforcement Order certificate that makes that scrutiny and its result transparent.

тільки якщо держава – член походження має відповідний механізм забезпечення боржника правом на повний перегляд судового рішення відповідно до умов, закріплених у статті 19, в тих виняткових випадках, коли, незважаючи на дотримання вимог статті 14, документ не дійшов до адресата.

(15) Під врученням особисто іншим особам, ніж боржник, відповідно до пунктів (а) і (b) частини 1 статті 14, слід розуміти таке вручення, коли, згідно з вимогами цих положень, такі особи фактично прийняли/отримали документ, про який йде мова.

(16) Стаття 15 має застосовуватися у випадках, коли боржник не може представляти себе в суді як, наприклад, юридичну особу, і особа, яка представлятиме його інтереси, визначається законом, а також у випадках, коли боржник уповноважив іншу особу, зокрема, адвоката, який представлятиме його в конкретному судовому процесі.

(17) Суди, відповідальні за перевірку дотримання мінімальних процесуальних стандартів, повинні за необхідності видавати стандартизований Європейський виконавчий лист, зі змісту якого вбачатиметься факт такої перевірки та її результати.

(18) Mutual trust in the administration of justice in the Member States justifies the assessment by the court of one Member State that all conditions for certification as a European Enforcement Order are fulfilled to enable a judgment to be enforced in all other Member States without judicial review of the proper application of the minimum procedural standards in the Member State where the judgment is to be enforced.

(19) This Regulation does not imply an obligation for the Member States to adapt their national legislation to the minimum procedural standards set out herein. It provides an incentive to that end by making available a more efficient and rapid enforceability of judgments in other Member States only if those minimum standards are met.

(20) Application for certification as a European Enforcement Order for uncontested claims should be optional for the creditor, who may instead choose the system of recognition and enforcement under Regulation (EC) No 44/2001 or other Community instruments.

(18) Взаємна довіра до здійснення належного правосуддя в державах-членах виправдовує той факт, що суд лише однієї держави-члена вирішує, чи існують всі передумови для сертифікації рішення як Європейського виконавчого листа з тією метою, щоб рішення могло бути виконане у всіх інших державах-членах без потреби перевірки умов належного дотримання мінімальних процесуальних стандартів у державі – члені виконання.

(19) Цей Регламент не зобов'язує держави-члени привести національне законодавство у відповідність до мінімальних процесуальних стандартів, закріплених у цьому документі. Однак рішення лише тоді виконуватимуться ефективніше та швидше в інших державах-членах, якщо вони дотримуватимуться цих мінімальних стандартів, унаслідок чого для держав-членів існує стимул для адаптації їх законодавства до цього Регламенту.

(20) Заява про сертифікацію рішення як Європейського виконавчого листа щодо незаперечних вимог повинна бути можливою альтернативою для кредитора, котрий може замість цього обрати процедуру визнання і виконання рішення відповідно до Регламенту (ЄС) № 44/2001 або інших процедур, які діють

(21) When a document has to be sent from one Member State to another for service there, this Regulation and in particular the rules on service set out herein should apply together with Council Regulation (EC) No 1348/2000 of 29 May 2000 on the service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters¹, and in particular Article 14 thereof in conjunction with Member States declarations made under Article 23 thereof.

(22) Since the objectives of the proposed action cannot be sufficiently achieved by the Member States and can therefore, by reason of the scale or effects of the action, be better achieved at Community level, the Community may adopt measures, in accordance with the principle of subsidiarity as set out in Article 5 of the Treaty. In accordance with the principle of proportionality, as set out in that Article, this Regulation does not go beyond what is necessary in order to achieve those objectives.

(23) The measures necessary for the implementation of this

у Співтоваристві.

(21) Якщо документ повинен бути відправлений з однієї держави-члена до іншої держави-члена з метою подальшого його вручення, тоді цей Регламент, зокрема, передбачені ним норми про вручення, має діяти разом з Регламентом Ради (ЄС) № 1348/2000 від 29 травня 2000 р. про вручення в державах-членах судових і позасудових документів у цивільних або торгових справах, зокрема, його статтю 14 у поєднанні з заявами держав-членів відповідно до його статті 23.

(22) Оскільки завдання цього акта не може бути досягнуто у повному обсязі на рівні держав-членів, а тільки на рівні Союзу, останній може вжити заходів відповідно до принципу субсидіарності, як це передбачено в статті 5 Договору. Відповідно до принципу пропорційності, як викладено в цій статті, Регламент не виходить за межі того, що потрібно для досягнення цієї мети.

(23) Заходи, потрібні для застосування цього Регламенту,

¹ Council regulation (EC) No 1348/2000 of 29 May 2000 on the service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters, Official Journal L 160, 30/06/2000 P. 0037 – 0052, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32000R1348>

Regulation should be adopted in accordance with Council Decision 1999/468/EC of 28 June 1999 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission¹.

(24) In accordance with Article 3 of the Protocol on the position of the United Kingdom and Ireland annexed to the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, the United Kingdom and Ireland have notified their wish to take part in the adoption and application of this Regulation.

(25) In accordance with Articles 1 and 2 of the Protocol on the position of Denmark annexed to the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, Denmark does not take part in the adoption of this Regulation, and is therefore not bound by it or subject to its application.

(26) Pursuant to the second indent of Article 67(5) of the Treaty, the codecision procedure is applicable from 1 February 2003 for the measures laid down in this Regulation,
HAVE ADOPTED THIS REGULATION:

мають бути вжиті відповідно до Рішення Ради 1999/468/ЄС від 28 червня 1999 р., що закріплює процедуру для здійснення повноважень, покладених на Комісію.

(24) Відповідно до статті 3 Протоколу про позицію Сполученого Королівства та Ірландії, доданому до Договору про Європейський Союз та Договору про заснування Європейської спільноти, Сполучене Королівство та Ірландія повідомили про своє бажання взяти участь в ухваленні та застосуванні цього Регламенту.

(25) Відповідно до статей 1 і 2 Протоколу про позицію Данії, що додається до Договору про Європейський Союз та Договору про заснування Європейської спільноти, Данія не бере участі в ухваленні цього Регламенту і, отже, не зобов'язана його застосовувати.

(26) Відповідно до другого абзацу частини 5 статті 67 Договору щодо заходів, визначених у цьому Регламенті, з 1 лютого 2003 р. застосовується процедура спільних рішень,
УХВАЛИЛИ ЦЕЙ РЕГЛАМЕНТ:

¹Council Decision 1999/468/EC of 28 June 1999 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31999D0468>

CHAPTER I
SUBJECT MATTER, SCOPE
AND DEFINITIONS

ГЛАВА I
ПРЕДМЕТ, СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ
ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Article 1. Subject matter

The purpose of this Regulation is to create a European Enforcement Order for uncontested claims to permit, by laying down minimum standards, the free circulation of judgments, court settlements and authentic instruments throughout all Member States without any intermediate proceedings needing to be brought in the Member State of enforcement prior to recognition and enforcement.

Стаття 1. Предмет

Метою цих Правил є створення Європейського виконавчого листа щодо незаперечних вимог, який за допомогою встановлених мінімальних стандартів забезпечує режим вільного обігу судових рішень, мирових угод та офіційних документів у всіх державах-членах без будь-яких проміжних процедур визнання та приведення до виконання в державі – члені виконання рішення.

Коментар

Для забезпечення ефективного функціонування спільного ринку та подальшої інтеграції держав – членів ЄС великого значення набуває не тільки забезпечення визнання та виконання судових рішень у межах ЄС, а й спрощення процедур розгляду і вирішення деяких категорій справ.¹ На засіданні Комісії в Тампері, що відбулося 15–16 жовтня 1999 р., з метою забезпечення справжнього європейського простору правосуддя було запропоновано запровадити спрощений примусовий порядок стягнення коштів як інструмент, що сприяє розвитку судової співпраці та підвищенню доступу до правосуддя (п. 30–31, 38 та ін.)². Спеціальні спрощені загальні правила було запро-

¹Pt. 38, Opinion of Advocate General Trstenjak, 17 July 2008, Case C-205/07, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62007CC0205&qid=1505144254056&from=DE>.

²Tampere European Council 15 and 16 October 1999 Presidency Conclusions [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm.

поновано закріпити для вирішення так званих безспірних, або незаперечних, вимог (uncontested claims) (п. 30). Запроваджені спеціальні процедури (видачі Enforcement Order, або виконавчого листа) спрямовані передусім на захист прав учасників відносин, розвиток доступного правосуддя в ЄС. Передумовою для такого кр. стала підтримка принципу взаємного визнання судових рішень, що стала наріжним каменем судової співпраці в цивільних і кримінальних справах у межах ЄС. З метою сприяння співпраці між органами влади та розвитку судового захисту було запропоновано подальше розширення цієї сфери і підготовка пропозицій щодо скорочення проміжних заходів, які все ще були необхідні для визнання й виконання рішення в запитуваній державі – члені ЄС (п. 33). Дія майбутнього Регламенту повинна була поширюватися на транскордонну процедуру виконання, оскільки прийняття відповідних актів щодо співпраці у сфері юстиції було безпосереднім повноваженням нормотворця.¹

Європейський виконавчий лист щодо незаперечних вимог (European Enforcement Order for uncontested claims) став результатом реалізації цих ідей і був передбачений Програмою заходів щодо реалізації принципу взаємного визнання рішень у цивільних і комерційних справах від 30 листопада 2000 р.² Ця Програма визначила як один з пріоритетів спільноти скасування екзекватури для рішень у справах щодо незаперечних вимог і створення особливого порядку сертифікації судових рішень у справах щодо незаперечних вимог. Додаткові процедури визнання судових рішень у справах, що не були оскаржені боржником, визнано зайвими, а процеси затягування виконання таких рішень негативно впливали на захист прав жителів ЄС. Отже, запровадження такої процедури насамперед було викликано потребою забезпечити можливість швидкого відновлення простроченої заборгованості, що було надзвичайно важливо для бізнесу та загалом для належного функціонування внутрішнього ринку ЄС.

¹ Pt. 32, Opinion of Advocate General Trstenjak delivered on 24 April 2008, Case C-265/07, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/HTML/?uri=CELEX:62007CC0265&from=DE#Footnote33>

² Draft programme of measures for implementation of the principle of mutual recognition of decisions in civil and commercial matters [Electronic resource]. – Mode of access: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001Y0115\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001Y0115(01)).

Для реалізації зазначених заходів було підготовлено відповідні Пропозиції про створення Європейського виконавчого листа щодо незаперечних вимог від 27 серпня 2002 р.¹ (далі – Пропозиції). У цих Пропозиціях запропоновано визначення *uncontested claims*, вимоги до процедури видачі, а також до змісту Європейського виконавчого листа.

Так, насамперед у Пропозиціях пропонувалося охарактеризувати вимоги як незаперечні, або безспірні, виходячи з двох таких критеріїв. По-перше, в разі, якщо боржник бере активну участь у судовому або позасудовому розгляді й визнає вимогу. Ця згода може набувати форми допуску позовом до суду з подальшим рішенням, заснованим на цьому, або у вигляді укладеної мирової угоди, затвердженої судом, чи іншого документа.

По-друге, вимогу можна охарактеризувати як незаперечну, якщо боржник проігнорував судовий розгляд і не реагував на висунуті проти нього вимоги, але можна припустити, що він не має заперечень проти них. Це вимагає повної відсутності будь-якого заперечення проти вимоги протягом усього судового розгляду чи в контексті суто письмової процедури, включаючи судові засідання, де боржника не було або він був присутній і не оскаржував вимогу. Констатація боржником факту труднощів з оплатою і вимога про відстрочення платежу або оплати в розстрочку без залучення права на таку оплату не може вважатися запереченням, тому що це не ставить під сумнів обґрунтованість претензії за допомогою інших засобів. Це стосується виключно фактичної нездатності сплатити борг або, інакше кажучи, пов'язується з імовірністю успішного виконання судового рішення. Також якщо боржник не з'являється на судовому засіданні, але раніше він заперечував проти вимоги, його відсутність на засіданні можна розцінювати як його рішення більше не оскаржувати вимоги².

Таким чином, для перекладу терміна *uncontested claims* більш вдалим видається застосування терміна «незаперечні вимоги», а не поширеного в літературі поняття «без-

¹Proposal for a Council Regulation creating a European enforcement order for uncontested claims [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52002PC0159>.

²Ibid.

спірні вимоги»¹, оскільки сутність цього явища полягає не у відсутності спору між сторонами, а у відсутності заперечень проти висунутої вимоги.

На основі зазначених Пропозицій було ухвалено Регламент (ЄС) № 805/2004 від 21 квітня 2004 р. про Європейський виконавчий лист щодо незаперечних вимог (ЕЕО, або Регламент № 805/2004)². Регламентом (ЄС) № 1869/2005 від 16 листопада 2005 р. було замінено додатки до Регламенту № 805/2004³. Вказаний Регламент № 805/2004 не є ізольованим нормативно-правовим актом у системі європейського процесуального законодавства. Його розроблення здійснювалось у єдиному ключі з іншими ініціативами, котрі мали на меті покращення захисту прав кредиторів та створення конкурентного середовища на території ЄС.⁴ До таких ініціатив належали, зокрема, Регламент (ЄС) № 861/2007 від 11.07.2007 про запровадження Європейської процедури вирішення дрібних спорів⁵ і Регламент (ЄС) № 1896/2006 від 12.12.2006 про запровадження процедури видачі Європейського судового наказу⁶.

¹ Див.: Крутий Е. А. Защитные оговорки в современных кодификациях международного частного права // Адвокат. – 2011. – № 4. – С. 41–51; Черняк Ю. В. Права и обязанности адвоката в контексте тенденций развития института признания и исполнения иностранных судебных решений о взыскании алиментов на детей в Украине // Цивилистическая процессуальная мысль : Межд. сб. науч. статей. Вып. 4 «Адвокатура» / Под ред. д-ра юрид. наук, проф., заслуж. юриста Украины С. Я. / Фурсы. – Киев : Алерта, 2015. – 496 с. – С. 312–319; та ін.

² Regulation (EC) No. 805/2004 of the European Parliament and the Council of 21/4/2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims (EEO Regulation) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32004R0805>.

³ Commission Regulation (EC) No. 1869/2005 of 16 November 2005 replacing the Annexes to Regulation (EC) No. 805/2004 of the European Parliament and of the Council creating a European Enforcement Order for uncontested claims [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32005R1869>.

⁴ Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of Directive 2011/7/EU of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 on combating late payment in commercial transactions, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:52016DC0534>

⁵ Regulation (EC) № 861/2007 Of The European Parliament and of the Council of 11 July 2007 establishing a European Small Claims Procedure, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?uri=CELEX:32007R0861>

⁶ Regulation (EC) № 1896/2006 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 creating a European order for payment procedure, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?uri=CELEX:32006R1896>

Article 2. Scope

1. This Regulation shall apply in civil and commercial matters, whatever the nature of the court or tribunal. It shall not extend, in particular, to revenue, customs or administrative matters or the liability of the State for acts and omissions in the exercise of State authority ('*acta iure imperii*').

2. This Regulation shall not apply to:

(a) the status or legal capacity of natural persons, rights in property arising out of a matrimonial relationship, wills and succession;

(b) bankruptcy, proceedings relating to the winding-up of insolvent companies or other legal persons, judicial arrangements, compositions and analogous proceedings;

(c) social security;

(d) arbitration.

3. In this Regulation, the term 'Member State' shall mean Member States with the exception of Denmark.

Стаття 2. Сфера застосування

1. Цей Регламент застосовується до цивільних і комерційних справ, які розглядаються будь-яким судом чи уповноваженим органом. Вони не поширюються, зокрема, на справи щодо доходів, митні спори або адміністративні справи, а також справи щодо діяльності або бездіяльності органів державної влади (*acta iure imperii*).

2. Цей Регламент не поширюється на справи:

(a) щодо статусу або правоздатності фізичних осіб, права власності, що впливає з шлюбних відносин, заповітів і спадкування;

(b) про банкрутство, провадження в зв'язку з ліквідацією неплатоспроможних компаній та інших юридичних осіб та аналогічних проваджень;

(c) щодо соціального забезпечення;

(d) арбітражу.

3. У цих Правилах термін «держава-член» означає держави-члени, за виключенням Данії.

Коментар

Положеннями коментованої статті врегульовано сферу застосування Регламенту № 805/2004. Так, порядок спрощеної сертифікації судових рішень у справах щодо незаперечних вимог діє на території всього ЄС, окрім Данії, яка відповідно до статей 1 і 2 Протоколу про позицію Данії,

доданого до Договору про Європейський Союз і Договору про заснування Європейського Співтовариства¹, не бере участі в розділі IV Договору, і документи, ухвалені Спільнотою, зокрема, про співробітництво у сфері цивільного процесу, не є обов'язковими для застосування в Данії.

Положеннями ч. 1 коментованої статті визначено, що Регламент застосовується в будь-яких цивільних і комерційних справах, окрім справ про доходи, митні спори або адміністративних справ, а також справ щодо дій або бездіяльності органів державної влади. Передбачений ч. 1 ст. 2 Регламенту перелік винятків не є вичерпним, про що свідчить використання нормотворцем прислівника «зокрема».² Відповідно до ч. 2 ст. 2 Регламенту цей Регламент не застосовується щодо статусу або правоздатності фізичних осіб, права власності, що впливає з шлюбних відносин, заповітів і спадкування; банкрутства, провадження у зв'язку з ліквідацією неплатоспроможних компаній та інших юридичних осіб та аналогічних проваджень; соціального забезпечення та арбітражу.

Справи про відповідальність держави внаслідок вчинення дій або бездіяльності в межах реалізації нею суверенних прав – так звані справи *acta iure imperii* – розглядаються в порядку, передбаченому положеннями національного законодавства держави компетентного суду. Схильність аналогічним чином обмежувати предметну сферу застосування процесуального законодавства ЄС нормотворець демонструє також у деяких інших Регламентах, зокрема у Регламенті (ЄС) № 1896/2006 від 12.12.2006 про запровадження процедури видачі Європейського судового наказу³. Під час визначення характеру справи застосовується практика ЄСПЛ, зокрема, положення його рішень, в яких він наголошує на необхідності дотримуватися таких

¹ Agreement between the European Community and the Kingdom of Denmark on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters [Electronic resource]. – Mode of access: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:22013A0321\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:22013A0321(01)).

² Див. також: Pt. 47 Opinion of Advocate General BOT delivered on 9 December 2014 (1) Joined Cases C-226/13, C-245/13, C-247/13 and C-578/13, [Electronic resource]. – Mode of access: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62013CC0226#c-ECR_62013CC0226_DE_01-E0031

³ Pt. 45, Reference for a preliminary ruling from the Efetio Patron, Case C-292/05, Irini Lechouritou and Others v Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62005CJ0292>

вимог розмежування: по-перше, визначення предмета спору; по-друге, характеру відносин між сторонами¹.

ЄСПЛ зазначає, що у визначенні, чи є порушене право цивільним у контексті Конвенції, слід ураховувати його основний зміст і юридичну силу, а не його кваліфікацію в національному законодавстві відповідної держави. Виконуючи функції державного органу нагляду, Суд також мусять брати до уваги предмет і завдання Конвенції та судову систему інших держав – учасниць Конвенції (справи *König v. Germany* та ін.). У справах щодо дій, пов'язаних з реалізацією публічної влади, Суд вказав, що спір не є «цивільним або комерційним», коли це стосується відносин між державним органом і приватною особою, якщо перший діє від імені державної влади. Отже, Суд визначає відмінність між *acta iure imperii*, які виключені з поняття «цивільних або комерційних справ», і *acta iure gestionis*, які, навпаки, включені до них, що не так легко зробити практично. Зокрема, у *Sonntag Case* Суд постановив, що справа про розгляд позову про компенсацію за заподіяння шкоди фізичній особі внаслідок кримінального злочину є цивільною за природою.

Справи щодо банкрутства і аналогічних проваджень, які мають транскордонний характер, розглядаються в порядку, передбаченому Регламентом Ради № 1346/2000 про процедури банкрутства² (26 червня 2017 р. набирає чинності новий Регламент (ЄУ) №2015/848 Європейського парламенту та Ради від 20 травня 2015 р. про процедури банкрутства³).

Справи транскордонного характеру, що впливають з шлюбних та сімейних відносин, регулюються положеннями Регламенту № 2201/2003 від 27 листопада 2003 р. щодо юрисдикції, визнання та виконання судових рішень у сімейних справах і справах щодо батьківської відповідаль-

¹ Practice Guide for the Application of the Regulation on the European Enforcement Order [Electronic resource]. – Mode of access: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_en.pdf.

² Council Regulation (EC) No 1346/2000 of 29 May 2000 on insolvency proceedings [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32000R1346>.

³ Regulation (EU) 2015/848 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on insolvency proceedings (Recast Insolvency Regulation) [Electronic resource]. – Mode of access: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.141.01.0019.01.ENG.

ності, що замінив Регламент (ЄС) № 1347/2000¹. За допомогою цього документа встановлено основні засади регулювання відносин розлучення, окремого проживання подружжя (legal separation), визнання шлюбу недійсним (marriage annulment), визнання, виконання, передачі, обмеження або припинення батьківської відповідальності (the attribution, exercise, delegation, restriction or termination of parental responsibility).

Article 3. Enforcement titles to be certified as a European Enforcement Order

1. This Regulation shall apply to judgments, court settlements and authentic instruments on uncontested claims.

A claim shall be regarded as uncontested if:

(a) the debtor has expressly agreed to it by admission or by means of a settlement which has been approved by a court or concluded before a court in the course of proceedings; or

(b) the debtor has never objected to it, in compliance with the relevant procedural requirements under the law of the Member State of origin, in the course of the court proceedings; or

(c) the debtor has not appeared or been represented at a court hearing regarding that claim after having initially objected to the claim in the course of the court proceedings, provided that such conduct amounts to a tacit admission of the claim or of the facts alleged by the creditor under the law of the Member State of origin; or

(d) the debtor has expressly agreed to it in an authentic instrument.

2. This Regulation shall also apply to decisions delivered following challenges to judgments, court settlements or authentic instruments certified as European Enforcement Orders.

Стаття 3. Виконавчі документи, які можуть бути сертифіковані як Європейський виконавчий лист

1. Цей Регламент застосовується до судових рішень, мирових угод і офіційних документів щодо незаперечних вимог.

Вимога розглядається як незаперечна, якщо:

(a) боржник явно висловлює згоду на це шляхом визнання або за допомогою угоди, яка була затверджена судом або укладена перед судом під час судового розгляду; або

¹ Council Regulation (EC) No 2201/2003 of 27 November 2003 concerning jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in matrimonial matters and the matters of parental responsibility, repealing Regulation (EC) No 1347/2000 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:02003R2201-20050301>.

(b) боржник не заперечував проти неї під час судового розгляду, згідно з відповідними процесуальними вимогами, визначеними законодавством держави – члена походження; або

(c) боржник не з'явився і не був представлений на судовому засіданні щодо розгляду цієї вимоги після того, як спочатку заперечував проти позову під час судового розгляду, за умови, що така поведінка рівносильна мовчазному визнанню позову або фактів, про які стверджував позивач, відповідно до законодавства держави – члена походження; або

(d) боржник явно погодився на це в офіційному документі.

2. Цей Регламент застосовується також до рішень, ухвалених після оскарження рішень, мирових угод або офіційних документів, які були сертифіковані як ЄВЛ лише у випадку дотримання низки вимог, зокрема, якщо він стосується незаперечної вимоги у розумінні ч. 1 ст. 3 цього Регламенту.¹

Коментар

У Регламенті № 805/2004 закріплено положення про те, що концепція незаперечних вимог охоплює всі ситуації, в яких кредитор, ураховуючи відсутність будь-якого заперечення з боку боржника по суті або щодо розміру майнової вимоги, отримав судові рішення проти цього боржника або офіційний документ. Такий офіційний документ, зокрема виконавчий лист, виданий нотаріусом у Хорватії, може бути сертифікований як ЄВЛ лише у випадку дотримання низки вимог, зокрема, якщо він стосується незаперечної вимоги у розумінні ч. 1 ст. 3 цього Регламенту.¹

Основним завданням суду є вручення документів боржнику, щодо якого було ухвалено судові рішення, затверджено мирову угоду або видано офіційний документ, що пред'являється для сертифікації.

У ч. 1 ст. 3 Регламенту нормотворець передбачив визначення терміна «незаперечна вимога». Вказане визначення ґрунтується не на національному праві держав – членів ЄС, а є автономним терміном права ЄС.²

Класифікація вимог як незаперечних можлива за наявності однієї з двох ситуацій: у разі активної поведінки боржника, котрий явно визнав таку вимогу, або у разі пасив-

¹ Pt. 2, Judgment of the Court (Second Chamber), 9 March 2017, Case C-484/15, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504953869339&uri=CELEX:62015CJ0484>

² Pt. 37, Judgment of the Court (Third Chamber), 16 June 2016, Case C-511/14, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62014CJ0511>

ної поведінки чи бездіяльності боржника (невикористання тих процесуальних прав, які були надані йому відповідно до законодавства держави – члена компетентного суду).¹

Так, до активних дій можна віднести передбачені частиною 1 коментованої статті дії, за допомогою яких боржник прямо погодився на пред'явлені вимоги, за умови визнання цього факту судом або якщо це було закріплено у відповідному документі.

До другої групи належать випадки, в яких бездіяльність боржника може свідчити про його визнання вимог незаперечними: якщо боржник ніколи не заперечував проти вимоги, згідно з відповідними процесуальними вимогами за законодавством держави – члена компетентного суду під час судового розгляду або якщо він не з'явився чи не був представлений на судовому засіданні з розгляду цієї вимоги після того, як спочатку заперечував проти позову під час судового розгляду, за умови, що така поведінка – мовчазне визнання позову або фактів, про які стверджував кредитор відповідно до законодавства держави – члена його походження. Відсильна норма п. b) ч. 1 ст. 3 Регламенту стосується виключно процесуальних модальностей, які дозволяють боржнику заперечувати проти вимоги, однак вона не стосується правових наслідків відсутності боржника, які автономно регулюються самим Регламентом.²

Article 4. Definitions

For the purposes of this Regulation, the following definitions shall apply:

1. 'judgment': any judgment given by a court or tribunal of a Member State, whatever the judgment may be called, including a decree, order, decision or writ of execution, as well as the determination of costs or expenses by an officer of the court;

2. 'claim': a claim for payment of a specific sum of money that has fallen due or for which the due date is indicated in the judgment, court settlement or authentic instrument;

¹ Pt. 25, Opinion of Advocate General BOT, delivered on 14 January 2016 (1), Case C - 511/14, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62014CC0511>

² Pt. 42, Judgment of the Court (Third Chamber), 16 June 2016, Case C-511/14, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62014CJ0511>

3. 'authentic instrument':

(a) a document which has been formally drawn up or registered as an authentic instrument, and the authenticity of which:

(i) relates to the signature and the content of the instrument; and

(ii) has been established by a public authority or other authority empowered for that purpose by the Member State in which it originates;

or

(b) an arrangement relating to maintenance obligations concluded with administrative authorities or authenticated by them;

4. 'Member State of origin': the Member State in which the judgment has been given, the court settlement has been approved or concluded or the authentic instrument has been drawn up or registered, and is to be certified as a European Enforcement Order;

5. 'Member State of enforcement': the Member State in which enforcement of the judgment, court settlement or authentic instrument certified as a European Enforcement Order is sought;

6. 'court of origin': the court or tribunal seised of the proceedings at the time of fulfilment of the conditions set out in Article 3(1)(a), (b) or (c);

7. in Sweden, in summary proceedings concerning orders to pay (betalningsföreläggande), the expression 'court' includes the Swedish enforcement service (kronofogdemyndighet).

Стаття 4. Визначення

Для цілей цього Регламенту застосовуються такі визначення:

1. «судове рішення» – будь-яке рішення, ухвалене судом або компетентним органом держави-члена, незалежно від назви, зокрема, декрет, ухвала, постанова або виконавчий лист, а також ухвала про судові витрати або витрати посадової особи суду;

2. «вимога» – вимога про виплату певної грошової суми, для якої настав строк платежу або цей строк визначено у судовому рішенні, мировій угоді або офіційному документі;

3. «офіційний документ» – це:

(а) документ, який був офіційно складений або зареєстрований як офіційний документ та його засвідчення:

(i) стосується підпису і змісту документа і

(ii) здійснено державним або іншим органом, уповноваженим для цієї мети державою-членом, в якій він був створений;

або

(b) домовленість або зобов'язання про утримання, узгоджені з адміністративним органом або засвідчена ним.

4. «Держава – член походження» – це держава-член, в якій було ухвалене рішення, укладено або затверджено судову мирову угоду, створено або зареєстровано офіційний документ і в якій такі повинні бути сертифіковані як Європейський виконавчий лист;

5. «Держава – член виконання» – це держава-член, в якій здійснюється виконання рішення, мирової угоди або офіційного документа, сертифікованого як Європейський виконавчий лист;

6. «Суд походження»: суд або компетентний орган, який розглядав справу на момент виконання передумов відповідно до пунктів (а), (b) і (с) частини 1 статті 3;

7. У Швеції у випадках спрощеного розгляду справ щодо стягнення грошової заборгованості (betalningsföreläggande) термін «суд» охоплює також Шведську виконавчу службу (kronofogdemyndighet).

Коментар

Ст. 4 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ перелічує терміни, визначення яких, на переконання європейського законодавця, було доцільно закріпити на рівні Регламенту. Перелік сформовано, враховуючи кілька критеріїв. Передусім до уваги було взято значимість вказаних термінів у регулюванні інституту ЄВЛ. Крім того, в перелік були введені терміни, враховуючи частоту їх використання в Регламенті.¹ Загалом у пп. 1–6 ч. 1 ст. 4 Регламенту закріплено дефініції шести термінів: «судове рішення», «вимога», «офіційний документ», «держава – член походження», «держава – член виконання» і «суд походження». Також у п. 7 ч. 1 цієї статті додатково деталізовано суб'єктну сферу застосування терміна «суд» у Швеції.

1. Термін «рішення»

Дефініція терміна «рішення» в Регламенті відповідає визначенню, даному аналогічному терміну в Регламенті № 1215/2012 (Брюссель-Іа) від 12.12.2012.² Відповідно до п. а ч. 1 ст. 2 Регламенту 1215/2012 рішенням слід також вважати будь-яке рішення, ухвалене судом або компетентним органом держави-члена, незалежно від назви, зокрема, декрет, ухвалу, постанову або ви-

¹ *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 4, Rn. 1.

² *Lackmann* in Musielak/Voit, *ZPO*, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 4, Rn. 1., *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 4, Rn. 2.

конавчий лист, а також ухвалу про судові витрати або витрати посадової особи суду. Таким чином, аналізуючи термін «рішення» відповідно до Регламенту 805/2004, доцільно брати до уваги також зміст аналогічного терміна в сенсі п. а) ч. 1 ст. 2 Регламенту 1215/2012.¹ При цьому слід звертати увагу, що предметом вказаних судових рішень мають бути вимоги відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 4 Регламенту 805/2004, тобто вимоги про виплату грошових сум. В іншому випадку тлумачення вийде за межі предметної сфери застосування Регламенту 805/2004.²

Європейський законодавець зараховує до категорії рішень декрети, ухвали, постанови, виконавчі листи, а також ухвали про судові витрати або витрати посадових осіб суду. Вказаний перелік не є вичерпним, про що свідчить використання законодавцем для узагальнення займенника «будь-яке», а також застосування ним – з метою наведення декількох прикладів – прислівника «зокрема».

Для визнання рішення таким, що відповідає вимогам п. 1 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ, встановлено дві такі передумови:

1. Вказане рішення має бути ухвалене судом або компетентним органом. Регламент 805/2004 не містить дефініцій жодного з цих термінів. Однак, враховуючи зв'язок цього Регламенту з Регламентом 1215/2012, література обґрунтовано вразовує тлумачення терміна «суд» у сенсі Регламенту 1215/2012.³ Цю позицію традиційно підтримує також і судова практика.⁴ Таким чином, судом або компетентним органом вважаються органи правосуддя держави-члена, до компетенції яких належить самостійне, а отже і незалежне вирішення спорів між сторонами;

2. Зазначені суд або компетентний орган повинні діяти на території однієї з держав – членів ЄС. Таким чином, рішення, прийняті судом або компетентним органом третіх держав, які не

¹*Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 4, Rn. 3.

²*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 4, Rn. 3.

³*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 4, Rn. 1.

⁴Pt. 1, Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 2 June 1994. – *Solo Kleinmotoren GmbH v Emilio Boch*. – Reference for a preliminary ruling: Bundesgerichtshof – Germany. – Brussels Convention – Article 27 (3) – Judgment given in a dispute between the same parties – Definition – Court settlement. – Case C-414/92, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:61992CJ0414&qid=1505463282790&from=DE>

є членами ЄС, не можуть отримати статус (бути сертифікованими) ЄВЛ.¹

2. Термін «вимога»

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ для відповідності будь-якої вимоги терміну «вимога» в сенсі цього Регламенту має існувати низка передумов. Центральною передумовою є предмет вимоги – він має стосуватися виплати певної грошової суми.

Термін «певний» означає, що грошова сума повинна бути чітко виражена у числовому розмірі, оскільки дані про процентуальний розмір грошової суми недостатні.² Водночас законодавець передбачив, що йдеться не про будь-яку грошову суму, а лише ту суму, для якої настав строк платежу або строк сплати якої визначений у судовому рішенні, мировій угоді або офіційному документі.

Крім центральної передумови норма передбачає так звані «додаткові» передумови, зокрема «настання стр. платежу» і «визначення стр. сплати грошової суми в судовому рішенні, мировій угоді або офіційному документі». Ці «додаткові» передумови є незалежними одна від одної. У зв'язку з цим для визнання відповідності будь-якої вимоги терміну «вимога» в сенсі Регламенту № 805/2004 достатньо наявності центральної передумови щодо предмета вимоги та однієї з вказаних «додаткових» передумов. У цьому контексті спірним є отримання статусу ЄВЛ судовими рішеннями про зобов'язання сторін до зустрічного виконання. Частково висловлюється думка, що при такому зобов'язанні не виконується жодна з вказаних «додаткових» передумов, унаслідок чого відсутні підстави для отримання судовим рішенням статусу ЄВЛ.³ Водночас існує також погляд, що навіть при невиконанні цих передумов судові рішення може отримати статус ЄВЛ, наприклад, за умови, що кредитор надасть підтвердження про здійснення попереднього виконання.⁴ Відкритим залишається питання, чи буде таке тлумачення підтримане судовою практикою на рівні ЄС. Однак вже є судові рішення

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 4, Rn. 2.

²Adolphsen in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 4, Rn. 19.

³Lackmann in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 4, Rn. 10.

⁴Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 4, Rn. 10.

ня, які свідчать про прихильність до цієї точки зору на національному рівні.¹

Суб'єктна сфера застосування п. 2 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004 не обмежена заявником, який подав клопотання про надання судовому рішенню статусу ЄВЛ. Право вимоги може належати також іншим особам.²

3. Термін «офіційний документ»

П. 3 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ закріплює два види офіційних документів у сенсі вказаного Регламенту. Передусім такими є документи, які було офіційно складено або зареєстровано як офіційні. Регламент передбачає додаткові вимоги щодо засвідчення таких документів. Зокрема, вказане засвідчення має стосуватися як підпису, так і змісту документа. Крім того, здійснити таке засвідчення може лише державний або інший орган, уповноважений для цієї мети державою-членом, в якій він був створений. Під такими органами маються на увазі, наприклад, нотаріально завірені документи.³ Відповідно до чіткої вказівки Регламенту для визнання таких документів офіційними мають існувати одночасно обидві додаткові вимоги.

Крім того, в сенсі п. 3 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004 офіційними документами вважаються також домовленості або зобов'язання про утримання. Передумовою визнання таких домовленостей або зобов'язань офіційними документами є факт їх узгодження або засвідчення адміністративним органом. Порівнюючи цю норму із законодавчим визначенням терміна «офіційний документ» у Регламенті 1215/2012, слід звернути увагу на відмінність предметної сфери застосування термінів у розумінні обох Регламентів. Домовленості або зобов'язання про утримання не є офіційними документами відповідно до п. с) ч. 1 ст. 2 Регламенту № 1215/2012. Таким чином предметна сфера застосування цієї норми сформульована законодавцем вужче.

4. Термін «Держава – член походження»

П. 4 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ має велике значення не лише тому, що ця норма містить законодавче ви-

¹ Див. зокрема, постанову OLG Karlsruhe, Beschluss vom 25.04.2013 – Aktenzeichen 8 W 6/13.

² *Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 4, Rn. 1a.

³ *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 4, Rn. 23, *Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 4, Rn. 2.

значення терміна «держава – член походження». Її особлива роль полягає в тому, що вона фактично розширює правову основу для надання статусу ЄВЛ. Адже у цій нормі законодавець зазначає, що статус ЄВЛ може бути надано – крім судових рішень та офіційних документів відповідно до пп. 1 і 3 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004, також і судовим мировим угодам. У цьому випадку слід керуватися, зокрема, визначенням терміна «судова мирова угода», даним законодавцем у Регламенті № 1215/2012.¹ Відповідно до п. b) ч. 1 ст. 2 цього Регламенту судовою мировою угодою є мирова угода, затверджена або укладена в суді держави-члена у межах відповідного процесу.

5. Термін «Держава – член виконання»

У п. 5 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ законодавець дає визначення терміна «держава – член виконання». Водночас законодавець у цій нормі підтверджує: як і у випадку з терміном «держава – член походження», так і у випадку з терміном «держава – член виконання» правовою підставою для надання такого статусу відповідній державі-члену є, в тому числі, і виконання в цій державі судової мирової угоди.

6. Термін «Суд походження»

Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ судом походження визнається суд або компетентний орган, який розглядав справу на момент виконання передумов, визначених Регламентом. Питання про те, які саме це передумови, є неоднозначним. У німецькомовній версії Регламенту п. 6 ч. 1 ст. 4 передбачає, що до уваги береться момент виконання передумов, передбачених пп. а), б) і с) ч. 1 ст. 3 Регламенту. Таким чином, сполучник «і» («und») свідчить про необхідність існування усіх трьох передумов відповідно до вказаних підпунктів для визнання відповідного суду судом походження. Цьому суперечать інші мовні версії регламенту. Зокрема, п. 6 ч. 1 ст. 4 його англійської версії відсилає до пп. а), б) або с) ч. 1 ст. 3 Регламенту. Таким чином, сполучник «або» (or) свідчить про достатність однієї з передумов відповідно до будь-якого з цих пунктів для визнання відповідного суду судом походження. Аналогічне формулювання «або» містять, наприклад, французька (ou), польська (lub) та деякі інші мовні версії Регламенту. Слід враховувати вказаний недолік перекладу німецькомовної версії Регламенту та вважати за достатнє існування мінімум однієї з передумов,

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel4, Rn. 4.

вказаних у пп. а), б) або с) ч. 1 ст. 3 Регламенту для визнання суду або компетентного органу судом походження в розумінні п. 6 ч. 1 ст. 4 Регламенту.

7. Особливості застосування терміна «суд» щодо окремих форм провадження у Швеції

Як було зазначено¹, в Регламенті № 805/2004 про ЄВЛ відсутня дефініція терміна «суд». Не даючи визначення терміну «суд», законодавець водночас вважав за необхідне закріпити в Регламенті норму, яка частково окреслює суб'єктну сферу застосування вказаного терміна в одній з держав – членів ЄС. Внаслідок цього в Регламент було включено п. 7 ч. 1 ст. 4, яким передбачено, що у Швеції у випадках спрощеного розгляду справ щодо стягнення грошової заборгованості (betalningsföreläggande) термін «суд» охоплює також виконавчу службу цієї держави (kronofogdemyndighet).²

Тлумачення терміна «суд» здійснює також європейська судова практика. Зокрема, відповідно до рішення Суду від 09 березня 2017³ хорватські нотаріуси у здійсненні своїх повноважень у виконавчому провадженні не є «судом» у розумінні Регламенту № 805/2004.

CHAPTER II EUROPEAN ENFORCEMENT ORDER

ГЛАВА II ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИКОНАВЧИЙ ЛИСТ ЩОДО НЕЗАПЕРЕЧНИХ ВИМОГ

Article 5. Abolition of exequatur

A judgment which has been certified as a European Enforcement Order in the Member State of origin shall be recognised and enforced in the other Member States without the need for a declaration of enforceability and without any possibility of opposing its recognition.

¹ Див. коментар до терміна «судове рішення».

² Більш детально про Шведську виконавчу службу див. в мережі Інтернет: Kronofogdemyndighet [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kronofogden.se/InEnglish.html>.

³ [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62015CJ0484>

Стаття 5. Скасування екзекватури

Судове рішення, яке було сертифіковане як Європейський виконавчий лист у державі – члені походження, має бути визнане і виконане в інших державах-членах без необхідності декларації про виконання і без будь-якої можливості оскаржити його визнання.

Коментар

Прагнучи посилити взаємодію держав-членів у сфері юстиції, на початку 2000 р. в ЄС було активізовано діяльність щодо лібералізації транскордонного співробітництва. Результатом активізації стало напрацювання амбітної «Програми заходів з метою реалізації принципу взаємного визнання та виконання судових рішень у цивільних та торгових справах» від 15 січня 2001.¹ Вказана програма закріпила передусім перелік пріоритетних галузей, в яких планувалось вжиття заходів з метою полегшення взаємного визнання та виконання судових рішень. Зокрема, реформи мали торкнутись таких сфер, як транскордонне право на відвідини, отримання допомоги на утримання, незаперечні вимоги, а також вимоги з незначною оспорюваною вартістю (дрібні спори). Також було розроблено механізм, спрямований на лібералізацію взаємного визнання та виконання судових рішень у цих сферах. Цієї мети планувалося досягнути шляхом відміни екзекватури та запровадження механізму підтвердження відповідних рішень судом держави – члена походження.²

Екзекватура полягала в тому, що у разі прийняття в державі – члені походження судового рішення, яке потрібно було виконати в державі – члені виконання, уповноважена особа змушена була подавати в державі – члені виконання заяву про виконання такого рішення. І лише після отримання національної екзекватури іноземний виконавчий лист отримував статус національного виконавчого листа.³ Розуміючи формалізм цієї процедури та усві-

¹ Draft programme of measures for implementation of the principle of mutual recognition of decisions in civil and commercial matters, Official Journal C 012, 15/01/2001 P. 0001 – 0009, [Electronic resource]. – Mode of access: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001Y0115\(01\);](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001Y0115(01);) див. також *Hess, Europäisches Zivilprozessrecht: ein Lehrbuch*, 2010, § 2, Rn. 38.

² Pt.1, Opinion of Advocate General BOT, delivered on 14 January 2016 (1), Case C-511/14, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62014CC0511>

³ У контексті міжнародного права банкрутства *Trunk, Internationales Insolvenzrecht*, 1998, S. 317.

домлюючи масштаби ефекту від її скасування, ЄС проголосив відміну екзекватури для незаперечних вимог одним з пріоритетів у запланованому реформуванні юстиції. Внаслідок цього саме Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ судилося стати так званим «пілотним» проектом в ЄС щодо відміни екзекватури в європейському цивільному процесі.¹

21 січня 2005 Регламент № 805/2004 про ЄВЛ набрав чинності, врегулювавши процедуру виконання незаперечних вимог без необхідності дотримання процедури декларації такого виконання. Відповідно до ч. 1 ст. 5 Регламенту № 805/2004 передумовою визнання та виконання судового рішення в державі – члені виконання без необхідності дотримання процедури екзекватури є надання даному судовому рішенню статусу (його сертифікація) ЄВЛ в державі – члені походження. На виконання даної статті відповідні норми про достатність сертифікації судового рішення як ЄВЛ були імплементовані в національне законодавство держав – членів ЄС. Наприклад, у Німеччині вказані норми знайшли своє відображення в § 1082 німецького ЦПК², у Шотландії – в 12 розділі 62 глави Rules of Court of Session³, у Нідерландах – у законі «Про реалізацію положень про ЄВЛ» від 01 вересня 2008.⁴

Article 6. Requirements for certification as a European Enforcement Order

1. A judgment on an uncontested claim delivered in a Member State shall, upon application at any time to the court of origin, be certified as a European Enforcement Order if:

- (a) the judgment is enforceable in the Member State of origin; and
- (b) the judgment does not conflict with the rules on jurisdiction as laid down in sections 3 and 6 of Chapter II of Regulation (EC) No 44/2001; and
- (c) the court proceedings in the Member State of origin met the requirements as set out in Chapter III where a claim is uncontested within the meaning of Article 3(1)(b) or (c); and

¹Thöne, Die Abschaffung des Exequaturverfahrens und die EuGVVO, Mohr Siebeck, 2016, S. 25; див. також Weber, Europäisches Zivilprozessrecht und Demokratieprinzip, Mohr Siebeck, 2009, S. 9 та Krebs, Internationales Privatrecht, C.F. Müller, 2. Aufl., 2015, S. 135, Rn. 296.

²Rausch, Unterhaltsvollstreckung im Ausland, FPR, 2007, Rn. 451.

³Buchhold, Die Vollstreckung deutscher Titel in Großbritannien, NJW 2007, Rn. 2738.

⁴Текст закону доступний у мережі Інтернет по лінку: Uitvoeringswet verordening Europese executoriale titel, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0018808/2008-09-01>.

(d) the judgment was given in the Member State of the debtor's domicile within the meaning of Article 59 of Regulation (EC) No 44/2001, in cases where

— a claim is uncontested within the meaning of Article 3(1)(b) or (c); and

— it relates to a contract concluded by a person, the consumer, for a purpose which can be regarded as being outside his trade or profession; and

— the debtor is the consumer.

2. Where a judgment certified as a European Enforcement Order has ceased to be enforceable or its enforceability has been suspended or limited, a certificate indicating the lack or limitation of enforceability shall, upon application at any time to the court of origin, be issued, using the standard form in Annex IV.

3. Without prejudice to Article 12(2), where a decision has been delivered following a challenge to a judgment certified as a European Enforcement Order in accordance with paragraph 1 of this Article, a replacement certificate shall, upon application at any time, be issued, using the standard form in Annex V, if that decision on the challenge is enforceable in the Member State of origin.

Стаття 6. Вимоги до сертифікації Європейського виконавчого листа

1. Рішення щодо незаперечної вимоги, ухвалене в державі-члені, в будь-який час на підставі заяви до суду походження може бути сертифіковане як Європейський виконавчий лист, якщо:

(a) судове рішення підлягає виконанню в державі – члені походження; і

(b) судове рішення не протирічить вимогам, що стосуються юрисдикції, які встановлені в розділах 3 і 6 глави II Регламенту (ЄС) № 44/2001; і

(c) судовий розгляд у державі – члені походження відповідав вимогам, викладеним у розділі III, а вимога є незаперечною відповідно до положень пунктів (b) або (c) частини 1 статті 3; і

(d) судове рішення було ухвалене в державі-члені за місцем проживання боржника згідно з вимогами статті 59 Регламенту (ЄС) № 44/2001, в тих випадках, коли

- вимога є незаперечною відповідно до пунктів (b) або (c) частини 1 статті 3; і

- вона випливає з договору, укладеного особою-споживачем, для цілей, які знаходяться за межами його або професії; і

- боржник є споживачем.

2. Якщо рішення, сертифіковане як Європейський виконавчий лист, більше не підлягає виконанню або його виконання було припинено чи обмежено, тоді відповідно до заяви, поданої суду держави – члена походження в будь-який час відповідно до форми, передбаченої додатком IV, видається підтвердження про те, що вказане рішення не підлягає виконанню або його виконання було припинено чи обмежено.

3. Не зачіпаючи положень частини 2 статті 12, якщо рішення було ухвалене після перегляду рішення, сертифікованого як Європейський виконавчий лист, відповідно до пункту 1 цієї статті, сертифікат повинен бути замінений за заявою та виданий, використовуючи стандартну форму в додатку V, якщо це рішення підлягає виконанню в державі – члені походження.

Коментар

Для того щоб рішення суду, ухвалене щодо незаперечної вимоги, було сертифіковано як European Enforcement Order, суд, в якому розглядалися ці вимоги, має дотримуватися певних процесуальних вимог. Розгляд незаперечних вимог відбувається за мінімальних процесуальних процедур, але діяти суд може згідно з положеннями національного законодавства своєї держави-члена.

Спеціальні умови застосування ЕЕО передбачено ст. 6 Регламенту № 805/2004. Так, судове рішення може бути сертифіковане як Європейський виконавчий лист, якщо:

- судове рішення підлягає виконанню в державі – члені походження;
- рішенням не порушується правило підсудності;
- судовий розгляд у державі – члені походження було проведено з дотриманням вимог, які визначені у гл. III, вимога є незаперечною за змістом відповідно до ст. 3;
- рішення було ухвалено в державі-члені місця проживання боржника, відповідно до встановленого порядку визначення місця проживання (перебування) особи, в тих випадках, коли:
 - вимога є незаперечною відповідно до ст. 3;
 - відносини випливають із договору, укладеного між фізичною особою, споживачем, для цілей, які не стосуються його діяльності або професії;
 - боржник є споживачем.

Визначені вище обставини є необхідними сукупними передумовами відкриття провадження та видачі Європейського виконавчого листа. Ч. 1 ст. 6 Регламенту передба-

чає, що підставою сертифікації рішення як ЄВЛ є заява, подана до суду походження. Вказана норма не деталізує, який саме структурний підрозділ суду або його посадова особа повинні розглядати таку заяву і присвоювати статус ЄВЛ.¹ Цю прогалину в Регламенті усуває судова практика. На її переконання здійснення сертифікації повинен зберігати за собою суддя², оскільки перевірка дотримання мінімальних стандартів як передумови такої сертифікації є можливою лише за наявності відповідної юридичної кваліфікації.³

Велике значення мають визначені Регламентом № 805/2004 вимоги щодо спеціального суб'єктного складу процедури ЕЕО. Практика Суду Європейського Союзу показує, що процедура ЕЕО не може застосовуватися в разі вирішення спору між двома приватними особами з приводу укладеного кредитного договору. Так, у справі пана В. Вапеніка (Walter Vapenik) проти пана Дж. Тернера (Josef Thurner) про видачу Європейського виконавчого листа щодо незаперечних вимог вирішувалося питання про можливість застосування Регламенту № 805/2004 до відносин, що виникли між двома приватними особами, які не займаються комерційною або професійною діяльністю. Договір кредиту було укладено між В. Вапеніком та Дж. Тернером, які не займалися комерційною або професійною діяльністю на момент укладення договору, а також на момент порушення зобов'язань.

У своєму рішенні Суд ЄС наголосив, що споживач – це особа, яка укладає контракт із метою, що не пов'язана з її заняттями або професією, при цьому не має значення правовий статус іншої сторони договору, а в разі відсутності посилання на поняття «споживач» його правовий статус має визначатися в контексті мети Регламенту № 805/2004. Беручи до уваги мету захисту споживачів, яка відображена в положеннях законодавства Європейського Союзу, за допомогою якої прагнуть компенсувати дисбаланс між сто-

¹ Pt. 22, Opinion of Advocate General BOT, delivered on 14 January 2016 (1), Case C - 511/14, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62014CC0511>

² Pt. 3, Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 17 December 2015, Case C-300/14, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CA0300&from=EN>

³ Pt. 47, Judgment of the Court (Fourth Chamber), 17 December 2015, Case C-300/14, [Electronic resource]. – Mode of access :<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?qid=1504430036090&uri=CELEX:62014CJ0300>

ронами в договорах, укладених між споживачами і юридичними особами, їх застосування не може бути поширено на осіб, щодо яких такий захист не виправдано. Так, наприклад, правила спеціальної юрисдикції у спорах із договорів не можуть застосовуватися до договорів, укладених між двома особами, які займаються комерційною або професійною діяльністю. Так само немає дисбалансу між сторонами в договірних відносинах між двома особами, які не займаються комерційною або професійною діяльністю, тому ці спори не можуть розглядатися за спеціальними правилами, які спрямовані на забезпечення інтересів споживачів, що укладають договори з представниками комерційної або професійної діяльності¹.

Article 7. Costs related to court proceedings

Where a judgment includes an enforceable decision on the amount of costs related to the court proceedings, including the interest rates, it shall be certified as a European Enforcement Order also with regard to the costs unless the debtor has specifically objected to his obligation to bear such costs in the course of the court proceedings, in accordance with the law of the Member State of origin.

Стаття 7. Витрати, пов'язані з судовим розглядом

У разі якщо судове рішення містить також рішення (вердикт) суду про стягнення певної суми коштів, пов'язаних із судовим розглядом, у тому числі відсотків, статус Європейського виконавчого листа поширюється на все рішення, в тому числі на вказану його частину про стягнення коштів за умови, якщо боржник явно не заперечував проти обов'язку нести такі витрати під час судового розгляду відповідно до законодавства держави – члена походження.

Коментар

Національне процесуальне законодавство держав – членів ЄС неоднаково регулює прийняття судом рішення (вердикту) щодо стягнення з тієї чи іншої сторони судових витрат. Деякі правові системи передбачають, що рішення про стягнення таких витрат є частиною «основного» рішення, в якому суд вирішує питання щодо задоволення основних вимог сторін (наприклад, у Республіці Австрія), в той час як

¹ Judgment of the Court (Ninth Chamber) of 5 December 2013, Walter Vapenik v Josef Thurner [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1434113782392&uri=CELEX:62012CJ0508>.

інші правові системи надають, як правило, перевагу прийняттю двох окремих рішень – щодо основних вимог та щодо стягнення судових витрат (зокрема, у Федеративній Республіці Німеччина).¹ Цивільне процесуальне законодавство України схиляється до першого варіанта врегулювання цього питання. П. 4 ч. 1 ст. 215 ЦПК України передбачає, що в резолютивній частині рішення суду вказується, зокрема, розподіл судових витрат. Аналогічну норму закріплює у п. 2 ч. 5 ст. 266 Проект Закону України про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України від 23 березня 2017 р.² Таким чином, судова практика в Україні, як правило, вирішує питання щодо стягнення судових витрат при винесенні «основних» рішень.³

Ч. 1 ст. 7 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ регулює той випадок, коли судові рішення містять також рішення (вердикт) суду про стягнення певної суми судових витрат, в тому числі відсотків на ці витрати. Норма регулює перелік вимог, необхідних для поширення статусу ЄВЛ на рішення (вердикт) суду щодо судових витрат.

Головна передумова поширення статусу ЄВЛ на рішення (вердикт) суду щодо судових витрат полягає в отриманні такого ж статусу рішенням суду щодо основних вимог.⁴ У зв'язку з цим існує дискусія щодо питання, чи може отримати статус ЄВЛ рішення (вердикт) суду щодо судових витрат у тому випадку, якщо рішення суду щодо основних вимог такого статусу не отримало, наприклад, у зв'язку з негрошовим характером основної вимоги. Більшість науковців схиляються до думки, що поширення статусу ЄВЛ на рішення (вердикт) суду щодо судових витрат за таких умов неможливе.⁵

¹ *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 7, Rn. 1.

² Проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів № 6232 від 23.03.2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415.

³ Див. наприклад, рішення Франківського районного суду м. Львова № 23894451 від 21.03.2012, рішення Господарського суду Одеської області № 21965554 від 05.03.2012, рішення Господарського суду Луганської області № 24546854 від 07.06.2012.

⁴ *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 7, Rn. 1.

⁵ *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 7, Rn. 6.

Наступна передумова полягає в тому, що рішення (вердикт) суду про стягнення судових витрат має бути сформульовано в числовому розмірі, тобто розмір судових витрат, які підлягають стягненню повинен бути чітко визначений.¹ Якщо суд лише констатував право кредитора на відшкодування судових витрат або визначив процентуальний розмір таких витрат, тоді на рішення (вердикт) суду щодо судових витрат не може бути поширено статус ЄВЛ.

Також ч. 1 ст. 7 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ регламентує перелік обставин, які унеможливають поширення статусу ЄВЛ на рішення (вердикт) суду про стягнення судових витрат. Передусім поширення статусу ЄВЛ на таке рішення (вердикт) суду неможливе, якщо боржник заперечив щодо покладення на нього обов'язку про сплату судових витрат. Самої констатації факту заперечень недостатньо, важливим є також момент їх здійснення – вказані заперечення боржник повинен заявити під час провадження по розгляду справи судом. Крім того, заперечення повинні ґрунтуватися на законодавстві держави – члена походження. І, насамкінець, ці заперечення мають бути явними, тобто боржник повинен чітко і недвозначно заявити про свою незгоду щодо покладення на нього обов'язку сплатити вказані судові витрати.

Відкритим залишається питання про поширення статусу ЄВЛ на рішення суду щодо основних вимог у тому випадку, якщо боржник заперечив щодо покладення на нього обов'язку про сплату судових витрат і внаслідок цього на рішення (вердикт) суду щодо судових витрат статус ЄВЛ не було поширено. Література обґрунтовано схиляється до думки, що поширення статусу ЄВЛ на рішення суду щодо основних вимог можливе навіть за наявності таких заперечень, якщо боржник визнав основні вимоги або уклав щодо них з кредитором мирову угоду.² Однак якщо боржник заперечив проти вказаних основних вимог і ці вимоги не можуть бути визнані беззаперечними відповідно до ст. 3 Регламенту, тоді на рішення суду щодо основних вимог не може бути поширено статус ЄВЛ.

¹ *Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 7, Rn. 12.

² *Lackmann* in Musielak/Voit, *ZPO*, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 7, Rn. 1, *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 7, Rn. 7.

Article 8. Partial European Enforcement Order certificate

If only parts of the judgment meet the requirements of this Regulation, a partial European Enforcement Order certificate shall be issued for those parts.

Стаття 8. Часткове надання статусу Європейського виконавчого листа

Якщо судове рішення лише частково відповідає вимогам цього Регламенту, тоді надання статусу Європейського виконавчого листа здійснюється лише щодо цих частин.

Коментар

У роботі над проектом ст. 8 Регламенту № 805/2004 за її основу було взято ст. 48 Регламенту № 44/2001 (Брюссель-1)¹ від 22 грудня 2000 р.² Вказана ст. 48 регулювала аспекти обмеження оголошення про виконання іноземних судових рішень, не конкретизуючи водночас передумови такого обмеження. Враховуючи це, автори проекту ст. 8 Регламенту № 805/2004 намагалися досягнути у ст. 8 більш високого ступеня деталізації регулювання питання часткового надання статусу ЄВЛ.

У зв'язку з викладеним проект ст. 8 Регламенту № 805/2004 у первинній редакції передбачав, що часткове надання статусу ЄВЛ можливе, якщо:

1. у судовому рішенні було вирішено вимоги, частина з яких не є грошовими вимогами відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004, або

2. у судовому рішенні було вирішено грошову вимогу відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004, однак така вимога не є незаперечною відповідно до ч. 1 ст. 3 Регламенту № 805/2004, або

3. у судовому рішенні було вирішено грошову вимогу відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 4 Регламенту № 805/2004, однак така вимога може отримати статус ЄВЛ лише в окремих її частинах, або

¹Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters, Official Journal L 012, 16/01/2001 P. 0001 – 0023, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:012:0001:0023:de:PDF>

² Див. обґрунтування до ст. 6, викладені у Proposal for a Council Regulation creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2002/0159 final – CNS 2002/0090 */ Official Journal 203 E, 27/08/2002 P. 0086 – 0107, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52002PC0159&from=DE>.

4. заявник подав заяву про надання статусу ЄВЛ лише щодо окремих частин відповідного судового рішення.

Під час подальшої роботи над проектом ст. 8 її обсяг було суттєво скорочено. Причиною цього стало переконання про недоцільність надмірної деталізації та прагнення спростити регулювання часткового надання статусу ЄВЛ.¹ Внаслідок цього текстовий обсяг норми було скорочено, однак це не вплинуло на її змістовне наповнення. Таким чином, названі передумови залишаються і надалі правовою основою для часткового надання статусу ЄВЛ відповідним судовим рішенням. Вказані передумови є незалежними одна від одної, тобто наявність будь-якої з них є достатньою підставою для надання статусу ЄВЛ окремим частинам судового рішення. Водночас кожна з цих окремих частин для поширення на неї статусу ЄВЛ має відповідати вимогам відповідно до ст. 6 Регламенту № 805/2004.²

Article 9. Issue of the European Enforcement Order certificate

1. The European Enforcement Order certificate shall be issued using the standard form in Annex I.

2. The European Enforcement Order certificate shall be issued in the language of the judgment.

Стаття 9. Видача сертифіката Європейський виконавчого листа

1. Сертифікат Європейського виконавчого листа видається у стандартній формі, викладеній у Додатку I.

2. Сертифікат Європейського виконавчого листа видається мовою, якою ухвалено судові рішення.

Коментар

Європейський виконавчий лист – це сертифікат судового рішення, ухваленого в результаті передбаченого єв-

¹ Див. вказівку до ст. 6 у Communication from the Commission to the European Parliament pursuant to the second subparagraph of Article 251 (2) of the EC Treaty concerning the common position of the Council on the adoption of a Regulation of the European Parliament and of the Council creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2004/0090 final – COD 2002/0090 */, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004PC0090&from=DE>.

² *Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 8, Rn. 1.

ропейським законодавством розгляду справ, що містять незаперечні вимоги, який визнається й виконується в державах – членах ЄС без будь-яких проміжних або додаткових розглядів.

Судове рішення, яке було сертифіковане як Європейський виконавчий лист у державі – члені походження, має бути визнане й приведене у виконання в інших державах-членах без необхідності декларації про приведення у виконання і без будь-якої можливості заперечувати проти його визнання за положенням національного процесуального законодавства про виконання судових рішень.

Ст. 9 Регламенту регулює процедуру видачі сертифіката ЄВЛ. Цю формальну процедуру слід відрізнити від безпосередньої процедури сертифікації відповідного рішення як ЄВЛ відповідно до ст. 6 Регламенту.¹ Розмежування цих процедур має велике значення для визначення переліку суб'єктів, уповноважених на здійснення цих процедур. У той час, коли повноваження щодо сертифікації рішень як ЄВЛ повинен зберігати за собою суддя,² формальну видачу сертифіката може здійснювати й (інша) посадова особа суду.³ Водночас допустимим є також включення цієї формальної функції до переліку повноважень самого судді.

Article 10. Rectification or withdrawal of the European Enforcement Order certificate

1. The European Enforcement Order certificate shall, upon application to the court of origin, be

(a) rectified where, due to a material error, there is a discrepancy between the judgment and the certificate;

(b) withdrawn where it was clearly wrongly granted, having regard to the requirements laid down in this Regulation.

¹ Pt. 45 Judgment of the Court (Fourth Chamber), 17 December 2015, Case C-300/14, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0300&from=DE>.

² Див. коментар до ст. 6 Регламенту.

³ Pt. 61.4, Opinion of Advocate General CRUZ VILLALÓN, delivered on 8 September 2015 (I), Case C-300/14, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CC0300&qid=1505221481382&from=DE>, Pt. 45, Judgment of the Court (Fourth Chamber), 17 December 2015, Case C-300/14, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0300&from=DE>.

2. The law of the Member State of origin shall apply to the rectification or withdrawal of the European Enforcement Order certificate.

3. An application for the rectification or withdrawal of a European Enforcement Order certificate may be made using the standard form in Annex VI.

4. No appeal shall lie against the issuing of a European Enforcement Order certificate.

Стаття 10. Виправлення або скасування сертифіката Європейського виконавчого листа

1. Відповідно до заяви, поданої до суду походження, сертифікат Європейського виконавчого листа має бути

(а) виправлений, якщо через істотну помилку існує невідповідність між судовим рішенням і сертифікатом;

(б) скасований, якщо він був явно помилково наданий без урахування вимог, передбачених цим Регламентом.

2. Під час виправлення або скасування сертифіката Європейського виконавчого листа має застосовуватися законодавство держави – члена походження.

3. Заява про виправлення або скасування сертифіката Європейського виконавчого листа може бути подана у стандартній формі, викладеній у Додатку VI.

4. Жодна скарга не має перешкоджати видачі сертифіката Європейського виконавчого листа.

Коментар

Ст. 10 Регламенту № 805/2004 регулює аспекти виправлення або скасування статусу ЄВЛ. Назва статті та її змістове наповнення неодноразово зазнавали критики через їх внутрішню неузгодженість і суперечність. Причиною є ч. 4 даної статті. Вона передбачає, що наданню статусу ЄВЛ не повинна перешкоджати жодна скарга. Водночас саме п. а) і п. б) ч. 1 даної статті передбачають подання заяв, які за правовою природою якраз і є такими скаргами, спрямованими на виправлення статусу ЄВЛ або його скасування.¹

Відповідно до ст. 10 боржник наділений двома повноваженнями щодо оскарження статусу ЄВЛ. Передусім боржник має право оскаржити обсяг наданого статусу ЄВЛ. Інструментарієм у цьому випадку є заява боржника про

¹Adolphsenin Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 10, Rn. 2.

виправлення наданого статусу ЄВЛ. Крім того, до повноважень боржника належить також право реагування щодо факту надання такого статусу ЄВЛ та можливість вимагати відміни такого статусу. З цією метою боржник наділений правом звернення із заявою про скасування статусу ЄВЛ.

Дія ст. 10 поширюється не тільки на судові рішення. Сфера її застосування насправді охоплює не лише судові рішення, про які прямо згадано у статті, а й судові мирові угоди відповідно до ч. 3 ст. 24 Регламенту та офіційні документи відповідно до ч. 3 ст. 25 Регламенту.

Для виправлення статусу ЄВЛ або його скасування боржник повинен звернутися із заявою до суду походження. Таким судом є суд або компетентний орган, який розглядав справу на момент виконання передумов відповідно до пп. а), б) і с) ч. 1 ст. 3 цього Регламенту. Відповідно до ч. 2 ст. 10 підсудність у справі за такою заявою та провадження у справі щодо виправлення або скасування ЄВЛ визначаються нормами *lex fori*.¹

У пп. а) і б) визначено передумови виправлення і скасування статусу ЄВЛ. Виправлення такого статусу відбувається за умови, якщо під час надання відповідному судовому рішенню, судовій мировій угоді або офіційному документу статусу ЄВЛ було допущено істотну помилку, внаслідок чого виникла невідповідність цих документів і сертифікатом про наданий статус ЄВЛ. Слід звернути увагу, що мовні версії Регламенту відрізняються одна від одної в регулюванні питань властивостей «помилки». Англійська, французька та німецька версії згадують про «матеріальну» помилку, в той час як, наприклад, у польській версії Регламенту йдеться про «істотну» помилку. Дефініції «матеріальної» або «істотної помилки» Регламент не передбачає. Вказану прогалину закриває література. Під такою помилкою розуміється відмінність між змістом наданого статусу ЄВЛ та змістом вимог відповідно до судового рішення, наприклад, невідповідність даних про назви сторін та розмір присуджених виплат.²

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 10, Rn. 1.

²Felix Netzer, *Status quo und Konsolidierung des Europäischen Zivilverfahrensrechts. Vorschlag zum Erlass einer EuZPO*, Mohr Siebeck, 2011, S.200.

Скасування статусу ЄВЛ допустиме, якщо статус ЄВЛ було надано явно помилково без урахування вимог, закріплених Регламентом 805/2004. Таким чином, п. б) фактично передбачає дві передумови для скасування статусу ЄВЛ: такий статус мав бути наданий помилково і вказана помилковість мала бути явною. Як і у випадку з терміном «матеріальна/істотна помилка», Регламент не містить вказівки на те, що саме слід розуміти під терміном «явно помилковий» статус ЄВЛ. Однак недолік цієї норми полягає не лише у невизначеності даних двох понять. Передумова «помилковий» є прийнятною для скасування статусу ЄВЛ, однак доцільність існування передумови «явно» є дискусійною. Адже справедливо звертається увага на те, що внаслідок використання терміна «явно» законодавець встановив своєрідний фільтр для відсіювання заяв боржників про скасування ЄВЛ у тих випадках, де такий статус було надано «не явно» помилково.¹ Таким чином, скасування статусу ЄВЛ перетворено на інструментарій, який підлягає застосуванню лише у виняткових випадках, внаслідок чого боржник суттєво обмежується у своїх правах.² Внаслідок цього обґрунтовано видається пропозиція не враховувати критерій «явно» та скасовувати наданий статус ЄВЛ, наприклад, при порушенні статей 2, 3, 6 та 12–19 Регламенту.³

Процедурні аспекти оформлення заяви про виправлення або скасування статусу ЄВЛ регулює ч. 3 ст. 10 Регламенту. Вказана частина передбачає, що така заява може бути подана у стандартній формі, передбаченій у Додатку VI до цього Регламенту. Використання законодавцем термінів «може» та «стандартна форма» свідчить про те, що боржник не зобов'язаний використовувати запропоновану йому форму заяви.⁴ Використання цієї форми є його правом, однак не обов'язком. Тому з метою виправлення або скасування статусу ЄВЛ боржник може

¹ Lackmann in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 10, Rn. 3.

² Schack, Internationales Zivilverfahrensrecht: mit internationalem Insolvenz- und Schiedsverfahrensrecht: ein Lehrbuch, 6. Auflage 2014, § 18, Rn. 1057.

³ Див. напр.: Adolphsen in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 10, Rn. 6, Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 10, Rn. 6.

⁴ Pabst in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 10, Rn. 21.

звернутися до суду із заявою довільної форми, яка, проте, має містити усі дані, потрібні для її розгляду та вказані у Додатку VI.

Article 11. Effect of the European Enforcement Order certificate

The European Enforcement Order certificate shall take effect only within the limits of the enforceability of the judgment.

Стаття 11. Дія сертифіката Європейського виконавчого листа

Сертифікат Європейського виконавчого листа діє тільки в межах виконання судового рішення.

Коментар

Ст. 11 Регламенту 805/2004 формулює загальний принцип дії сертифіката ЄВЛ. Відповідно до цього принципу дія сертифіката ЄВЛ у державі – члені виконання не може виходити за межі, в яких би відбувалося виконання відповідного судового рішення в державі – члені походження.¹ Передбачення цього принципу в Регламенті має наслідком зміну меж дії сертифіката ЄВЛ в тому випадку, якщо відбулися зміни правового статусу виконання відповідного судового рішення відповідно до ч. 2 ст. 6 Регламенту.² Такими змінами є, зокрема, визнання судового рішення таким, що не підлягає виконанню, обмеження виконання судового рішення або перерва у виконанні судового рішення. За наявності будь-якої з цих змін та за умови звернення боржника із заявою до суду держави – члена походження такий суд видає підтвердження про те, що судові рішення не підлягає виконанню або його виконання було обмежено. Зі зміною правового статусу виконання змінюються також і межі дії сертифіката ЄВЛ відповідно до ст. 11 Регламенту.

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 11, Rn. 1.

²Adolphsen in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 11, Rn. 4.

CHAPTER III
MINIMUM STANDARDS
FOR UNCONTESTED CLAIMS PROCEDURES

ГЛАВА III
МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТИ
ПРОЦЕДУРИ РОЗГЛЯДУ СПРАВ,
ЩО МІСТЯТЬ НЕЗАПЕРЕЧНІ ВИМОГИ

Article 12. Scope of application of minimum standards

1. A judgment on a claim that is uncontested within the meaning of Article 3(1)(b) or (c) can be certified as a European Enforcement Order only if the court proceedings in the Member State of origin met the procedural requirements as set out in this Chapter.

2. The same requirements shall apply to the issuing of a European Enforcement Order certificate or a replacement certificate within the meaning of Article 6(3) for a decision following a challenge to a judgment where, at the time of that decision, the conditions of Article 3(1)(b) or (c) are fulfilled.

Стаття 12. Сфера застосування мінімальних стандартів

1. Рішення суду щодо вимоги, яка є незаперечною відповідно до пунктів (b) або (c) частини 1 статті 3, може бути сертифіковане як Європейський виконавчий лист тільки у тому випадку, якщо судовий розгляд у державі – члені походження відбувся відповідно до процесуальних вимог, визначених у цій главі.

2. Ті самі вимоги застосовуються до видачі сертифіката Європейського виконавчого листа або видачі заміни такого сертифіката згідно з вимогами частини 3 статті 6 для рішення, що було прийняте після оскарження, якщо в момент прийняття цього рішення були виконані умови, передбачені пунктами (b) або (c) частини 1 статті 3.

Коментар

Глава III Регламенту регулює питання мінімальних стандартів, які повинні дотримуватися під час розгляду справ щодо незаперечних вимог. Ні в даній статті, ні в Регламенті загалом немає чіткої дефініції терміна «мінімальні стандарти». Аналіз змісту ст. 12, сфери її застосування, а також предмета регулювання глави III Регламенту дозволяє дійти висновку, що мінімальними стандартами у розумінні цього Регламенту слід вважати мінімальні

процесуальні вимоги щодо судового розгляду для сертифікації відповідного рішення як ЄВЛ.

Ст. 12 Регламенту передбачає, що сфера застосування мінімальних стандартів поширюється на дві категорії судових рішень: первинні рішення, прийняті за результатами судового розгляду, та рішення, прийняті за результатами оскарження. Правова природа мінімальних стандартів є специфічною. Держави-члени не зобов'язані адаптувати національне законодавство до цих стандартів, однак заохочуються до цього, оскільки сертифікація судових рішень цих держав як ЄВЛ можлива лише за умови відповідності національного законодавства таким стандартам.¹

Функції мінімальних стандартів сформульовані в п. 12 обґрунтувань необхідності прийняття Регламенту 805/2004. Передусім це інформаційна функція. Вона полягає в тому, що мінімальні стандарти спрямовані на своєчасне та належне інформування боржника про існування провадження щодо нього. Боржнику має бути повідомлено, що він повинен взяти активну участь у провадженні, якщо прагне заперечити вимоги кредитора. Крім того, боржник також має бути поінформований про правові наслідки його неучасті в провадженні. Крім того, мінімальні стандарти відіграють також охоронну функцію. Завдяки існуванню таких стандартів боржник гарантовано повинен отримати можливість вжиття ефективних заходів для організації свого захисту.² Метою запровадження мінімальних стандартів у сфері сертифікації судових рішень як ЄВЛ є полегшення процедури виконання судових рішень в ЄС і створення завдяки цьому взаємної довіри до органів юстиції держав – членів ЄС.

Мінімальні стандарти відображаються у процесуальному законодавстві держав-членів. Як правило, до такого законодавства належать цивільно-процесуальні кодифікації, наприклад, ЦПК Німеччини (*Zivilprozessordnung*)³ або Франції (*Nouveau Code de procédure civile*)⁴.

¹*Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 12, Rn. 7.

²*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 12, Rn. 1.

³*Bitter*, *Vollstreckbarerklärung und Zwangsvollstreckung ausländischer Titel in der Europäischen Union*, Mohr Siebeck 2009, S. 86 ff.

⁴*Schütze*, *Rechtsverfolgung im Ausland. Prozessführung vor ausländischen Gerichten und Schiedsgerichten*, 4. Auflage, 2009, S. 246, Rn. 582.

Глава III Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ передбачає чотири групи стандартів. До першої групи належать мінімальні стандарти щодо вручення документів. Такими стандартами є, зокрема, стандарти вручення документів з підтвердженням їх отримання боржником (ст. 13) або без вказаного підтвердження (ст. 14), а також вручення документів представнику боржника (ст. 15). Друга група стосується мінімальних стандартів щодо гарантування інформаційних прав боржника. До неї належать мінімальні стандарти щодо надання боржнику потрібної інформації про вимоги (ст. 16) та інформації про процесуальні дії, необхідні для того, щоб оскаржити такі вимоги (ст. 17). До третьої групи (ст. 18) належать стандарти, дотримання яких виправляє недоліки, зумовлені невиконанням мінімальних стандартів попередніх двох груп (статті 13–17). Четверта група містить мінімальні стандарти, спрямовані на перевірку судових рішень у виняткових випадках (ст. 19).

Вказані мінімальні стандарти регламентують лише окремі процедурні моменти проваджень у справах про незаперечні вимоги. Інші аспекти цих проваджень, наприклад, форму оскарження, учасників або строки такого оскарження визначає національне право відповідної держави-члена.¹

Перед наданням статусу ЄВЛ відповідному судовому рішенням має бути виконана перевірка щодо того, чи було дотримано норм відповідних національних кодифікацій, які закріплюють вказані вище мінімальні стандарти у розумінні глави III Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ.²

Article 13. Service with proof of receipt by the debtor

1. The document instituting the proceedings or an equivalent document may have been served on the debtor by one of the following methods:

(a) personal service attested by an acknowledgement of receipt, including the date of receipt, which is signed by the debtor;

(b) personal service attested by a document signed by the competent person who effected the service stating that the debtor

¹Pt. 43, Judgment of the Court (Third Chamber), 16 June 2016, Case C-511/14, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0511&from=DE>

²*Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 12, Rn. 2.

has received the document or refused to receive it without any legal justification, and the date of the service;

(c) postal service attested by an acknowledgement of receipt including the date of receipt, which is signed and returned by the debtor;

(d) service by electronic means such as fax or e-mail, attested by an acknowledgement of receipt including the date of receipt, which is signed and returned by the debtor.

2. Any summons to a court hearing may have been served on the debtor in compliance with paragraph 1 or orally in a previous court hearing on the same claim and stated in the minutes of that previous court hearing.

Стаття 13. Вручення документів з підтвердженням їх отримання боржником

1. Документ про відкриття провадження у справі або еквівалентний документ може бути вручений боржнику одним із таких способів:

(a) особисто, що підтверджується квитанцією, в якій зазначено дату отримання та яка підписана боржником;

(b) особисто, що засвідчується документом, підписаним компетентною особою, яка підтвердила, що боржник отримав документ або неправомірно відмовився його прийняти, з вказівкою про дату вручення;

(c) поштовим відправленням, що підтверджується квитанцією про отримання з вказівкою про дату вручення, підписаною і повернутою боржником;

(d) за допомогою електронних засобів зв'язку, наприклад, факсом або електронною поштою, що підтверджується квитанцією про отримання з вказівкою про дату вручення, підписаною і повернутою боржником.

2. Виклик у судове засідання може бути вручено боржнику відповідно до частини 1 або повідомлено усно в попередньому судовому засіданні, яке стосується тієї ж вимоги з фіксацією такого повідомлення в протоколі попереднього судового засідання.

Коментар

Ст. 13 Регламенту регулює мінімальні стандарти щодо вручення документів з підтвердженням їх отримання боржником. Відповідно до ст. 12 цього Регламенту дотримання вказаних стандартів є необхідною передумовою для надання відповідному судовому рішенню статусу ЄВЛ.

Предметом вручення відповідно до ч. 1 ст. 13 Регламенту є документ про відкриття провадження у справі або еквівалентний йому документ. Питання про документ, який підлягає врученню боржнику, визначає національне право держави – члена походження. У будь-якому випадку вказаний документ має містити достатній обсяг інформації про судовий спір для того, щоб боржник знав, проти кого і яких вимог він може або повинен захищатися.¹ В ч. 2 ст. 13 Регламенту врегульовано питання вручення боржнику виклику в судове засідання.

Законодавець не передбачає у ст. 13 критерію «своєчасність» щодо вручення документів з підтвердженням їх отримання боржником.² І хоча дотримання цього критерію чітко не вимагається, його суттєве значення законодавець підкреслює у ч. 2 ст. 18 Регламенту. Відповідно до цієї статті своєчасне вручення боржнику документів є передумовою виправлення недоліків щодо недотримання мінімальних стандартів відповідно до ст. 13 Регламенту. Вказана ст. 13 спрямована на гарантування можливості боржнику організувати свій захист проти висунутих вимог. Це можливо лише за умови своєчасного вручення документів, оскільки несвоєчасне вручення зробить повноцінну організацію такого захисту фактично неможливою. У зв'язку з цим дія критерію «своєчасність» має поширюватися також і на вручення документів з підтвердженням їх отримання боржником відповідно до ст. 13 Регламенту.

У пп. а), б), с) і d) ч. 1 ст. 13 Регламенту врегульовані форми вручення боржнику документів про відкриття провадження у справі (еквівалентних документів). Ці форми поділяються на категорії залежно від способу вручення та особи, яка своїм підписом підтвердила факт отримання відповідного документа.

1. Особисте вручення з підтвердженням боржником факту вручення. Таке особисте вручення буває кількох видів.

1.1. Передусім відповідно до п. а) ч. 1 ст. 13 Регламенту документ може бути вручений особисто боржнику, котрий своїм підписом підтверджує факт вручення, вказуючи при цьому дату отримання документа. На відміну від особис-

¹Stadler in Musielak/Voit, ZPO, 14., neubearbeitete Auflage 2017, EuGVVO nF Art. 45, Rn. 8.

²Pabst in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 13, Rn. 5.

того вручення відповідно до пп. с) і d) боржник відповідно до п. а) не зобов'язаний надсилати підписане ним підтвердження відправнику, хоча пропозиція закріпити такий обов'язок боржника містилася спочатку в проекті Регламенту.¹

1.2. До особистого вручення належить також надіслання вказаного документа поштою відповідно до п. с) ч. 1 ст. 13 Регламенту. В даному випадку боржник отримує документ засобами поштового зв'язку та надсилає відправнику підписане ним підтвердження про отримання з вказівкою дати отримання.

1.3. Насамкінець особистим є також вручення, коли боржник отримує документ електронним шляхом і надсилає відправнику підписане ним підтвердження про отримання з вказівкою про дату вручення (п. d) ч. 1 ст. 13 Регламенту). Під врученням документа електронним шляхом розуміється його надіслання факсом або електронною поштою. Перелік способів вручення електронним шляхом не обмежується цими двома способами, про що свідчить використання законодавцем вставного слова «наприклад» і сполучника «або». Таким чином, використання інших способів вручення електронним шляхом вказаних документів боржнику відповідатиме вимогам п. d) ч. 1 ст. 13 Регламенту. Вказаним вимогам відповідатиме також надіслання боржником поштовим² або електронним шляхом підтвердження на адресу відправника за умови, якщо в останньому випадку боржник ідентифікує себе за допомогою електронного цифрового підпису.³

2. Особисте вручення з підтвердженням компетентною особою факту вручення відповідно до п. b) ч. 1 ст. 13 Регламенту. В даному випадку підтвердження про отримання підписує не боржник, а відповідна компетентна особа. Питання компетентності відповідної особи регулює національне право.⁴ Своїм підписом ця особа уповноважена підтвердити факт отримання боржником документа або факт

¹*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 13, Rn. 4.

²*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 13, Rn. 6.

³*Ptak*, Der Europäische Vollstreckungstitel und das rechtliche Gehör des Schuldners. Eine Analyse der EuVTVO anhand der deutschen und polnischen Anpassungsvorschriften, Mohr Siebeck 2014, S. 116.

⁴*Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 13, Rn. 6.

неправомірної відмови боржника про його прийняття. Підписуючи відповідне підтвердження, уповноважена особа зобов'язана вказати у ньому дату вручення боржнику документа або дату неправомірної відмови боржника про його прийняття.

Зміст п. б) ч. 1 ст. 13 Регламенту неодноразово зазнавав критики. Передусім зверталась увага на невизначеність терміна «неправомірна відмова». Існує думка про те, що правомірною можна вважати відмову отримати документ у тому випадку, якщо боржник, наприклад, не розуміє мову, якою такий написаний.¹ Крім того, законодавець не встановив у п. б) ч. 1 ст. 13 Регламенту обов'язку збереження документа і його подальшої передачі боржнику, внаслідок чого останній позбавляється можливості ознайомлення зі змістом документа згодом.² Чи підтвердить судова практика погляд науковців на вказані недоліки регулювання, а також які способи їх вирішення будуть запропоновані судами ЄС або держав-членів, є (лише) питанням часу.

Разом з документом про відкриття провадження у справі або еквівалентним йому документом боржнику повинен бути вручений виклик у судове засідання.³ Якщо даний виклик не було вручено боржнику разом із зазначеними документами, тоді його вручення повинне проходити за процедурою, врегульованою в ч. 2 ст. 13 Регламенту.⁴ Виклик у судове засідання може бути вручено боржнику особисто, надіслано поштовим або електронним шляхом. Крім того, вказаний виклик боржник може отримати усно за умови, що це відбувається в попередньому судовому засіданні, яке стосується тієї ж вимоги. Факт повідомлення боржника про виклик має бути зафіксований у протоколі попереднього судового засідання.

Article 14. Service without proof of receipt by the debtor

1. Service of the document instituting the proceedings or an equivalent document and any summons to a court hearing on the debtor may also have been effected by one of the following methods:

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 13, Rn. 7.

²Adolphsen in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 13, Rn. 8.

³Lackmann in Musielak/Voit, *ZPO*, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 13, Rn. 1.

⁴Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 13, Rn. 8.

(a) personal service at the debtor's personal address on persons who are living in the same household as the debtor or are employed there;

(b) in the case of a self-employed debtor or a legal person, personal service at the debtor's business premises on persons who are employed by the debtor;

(c) deposit of the document in the debtor's mailbox;

(d) deposit of the document at a post office or with competent public authorities and the placing in the debtor's mailbox of written notification of that deposit, provided that the written notification clearly states the character of the document as a court document or the legal effect of the notification as effecting service and setting in motion the running of time for the purposes of time limits;

(e) postal service without proof pursuant to paragraph 3 where the debtor has his address in the Member State of origin;

(f) electronic means attested by an automatic confirmation of delivery, provided that the debtor has expressly accepted this method of service in advance.

2. For the purposes of this Regulation, service under paragraph 1 is not admissible if the debtor's address is not known with certainty.

3. Service pursuant to paragraph 1, (a) to (d), shall be attested by:

(a) a document signed by the competent person who effected the service, indicating:

(i) the method of service used; and

(ii) the date of service; and

(iii) where the document has been served on a person other than the debtor, the name of that person and his relation to the debtor,

or

(b) an acknowledgement of receipt by the person served, for the purposes of paragraphs 1(a) and (b).

Стаття 14. Вручення документів боржнику без підтвердження

1. Документ про відкриття провадження у справі або еквівалентний документ, а також виклик у судове засідання можуть бути вручені боржнику одним із таких способів:

(a) особисто за приватною адресою боржника особам, котрі живуть в одній і тій самій квартирі або працюють там;

(b) якщо боржник є самозайнятою особою або юридичною особою, особисто в службовому приміщенні боржника особам, які ним працевлаштовані;

(c) вкладенням документа у поштову скриньку боржника;

(d) депонуванням документа у поштовою відділенні або в компетентному органі з відповідним письмовим повідомленням

у поштовій скриньці боржника за умови, що в письмовому повідомленні чітко вказується, що даний документ є судовим документом або звертається увага на те, що завдяки повідомленню вручення вражається виконаним і внаслідок цього починається перебіг строків;

(e) поштою без підтвердження відповідно до частини 3, якщо місце проживання боржника знаходиться в державі – члені походження;

(f) за допомогою електронних засобів зв'язку з автоматичним підтвердженням надіслання за умови, що боржник заздалегідь явно погодився з цим способом вручення.

2. Для цілей цього Регламенту вручення відповідно до частини 1 не допускається, якщо адреса боржника не може бути точно встановлена.

3. Вручення відповідно до пунктів (a)–(d) частини 1 цієї статті засвідчується:

(a) документом, підписаним компетентною особою, яка здійснила вручення, із зазначенням:

(i) обраного способу доставки і

(ii) дати доставки, а також

(iii) якщо документ був вручений іншій особі, аніж боржник, ім'я цієї особи та вказівку про її відношення до боржника, або

(b) підтвердження про отримання особою, якій було вручено документ для цілей відповідно до пунктів (a) і (б) частини 1.

Коментар

Для того щоб рішення суду, ухвалене щодо незаперечної вимоги, було сертифіковано як European Enforcement Order, суд, в якому розглядалися ці вимоги, повинен дотримуватися певних процесуальних вимог. Розгляд незаперечних вимог відбувається за мінімальних процесуальних процедур, але діяти суд може згідно з положеннями національного законодавства своєї держави-члена.

Регламентом № 805/2004 встановлено такі вимоги до проведення процедури розгляду справи. Передусім потрібно переконатися, що боржник був проінформований про судовий позов проти нього; йому було гарантовано можливість активної участі в розгляді, а також боржника було забезпечено достатнім часом, щоб організувати захист.

Таким чином, проведення процедури видачі Європейського виконавчого листа, передбаченої Регламентом № 805/2004, відрізняється у двох випадках. По-перше, за

умови підтвердження отримання боржником відповідного повідомлення, що, відповідно до ст. 13, може здійснюватися одним із таких способів:

- документ, особисто завірений боржником, із зазначенням дати ознайомлення;
- підписаний уповноваженим представником боржника документ, що боржник отримав повідомлення та не заперечує проти вимоги;
- поштове повідомлення, підписане та повернуте боржником, із зазначенням дати отримання;
- електронне повідомлення (факс або e-mail), підписане і повернуте боржником із зазначенням дати отримання;
- а також будь-який виклик до судового засідання.

Другий варіант застосовується, якщо повідомити боржника відповідно до визначених вище умов виявилось неможливо. У такому разі процедура видачі виконавчого листа здійснюється з його повідомленням без підтвердження відповідно до ст. 14 Регламенту:

- особисто за приватною адресою боржника особам, котрі живуть в одній і тій же квартирі або працюють там. Нормотворець не наводить у подальшому жодних роз'яснень чи вимог щодо таких третіх осіб. Цю прогалину заповнює частково судова практика. Зокрема, відповідно до її позиції під третіми особами мають розумітися лише «дорослі особи».¹ Однак це тлумачення залишає відкритим питання про те, кого саме слід вважати дорослою особою – повнолітню особу чи також особу віком, наприклад, 16 років. Критерієм, який використовує суд у тлумаченні терміна «(третя) особа», є розумна ймовірність того факту, що вказана (третя) особа дійсно вручить боржнику відповідний документ.² Однак видається спірним твердження про те, що лише повнолітня доросла особа відповідатиме цьому критерію. Законодавство окремих держав-членів або їх адміністративних частин наділяють окремими правами, зокрема, виборчим правом, осіб з досягненням ними 16-річного віку. Такими державами є, наприклад, Австрія та Болгарія (виборче право), в той час як у Шотландії з дося-

¹ Pt. 95, Judgment of the Court (Tenth Chamber), 2 March 2017, Case C - 354/15, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62015CJ0354&from=DE>.

² Pt. 96 Judgment of the Court (Tenth Chamber), 2 March 2017, Case C - 354/15, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62015CJ0354&from=DE>.

гненням 16-річного віку такі особи стають повнолітніми. Тому якщо вважати, що особа в 16-річному віці може нарівні з повнолітніми особами приймати рішення щодо виборів, тоді тим більше можна стверджувати, що ця особа здатна дійсно вручити боржнику відповідний документ. І це припущення відповідає межам, встановленим судовою практикою. Вона стверджує, що таке вручення тоді є малоймовірним, якщо третя особа проживає у сусідньому з боржником будинку або в тому самому будинку, що і боржник.¹ Таким чином центральним критерієм у даному контексті виступає також і місце проживання третьої особи – цим місцем має бути приватна адреса боржника, тобто його квартири;

- якщо боржник самозайнята особа, юридична особа, повідомлення може бути надіслано на його юридичну адресу;

- повідомлення може бути надіслано на поштову скриньку для зберігання;

- на пошту до запитання з обов'язковим зазначенням характеру повідомлення (судового);

- на пошту до держави місця проживання боржника;

- використовуючи будь-які засоби електронного зв'язку, за умови, що боржник послуговується такими.

Як бачимо, варіантів повідомлення боржника, визначених Регламентом, багато. Так забезпечується можливість ефективного захисту сумлінного кредитора від боржників, які переховуються від судових викликів та повідомлень.

З другого боку, положенням про видачу Європейського виконавчого листа забезпечено і права сумлінних боржників. Так, відповідно до ст. 16 Регламенту № 805/2004 повідомлення боржника має містити:

- імена та адреси сторін;

- суму, що вимагається;

- відсотки, процентну ставку і термін, на який вони стягуються, якщо за законом відсотки автоматично не додаються до основної суми;

- заяву про причину позову (підставу для вимог).

Додатковий механізм захисту передбачає ч. 2 ст. 14 Регламенту. Дія цього положення поширюється на боржни-

¹ Pt. 97 Judgment of the Court (Tenth Chamber), 2 March 2017, Case C-354/15, Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62015CJ0354&from=DE>.

ків, котрі не були поінформовані про відповідний судовий розгляд та не взяли участі у ньому, внаслідок чого судом було винесено заочне рішення. Вказана ч. 2 ст. 14 Регламенту тлумачиться судами у взаємозв'язку з п. 10 міркувань до Регламенту. Відповідно до п. 10 відмова від оскарження заочного судового рішення є лише тоді допустимою, якщо існують достатні гарантії дотримання прав боржника щодо його захисту. Враховуючи це, судова практика зазначає, що дотримання прав боржника щодо його захисту неможливе, якщо адреса боржника не була відома суду, він не був повідомлений про судовий розгляд і внаслідок цього не знав про винесене судом рішення.¹ На підставі цього судова практика доходить висновку, що право ЄС не допускає надання статусу ЄВЛ заочним рішенням щодо боржника, адреса котрого невідома.²

У Регламенті № 805/2004 визначено також терміни для подання заперечень проти висунутих вимог, місце судового розгляду тощо. Ці положення дають відповідачеві можливість заперечити проти вимог.

Для рішень, ухвалених у порядку, передбаченому Регламентом № 805/2004, встановлено мінімальні стандарти оскарження. Водночас невчасне або неналежне повідомлення боржника відповідно до ст. 19 Регламенту № 805/2004 є підставою для перегляду судового рішення.

Article 15. Service on the debtor's representatives

Service pursuant to Articles 13 or 14 may also have been effected on a debtor's representative.

Стаття 15. Вручення документів представнику боржника

Документи згідно з вимогами статей 13 або 14 також можуть бути вручені представнику боржника.

Коментар

Регламент № 805/2004 про ЄВЛ не містить дефініції терміна «представник». Однак світло на його зміст проливає декларативна частина Регламенту. В ній сформульовані мі-

¹ Pt. 66, Judgment of the Court (First Chamber), 15 March 2012, Case C-292/10, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62010CJ0292&from=DE>.

² Pt. 73.3 Judgment of the Court (First Chamber), 15 March 2012, Case C-292/10, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62010CJ0292&from=DE>.

ркування Європейського парламенту та Ради ЄС, враховані у підготовці цього Регламенту. Важливим у цьому контексті є п. 16 згаданих міркувань, який стосується суб'єктної сфери застосування ст. 15 Регламенту. Відповідно до п. 16 термін «представник» у розумінні ст. 15 цього Регламенту охоплює собою насамперед осіб, уповноважених на представництво інтересів боржника відповідно до закону, тобто законних представників. Крім того, представниками у розумінні ст. 15 є також особи, уповноважені безпосередньо боржником на представництво його інтересів у суді, зокрема, адвокати. Таким чином, крім законних представників інтереси боржника можуть представляти адвокати або інші особи, уповноважені на це угодою (довіреністю) з боржником.¹ Від представника за угодою (довіреністю) не вимагається наявність юридичної освіти.²

Відповідно до ст. 12 Регламенту для надання відповідному судовому рішення статусу ЄВЛ судовий розгляд у державі – члені походження має відбутися відповідно до процесуальних вимог, визначених у главі III, в тому числі ст. 15 Регламенту. Таким чином, боржник повинен володіти правом уповноважувати на представництво своїх інтересів у суді як адвокатів, так і інших осіб, наприклад, відповідно до угоди (довіреності). У випадку, якщо законодавство відповідної держави-члена не надає боржнику права бути представленим у суді іншою особою відповідно до довіреності, судовому рішення не може бути надано статус ЄВЛ.³ Вказаний правовий наслідок є важливим насамперед для тих держав, які здійснюють – у тому числі через прагнення набуття членства в ЄС у майбутньому – адаптацію національного законодавства до правових стандартів ЄС, зокрема, України. Передбачене ч. 1 ст. 61 Проекту Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 23 бе-

¹ Jan Kropholler/Jan von Hein, *Europäisches Zivilprozessrecht*, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 15, Rn. 1.

² Див. зауваження щодо ч. 2 ст. 11 і ч. 2 ст. 12, Proposal for a Council Regulation creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2002/0159 final – CNS 2002/0090 */, Official Journal 203 E, 27/08/2002 P. 0086 – 0107, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52002PC0159&from=DE>.

³ Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 15, Rn. 7.

резня 2017¹ обмеження щодо представництва у суді адвокатами або законними представниками не відповідає вимогам ст. 15 Регламенту. За таких умов провадження в українському суді не відповідатиме мінімальним стандартам у розумінні Регламенту щодо вручення документів. Унаслідок цього рішення, прийнятому за результатами такого засідання – за умови набуття членства України в ЄС та поширення дії Регламенту на Україну, – не зможе бути надано статусу ЄВЛ. У зв'язку з цим український законодавець має додатковий стимул розглянути відповідні зміни до національного процесуального законодавства, якщо прагнучиме надати українським кредиторам такий інструмент реалізації їхніх вимог, як надання статусу (сертифікація) судових рішень як ЄВЛ.

Article 16. Provision to the debtor of due information about the claim

In order to ensure that the debtor was provided with due information about the claim, the document instituting the proceedings or the equivalent document must have contained the following:

- (a) the names and the addresses of the parties;
- (b) the amount of the claim;
- (c) if interest on the claim is sought, the interest rate and the period for which interest is sought unless statutory interest is automatically added to the principal under the law of the Member State of origin;
- (d) a statement of the reason for the claim.

Стаття 16. Надання боржнику належної інформації про вимоги

З метою забезпечення отримання боржником належної інформації про пред'явлені вимоги документ про відкриття провадження у справі або еквівалентний документ повинні містити відомості про:

- (a) найменування та адреси сторін;
- (b) розмір вимоги;
- (c) якщо вимагається стягнення відсотків, тоді також відсоткову ставку і період, за який вони нараховані, за винятком випа-

¹ Проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів № 6232 від 23.03.2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415.

дків, якщо правові норми держави – члена походження передбачають, що на основну вимогу буде автоматично нараховано законодавчо визначену відсоткову ставку;

(d) вказівка на причини вимоги.

Коментар

Вказана стаття 16 Регламенту має на меті гарантувати інформування боржника про пред'явлені йому вимоги з боку кредитора. Отримання боржником інформації про такі вимоги дозволяє йому, зокрема, оцінити потенційні переваги участі в процесі, а також ризики, які виникнуть у тому випадку, якщо він відмовиться від такої участі.¹ Підтвердження факту надання боржнику належної інформації про вимоги відповідно до ст. 16 Регламенту має бути зафіксовано в п. 11.2 сертифіката ЄВЛ відповідно до Додатку № 1 Регламенту.

Норми, які регулюють інформування боржника, включено в главу III Регламенту, внаслідок чого процедура інформування отримала статус мінімального стандарту, дотримання якого – разом з іншими стандартами – є передумовою для надання відповідному судовому рішенню статусу (сертифікації) ЄВЛ.

Ч. 1 ст. 16 Регламенту закріплює перелік відомостей, які повинні міститися в документі про відкриття провадження або еквівалентному документі. Цей перелік не може бути скорочений, тобто у документі мають бути вказані всі відомості. Крім того, вказаний перелік є остаточним, тобто Регламент не вимагає зазначення інших відомостей, наприклад, залежно від виду провадження або його учасників.

Загалом ч. 1 ст. 16 Регламенту передбачає вказівку чотирьох груп відомостей.

1. Передусім у документі про відкриття провадження у справі або еквівалентному документі мають бути вказані відомості про найменування і адреси сторін. Як впливає з пп. 4.3.1 і 4.3.2 Додатку № 1 Регламенту, під терміном «сторони» маються на увазі боржник та кредитор. У разі якщо боржників або кредиторів декілька, тоді вказуються найменування та адреси усіх сторін. Те саме стосується відомостей про адресу – якщо в матеріалах справи фігурують декілька адрес боржника

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 16, Rn. 1.

і/або кредитора, то вказуються усі адреси. Зазначатись повинні як приватні, так і юридичні адреси боржника у розумінні ст. 14 Регламенту.¹

2. Крім того, документ про відкриття провадження у справі або еквівалентний документ мають містити дані про розмір вимоги. Таким чином, не вважається до-триманням мінімальних стандартів вказівка в таких документах вимог, розмір яких чітко не визначено або зазначено лише призначення коштів.² Саме тому під час надання (сертифікації) відповідного судового рішення як ЄВЛ вказується сума вимоги у відповідній валюті згідно з п. 5.1 Додатку № 1 до Регламенту.

3. Також у документі про відкриття провадження у справі або еквівалентному документі повинні бути вказані відсоткова ставка і період, за який були нараховані ці відсотки. Вказана норма діє у тих випадках, коли кредитор вимагає стягнути з боржника крім основної вимоги також відсотки. З цього правила є виняток, передбачений у п. с) ч. 1 ст. 16 Регламенту. Відповідно до нього відсоткова ставка і період нарахування не вказуються, якщо законодавство держави – члена походження передбачає, що законодавчо визначена відсоткова ставку нараховується на основну вимогу автоматично. Прив'язка відсотків до законодавства держави – члена походження здійснена в Регламенті помилково з перспективи процесуальної кваліфікації відсотків, хоча насправді враховуватися повинні норми міжнародного приватного права держави – члена походження.³

4. Насамкінець у документі про відкриття провадження у справі або в еквівалентному документі повинна міститися вказівка про причини вимоги. Необхідність такої вказівки полягає в тому, що боржник має право знати, що було причиною виникнення цих вимог до нього з боку кредитора. В процесі роботи над цією нормою виникло питання, чи варто деталізувати зміст норми в тексті Регламенту. Зокрема, існували пропозиції законодавчо передбачити в межах цієї норми необхідність короткого опису обставин

¹*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 16, Rn. 3.

²*Jan Kropholler/Jan von Hein*, Europäisches Zivilprozessrecht, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 16, Rn. 2.

³*Pabst* in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 16, Rn. 10.

справи або предмета вимоги.¹ Однак у кінцевому підсумку було прийнято компромісне рішення, що повинні зазначатися лише причини вимоги, тобто дуже коротке обґрунтування вимоги за аналогією з регулюванням спрощеного порядку розгляду спорів про стягнення заборгованості.²

Article 17. Provision to the debtor of due information about the procedural steps necessary to contest the claim

The following must have been clearly stated in or together with the document instituting the proceedings, the equivalent document or any summons to a court hearing:

(a) the procedural requirements for contesting the claim, including the time limit for contesting the claim in writing or the time for the court hearing, as applicable, the name and the address of the institution to which to respond or before which to appear, as applicable, and whether it is mandatory to be represented by a lawyer;

(b) the consequences of an absence of objection or default of appearance, in particular, where applicable, the possibility that a judgment may be given or enforced against the debtor and the liability for costs related to the court proceedings.

Стаття 17. Надання боржнику належної інформації про процесуальні дії, необхідні для оскарження вимоги

У документі про відкриття провадження у справі, еквівалентному документі, виклику в судове засідання або у роз'ясненні, надісланому разом з таким документом чи викликом, має бути чітко зазначене таке:

(а) процесуальні вимоги до заперечень проти вимоги; в тому числі строк, упродовж якого вимога може бути оскаржена в письмовій формі або, у відповідному випадку, дата судового засідання, ім'я та адреса установи, якій потрібно направити відповідь або до якої слід з'явитися, а також інформація про те, чи існує обов'язок представництва адвокатом;

¹ Див. пропозицію про внесення змін до ст.16 Регламенту, Report on the proposal for a European Parliament and Council regulation creating a European enforcement order for uncontested claims (COM(2002) 159 – C5-0211/02 – 2002/0090(COD)), 26 March 2003, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP/TEXT+REPORT+A5-2003-0108+0+DOC+XML+V0//DE>.

² Див. зауваження щодо змін № 14, Communication from the Commission to the European Parliament pursuant to the second subparagraph of Article 251 (2) of the EC Treaty concerning the common position of the Council on the adoption of a Regulation of the European Parliament and of the Council creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2004/0090 final – COD 2002/0090 */, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004PC0090&from=DE>.

(b) наслідки відсутності заперечень або неявки в судове засідання, зокрема, потенційна ймовірність прийняття рішення проти боржника або його виконання та зобов'язання щодо відшкодування коштів.

Коментар

Врегулювавши у ст. 16 Регламенту № 805/2004 процедуру надання боржнику інформації про пред'явлені йому вимоги, європейський законодавець постав перед викликом, які ж ефективні засоби захисту слід надати боржникові проти таких вимог. Тому логічним і послідовним було розроблення і включення в Регламент ст. 17, спрямованої на врегулювання надання боржнику інформації про процесуальні дії, необхідні для оскарження відповідних вимог кредитора.

Назва ст. 17 Регламенту сформульована невдало, оскільки не зовсім відповідає її змісту. Відповідно до назви статті вона регулює процедуру надання боржнику інформації про процесуальні дії, необхідні для оскарження вимоги. І дійсно, п. а) передбачає, яку саме інформацію має отримати боржник для оскарження вимог. Однак п. б) виходить за предметні межі назви статті, регулюючи перелік інформації, яку боржник має отримати для усвідомлення наслідків відсутності заперечень або неявки. Таким чином, законодавцю варто розглянути доцільність більш точного формулювання назви цієї статі.

Як і процедура надання боржнику належної інформації про вимоги відповідно до ст. 16, процедура інформування боржника про процесуальні дії щодо оскарження вимог відповідно до ст. 17 Регламенту має статус мінімального стандарту. Внаслідок цього недотримання вимог цієї статті також стає перешкодою для надання відповідному судовому рішення (сертифікації) як ЄВЛ. Як і у випадку зі ст. 16, підтвердження факту надання боржнику інформації відповідно до ст. 17 має бути зафіксовано в п. 11.2 сертифіката ЄВЛ відповідно до Додатку № 1 Регламенту.

Ст. 17 не містить відповідей на декілька питань. Передусім вона не вказує, хто саме повинен надіслати боржнику документ про відкриття провадження у справі або еквівалентний документ – суд чи кредитор. Однак практичне значення відповіді на це питання є незначним.¹ Крім того,

¹Jan Kropholler/Jan von Hein, *Europäisches Zivilprozessrecht*, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 17, Rn. 2.

без відповіді залишає ст. 17 – аналогічно ст. 16 Регламенту – також і питання про мову, якою боржнику має бути надана інформація про процесуальні дії, необхідні для оскарження вимоги. В даному випадку застосуванню підлягає Регламент № 1393/2007 від 13 листопада 2007 р.¹, який регулює процедуру доставки судових та позасудових документів у цивільних та торговельних справах у державах-членах.² Ст. 8 цього Регламенту передбачає, що установа, яка отримала документ, повідомляє боржника, що він може відмовитися від вручення йому такого документа або ця установа буде уповноважена відправити даний документ впродовж одного тижня назад, якщо даний документ не було написано однією з нижче вказаних мов або до вказаного документа не було додано його переклад:

а) тією мовою, яку розуміє отримувач, або

б) офіційною мовою держави – члена отримувача, або, якщо у державі – члені отримувача використовуються декілька офіційних мов, тією офіційною мовою або однією з офіційних мов того регіону, в якому має відбутися вручення.

У літературі справедливо звертається увага на те, що деякі статті Регламенту № 1393/2007 не передбачають обов'язку перекладати такі документи. Наприклад, ст. 4 не слід також розуміти як заохочення здійснити такий переклад.³ Навпаки, законодавець у формулюванні ст. 8 Регламенту мав на меті зменшити необхідність перекладу документів, наскільки це можливо.⁴ Свідченням цього є і закріплення як достатнього варіанта оформлення документа офіційною мовою держави – члена отримувача. Однак на практиці питання вибору остаточного варіанта належить відправнику. Він має бути зацікавлений оформити документ саме тією мовою, яку розумітиме боржник, і внаслідок цього не матиме права з формальних причин відмовитися від отримання документа.

¹ Regulation (EC) No 1393/2007 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007 on the service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters (service of documents), and repealing Council Regulation (EC) No 1348/2000, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007R1393&from=DE>.

² *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 17, Rn. 3.

³ *Stadler* in Musielak/Voit, ZPO, 14., neubearbeitete Auflage 2017, EuGVVO nF Art. 8, Rn. 1.

⁴ *Heiderhoff* in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-ZustVO 2007, Art. 16, Rn. 8.

Законодавець передбачив низку вимог до процедури надання боржнику вказаної інформації.

1. Обсяг інформації. Передусім боржник повинен отримати як інформацію про процесуальні вимоги до заперечень, так і інформацію про наслідки їх відсутності або наслідки його неявки. Формулювання ст. 17 не дає жодних підстав сумніватися в категоричності нормотворця – лише з наданням боржнику повної інформації відповідно до пп. а) і б) можна вважати, що боржника було проінформовано в обсязі, передбаченому ст. 17 Регламенту. Ця думка підтримується також у літературі.¹ Однак, незважаючи на таку граничну чіткість нормотворця, в окремих судах держав-членів виникає питання про те, чи може бути надано статус ЄВЛ судовому рішення, якщо боржнику було повідомлено всю інформацію, передбачену п. а) ч. 1 ст. 17 Регламенту, крім адреси установи, якій потрібно направити відповідь.² На сьогодні залишається відкритим питання про те, чи врахує суд ЄС вказані аргументи і заперечить проти можливості сертифікації як ЄВЛ за вказаних умов.

2. Спосіб надання інформації. По-друге, вказаний обсяг інформації може бути наданий боржнику одним з двох способів: або цю інформацію буде включено в документ про відкриття провадження у справі, еквівалентний документ чи виклик у судові засідання, або її буде оформлено як окреме роз'яснення та надіслано боржнику разом з одним з вище вказаних документів або з викликом.

3. Якісні показники наданої боржнику інформації. Мінімальні стандарти щодо інформування боржника згідно з вимогами ст. 17 Регламенту будуть дотримані, якщо боржник не просто буде проінформований в обсязі, передбаченому цією статтею. Законодавець прямо вимагає, що таке інформування має бути належним. Водночас Регламент не містить дефініції цього терміна. Однак з п. 11.2 Додатку I Регламенту випливає, що інформування боржника тоді слід вважати належним, якщо воно було здійснено відповідно до правил ст. 17. Крім вже згаданих обсягу та спосо-

¹*Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 17, Rn. 7.

²Pt. 1.1., Request for a preliminary ruling from the Tartu Maakohus (Estonia) lodged on 19 May 2017 – Collect Inkasso OÜ, ITM Inkasso OÜ, Bigbank AS v Rain Aint, Lauri Palm, Raiko Oikimuss, Egle Noor, Artjom Konjarov, Case C-289/17, [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CN0289&qid=1505233498463&from=DE>.

бів, передумовою належного інформування є його чіткість. Тобто у надісланому документі або роз'ясненні боржник повинен мати змогу відразу віднайти інформацію щодо процесуальних вимог до заперечень, наслідків їх відсутності або наслідків своєї неявки в судове засідання. Надання цієї інформації нечитабельним шрифтом, її «змішування» з іншою інформацією, а також будь-яке інше оформлення документа, яке перешкоджатиме чіткому сприйняттю боржником цієї інформації, суперечать вимогам ст. 17 Регламенту щодо чіткості інформування боржника. За наявності таких фактів інформування боржника не може бути визнане чітким, внаслідок чого слід визнавати факт недотримання мінімального стандарту відповідно до ст. 17 Регламенту.

Незважаючи на невідале формулювання назви¹, ст. 17 регулює два блоки питань.

1. Надання боржнику інформації про процесуальні вимоги до заперечень проти вимоги кредитора. Перелік інформації про вказані процесуальні вимоги до заперечень не є остаточним.² Тобто національне законодавство держави-члена може передбачати й іншу, додаткову інформацію, яка має бути надана боржникові. На рівні Регламенту боржник повинен бути проінформований щодо стр., впродовж якого він може оскаржити вимогу кредитора у письмовій формі. У відповідному випадку йому також має бути повідомлено дату судового засідання, а також ім'я та адресу установи, якій він повинен направити відповідь або до якої зобов'язаний з'явитися. Крім того, боржника слід проінформувати, чи повинен він бути представлений адвокатом.

2. Надання боржнику інформації про наслідки відсутності його заперечень проти вимог кредитора, а також інформації про наслідки його неявки до судового засідання. Як і перелік відповідно до п. а) ч. 1 ст. 17, так і перелік інформації відповідно до п. б) ч. 1 даної статті не є остаточним. Відповідно до цього переліку боржник повинен, зокрема, отримати інформацію про потенційну ймовірність прийняття судом рішення на користь кредитора. У цьому випадку йдеться про прийняття рішення за неявки боржника, тобто заочного рішення у розумінні глави 8 ЦПК

¹ Див вище коментар до ст. 17.

² *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 17, Rn. 4.

України. Крім того, відповідно до п. б) ч. 1 ст. 17 Регламенту боржник повинен отримати інформацію про виконання цього рішення, а також зобов'язання боржника відшкодувати кошти кредитору.

Article 18. Cure of non-compliance with minimum standards

1. If the proceedings in the Member State of origin did not meet the procedural requirements as set out in Articles 13 to 17, such non-compliance shall be cured and a judgment may be certified as a European Enforcement Order if:

(a) the judgment has been served on the debtor in compliance with the requirements pursuant to Article 13 or Article 14; and

(b) it was possible for the debtor to challenge the judgment by means of a full review and the debtor has been duly informed in or together with the judgment about the procedural requirements for such a challenge, including the name and address of the institution with which it must be lodged and, where applicable, the time limit for so doing; and

(c) the debtor has failed to challenge the judgment in compliance with the relevant procedural requirements.

2. If the proceedings in the Member State of origin did not comply with the procedural requirements as set out in Article 13 or Article 14, such non-compliance shall be cured if it is proved by the conduct of the debtor in the court proceedings that he has personally received the document to be served in sufficient time to arrange for his defence.

Стаття 18. Виправлення недоліків дотримання вимог мінімальних стандартів

1. Якщо судовий розгляд у державі – члені походження відбувся без дотримання вимог, передбачених у статтях 13–17, тоді їх виправлення та сертифікація рішення як Європейського виконавчого листа можливі, якщо:

(а) рішення було вручене боржнику згідно з вимогами, передбаченими у статті 13 або статті 14, і

(б) боржник мав можливість оскаржити рішення та вимагати його повного перегляду і був належним чином поінформований в самому рішенні або у додатках до нього про процесуальні вимоги щодо такого оскарження, включаючи назву та адресу установи, до якої повинна бути подана скарга, і, за потреби, строк такого оскарження, і

(с) боржник не оскаржив рішення відповідно до встановлених процесуальних вимог.

2. Якщо судовий розгляд у державі – члені походження не відповідав процесуальним вимогам, визначеним у статтях 13 або 14, тоді їх виправлення можливе за умови, якщо поведінка боржника в судовому розгляді підтвердила, що він особисто отримав документ настільки своєчасно, що у нього була можливість організувати свій захист.

Коментар

У вступній ст. 12 Регламенту законодавець чітко вказав, що рішення суду може бути сертифіковане як ЄВЛ лише за умови відповідності судового розгляду вимогам глави III Регламенту. Однак з цього загального правила він передбачив винятки, врегулювавши їх у ст. 18 Регламенту. Це не означає, що учасники судового розгляду відразу повинні орієнтуватися на цю статтю, знаючи, що дотримання передбачених нею вимог буде достатнім для надання відповідному рішенню статусу ЄВЛ.¹ Навпаки, безспірним орієнтиром для них мають залишатися саме статті 13–17 Регламенту. Водночас інструментарій ст. 18 повинен продовжувати залишатися винятковим та використовуватися лише в надзвичайних випадках. Тобто сторони у будь-якому випадку повинні вжити дій, спрямованих на дотримання вимог статей 13–17 Регламенту. І лише якщо такі дії були недостатніми та визнані такими, що не відповідають вимогам цих статей, повинна бути здійснена їх оцінка на відповідність винятковим нормам ст. 18 Регламенту. Хоча у ст. 18 законодавець веде мову про «виправлення недоліків», насправді норми цієї статті такого виправлення не здійснюють: боржнику повторно не вручається рішення, його повторно не інформують, суд не проводить повторний судовий розгляд. Насправді ст. 18 Регламенту лише встановлює «пом'якшені» критерії оцінки потенційної можливості надання судовому рішенню статусу ЄВЛ, оскільки вважається, що в окремих аспектах високого рівня мінімальних стандартів статей 13–17 допустимі окремі полегшення. І лише за умови дотримання цих послаблених стандартів відповідно до ст. 18 Регламенту рішенню може бути надано статус ЄВЛ. Таким чином законодавець досягнув певного компромісу в питанні захисту інтересів кредитора і боржника. Якщо статті 13–17 Регламенту були спрямовані передусім на

¹ Протилежну думку висловлює *Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 18, Rn. 1.

захист прав та інтересів боржника, то у ст. 18 Регламенту законодавець посилено врахував також інтереси другої сторони – кредитора. Оскільки достатньо було у відповідному провадженні не дотриматись вимог статей 13–17 Регламенту, як боржник отримував потужний інструмент протидії сертифікату ЄВЛ, передбачений п. б) ч. 1 ст. 10 Регламенту. Відповідно до цієї статті боржник має право подати до суду походження заяву про скасування статусу (сертифіката) ЄВЛ, якщо він був явно помилково наданий без урахування вимог, у тому числі передбачених главою III Регламенту щодо мінімальних стандартів.

Предметна сфера регулювання ст. 18 Регламенту охоплює два комплекси питань. Ч. 1 ст. 18 Регламенту регулює процедуру виправлення недоліків, котрі виникли внаслідок недотримання вимог статей 13–17 Регламенту за умови нереалізації боржником права на оскарження рішення. Другий комплекс питань регламентує ч. 2 ст. 18. В ній закріплена процедура виправлення лише тих недоліків, котрі зумовлені недотриманням вимог статей 13–14 Регламенту за умови відповідного ознайомлення боржника з документом. Під цим документом слід розуміти документ про відкриття провадження у справі, еквівалентний документ або виклик у судове засідання.¹

Відповідно до ч. 1 ст. 18 Регламенту надання відповідному рішенню (сертифікація) статусу ЄВЛ можливе навіть у випадку, якщо судовий розгляд, за наслідками якого було прийнято дане рішення, не відповідав вимогам, передбаченим у статтях 13–17 Регламенту. Вказана стаття закріплює передумови виправлення недоліків та сертифікації рішення, перелік яких є вичерпним. Ці передумови сформульовано законодавцем кумулятивно, тобто лише у разі повного виконання усіх передумов є можливим виправлення недоліків та надання рішенню статусу ЄВЛ.² Першою передумовою є вручення боржнику рішення з дотриманням процесуальних вимог відповідно до статей 13–14 Регламенту. І хоча законодавець у п. а) ч. 1 ст. 18 веде мову лише про доставку рішення боржнику, прийнято вважати, що таке рішення може бути доставлено також і представнику боржника, зокрема, його закон-

¹*Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht* EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 18, Rn. 13.

²*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 18, Rn. 3.

ному представнику, адвокату або представнику за угодою (довіреністю).¹

Другою передумовою є наявність у боржника можливості подати скаргу на прийняте рішення з вимогою його повного перегляду. Під повним переглядом мається на увазі не лише перевірка застосування норм матеріально-го та процесуального права, а й перевірка правильності встановлення обставин справи, достовірності доказів тощо. Крім того, боржник повинен бути поінформований про процесуальні вимоги щодо такого оскарження. Законодавець вимагає, щоб таке інформування було належним. Дефініція терміна «належне» в Регламенті відсутня. Під належним інформуванням слід розуміти надання інформації боржнику таким способом і в тому обсязі, які унеможливають порушення права боржника на повний перегляд рішення. Способами інформування Регламент визначає включення відповідної інформації безпосередньо у рішення або оформлення цієї інформації у вигляді додатку до такого рішення. Обсяг інформації, яка повинна бути надана боржнику, не визначений остаточно. Законодавець наполягає лише на повідомленні боржнику відомостей про вид скарги², назву та адресу установи, до якої має бути подана скарга, і, за потреби, строк такого оскарження. Таким чином, національне право може передбачати більший обсяг інформації, яка повинна бути повідомлена боржнику, однак не може зменшувати його порівняно з обсягом, який вимагається відповідно до Регламенту. Незважаючи на це, як і у випадку з п. а) ч. 1 ст. 17 Регламенту,³ окремі суди держав-членів порушують питання про те, чи є можливим виправлення недоліків відповідно до ст. 18 Регламенту, якщо боржнику було повідомлено всю інформацію, передбачену п. б ч. 1 ст. 18 Регламенту крім адреси установи, до якої повинна бути подана скарга.⁴ Це питання – аналогічно питанню щодо п. а) ч. 1 ст. 17

¹ Jan Kropholler/Jan von Hein, *Europäisches Zivilprozessrecht*, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 18, Rn. 5.

² *Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 18, Rn. 6.

³ Див. коментар до ст. 17 Регламенту.

⁴ Pkt. 1.2., Request for a preliminary ruling from the Tartu Maakohus (Estonia) lodged on 19 May 2017 – Collect Inkasso OÜ, ITM Inkasso OÜ, Bigbank AS v Rain Aint, Lauri Palm, Raiko Oikimus, Egle Noor, Artjom Konjarov, Case C-289/17, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CN0289&qid=1505233498463&from=DE>.

Регламенту – поки що також залишається без відповіді, однак з усією ймовірністю на нього буде дана відповідь незабаром.

Третью і водночас останньою передумовою є неподання боржником скарги на рішення відповідно до законодавства держави – члена походження. Слід зауважити, що мовні версії Регламенту неоднаково формулюють вказану передумову. Англійська та італійська версії формулюють її як «боржник не зміг», німецька та болгарська версії ведуть мову про «боржник пропустив», у той час як польська версія Регламенту вживає вислів «боржник не оскаржив». У цьому контексті стає очевидною важливість факту припинення можливості подання боржником такої скарги. За настання моменту, коли строк оскарження сплив і боржник більше не може подати скаргу на рішення, вказана третя передумова має вважатися виконаною. Водночас слід звертати увагу на причини неподання боржником скарги. Як вже було сказано, неподання боржником скарги оцінюється з перспективи законодавства держави – члена походження. І якщо причина, внаслідок якої боржник пропустив строк на оскарження, відповідно до законодавства держави – члена походження уповноважує боржника на поновлення стр. і він подасть таку заяву, тоді третя передумова не буде виконана, недолік не виправляється і надання рішенню статусу ЄВЛ неможливе.¹

Відповідно до ч. 2 ст. 18 Регламенту внормовано процедуру виправлення недоліків, які були вчинені під час вручення боржнику документів з підтвердженням такого отримання відповідно до ст. 13 або без підтвердження такого отримання відповідно до ст. 14 Регламенту. Передумовою виправлення недоліків є така поведінка боржника у судовому розгляді, яка свідчить про особисте отримання ним документа заздалегідь, внаслідок чого останній мав змогу організувати власний захист до початку судового розгляду. В контексті даної передумови варто звернути увагу на декілька аспектів.

Передусім законодавець веде мову про особисте отримання боржником документа. Тобто недолік буде виправлено навіть тоді, якщо таке вручення не відповідатиме формі та способам вручення, передбаченим іншими стат-

¹ *Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 18, Rn. 8.

тями Регламенту.¹ Також вказане вручення документа має відбутися безпосередньо боржнику, тобто в разі вручення такого документа представнику боржника не долік не буду виправлено.²

Крім того, в статті фокусується увага на поведінці боржника у судовому засіданні. Саме його поведінка у судовому розгляді є основою для подальшого висновку про можливість чи неможливість виправлення недоліку. Тобто насамперед необхідно, щоб боржник з'явився у судовому засіданні або іншим чином брав активну участь у процесі.³ Варто відзначити, що в процесі роботи над проектом Регламенту процедура звернення уваги на поведінку боржника була дискусійним питанням. З метою уникнення непорозумінь та для чіткості регулювання було висловлено міркування, що слід враховувати явну та приховану поведінку боржника.⁴ Однак таке твердження напевно чи слід вважати вдалим, оскільки можливість врахування прихованої поведінки відкриває простір для хибних оцінок або й навіть зловживань. За наявності відповідних мотивів суб'єкт оцінювання матиме змогу неправомірно стверджувати про приховану поведінку боржника, яка, на його думку, підтверджує факт своєчасного отримання боржником документа, хоча насправді це не відповідатиме дійсності.

Після виправлення цих недоліків зазначене вручення вважається таким, що відбулося відповідно до мінімальних стандартів глави III Регламенту, внаслідок чого рішення може бути надано статус (сертифікація) як ЄВЛ.

Article 19. Minimum standards for review in exceptional cases

1. Further to Articles 13 to 18, a judgment can only be certified as a European Enforcement Order if the debtor is entitled, under the

¹Jan Kropholler/*Jan von Hein*, *Europäisches Zivilprozessrecht*, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 18, Rn. 9.

²*Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht* EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 18, Rn. 13.

³*Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 18, Rn. 9.

⁴Pt. 3.2.2, Communication from the Commission to the European Parliament pursuant to the second subparagraph of Article 251 (2) of the EC Treaty concerning the common position of the Council on the adoption of a Regulation of the European Parliament and of the Council creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2004/0090 final – COD 2002/0090 */, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004PC0090&from=DE>.

law of the Member State of origin, to apply for a review of the judgment where:

(a) (i) the document instituting the proceedings or an equivalent document or, where applicable, the summons to a court hearing, was served by one of the methods provided for in Article 14; and

(ii) service was not effected in sufficient time to enable him to arrange for his defence, without any fault on his part;

or

(b) the debtor was prevented from objecting to the claim by reason of force majeure, or due to extraordinary circumstances without any fault on his part,

provided in either case that he acts promptly.

2. This Article is without prejudice to the possibility for Member States to grant access to a review of the judgment under more generous conditions than those mentioned in paragraph 1.

Стаття 19. Мінімальні стандарти для розгляду у виняткових випадках

1. Додатково до статей 13–18 рішення може бути сертифіковане як Європейський виконавчий лист, якщо боржник відповідно до законодавства держави – члена походження має право подати заяву про перегляд рішення, якщо:

(a) (i) документ про відкриття провадження у справі або еквівалентний документ або, у відповідному випадку, виклик у судові засідання був вручений одним із способів, передбачених у статті 14, і

(ii) вручення було здійснено без вини боржника не настільки завчасно, щоб він мав можливість організувати свій захист

або

(b) боржник без власної вини не міг заперечити проти вимоги через форс-мажорні або надзвичайні обставини,

водночас передумовою обох випадків є його невідкладне реґування.

2. Ця стаття не зачіпає можливість держав-членів дозволяти перегляд рішень відповідно до більш сприятливих умов, ніж ті, що вказані в частині 1.

Коментар

Ст. 19 Регламенту закріплює додатковий мінімальний стандарт для надання відповідному рішенню статусу ЄВЛ. Стандарт передбачає можливість оскарження боржником рішення у тому випадку, коли він не був своєчасно ознайомлений зі змістом рішення і, внаслідок цього, не мав

можливості належним чином організувати свій захист. Як і попередні, мінімальний стандарт, передбачений ст. 19, заохочує держави-члени до запровадження ними відповідного механізму оскарження у національному законодавстві.¹ Його не слід розуміти як такий, що зобов'язує держави-члени запроваджувати передбачену процедуру оскарження у національне право.² Водночас, на відміну від попередніх стандартів, мінімальний стандарт відповідно до ст. 19 за характером є своєрідним інструментом м'якого тиску на держави-члени.³ Причиною цього є те, що через пасивність або небажання відповідної держави-члена запроваджувати стандарти відповідно до статей 13–18 їх дотримання може бути здійснене з ініціативи кредитора. Кредитор може потурбуватися про фінансові й організаційні аспекти доставки боржнику документів відповідно до статей 13–15 Регламенту або про надання боржнику належної інформації про вимоги відповідно до статей 16–17 Регламенту тощо. Однак подібні ініціативи кредитора не дадуть результату щодо дотримання мінімального стандарту відповідно до ст. 19 Регламенту.⁴ Цей стандарт має бути передбачений на законодавчому рівні, тобто вимагає ініціативи не з боку кредитора, а з боку законодавця. За відсутності закріплення такого механізму оскарження в національному законодавстві відповідне рішення не зможе отримати статус ЄВЛ відповідно до ст. 12 Регламенту.

У ч. 1 ст. 19 Регламенту європейський законодавець врегулював два випадки, за наявності яких перегляд рішення має передувати його сертифікації як ЄВЛ. Передусім рішення повинне бути переглянуте, якщо вручення документів відбулося відповідно до ст. 14 Регламенту, тобто без підтвердження їх отримання боржником, і вказане вручення було здійснено без його вини не настільки своєчасно, щоб боржник мав можливість належним чином захищатися. Слід звернути увагу, що включаючи в Регламент норми ст. 14, законодавець наголосив, що способи вручення доку-

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 19, Rn. 1.

²Pt. 51.1, Judgment of the Court (Fourth Chamber), 17 December 2015, Case C-300/14, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0300&from=DE>.

³Jan Kropholler/Jan von Hein, Europäisches Zivilprozessrecht, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 19, Rn. 1.

⁴Adolphsen in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 19, Rn. 2.

ментів відповідно до даної статті характеризуються, на відміну від ст. 13, не абсолютною впевненістю в отриманні таких документів боржником, а лише високим ступенем ймовірності. Таким чином, ст. 14 Регламенту в окремих випадках фактично могла узаконити небезпечну для боржника ситуацію, коли він не отримував важливі для нього документи або не знав про відкриття провадження у справі проти нього чи про дату першого (наступного) судового засідання. Внаслідок цього постала потреба у напрацюванні механізму запобігання таким, навіть поодиноким можливим випадкам порушення прав боржника. З цією метою законодавець у п. 14 міркувань до Регламенту чітко встановив, що у випадку вручення документів боржнику без підтвердження відповідно до ст. 14 Регламенту рішення може бути сертифіковане як ЄВЛ лише у тому разі, якщо держава – член походження у своєму законодавстві передбачила ефективний механізм повної перевірки боржником рішення. З цією метою в Регламент і було введено норми ст. 19, які підлягають застосуванню зокрема в тих випадках, якщо документ не було доставлено боржнику всупереч дотриманню ст. 14 Регламенту.

Крім того, боржник має право вимагати перегляду рішення, якщо він за відсутності власної вини у зв'язку з форс-мажорними або надзвичайними обставинами не міг заперечити щодо висунутих проти нього вимог кредитора. Регламент не містить дефініцій термінів «форс-мажорні обставини» та «надзвичайні обставини». Прийнято вважати, що право боржника на перегляд рішення виникає за будь-якої причини, котра вказує на зазначені обставини та неможливість подання ним заперечень унаслідок їх існування.¹

Передумовою перегляду рішення є невідкладне реагування боржника у кожному з випадків, передбачених п. а) і п. б) ч. 1 ст. 19 Регламенту. Норма залишила без відповіді питання про те, що саме мається на увазі під терміном «невідкладний». У цьому випадку прийнято вважати, що нормотворець прагнув уникнути ситуацій, коли боржник має необмежену кількість часу для подання заяви про перегляд рішення.² Водночас боржник також не має бути

¹ *Pabst in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 19, Rn. 11.*

² *Jan Kropholler/Jan von Hein, Europäisches Zivilprozessrecht, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 19, Rn. 1.*

обмежений мінімальними строками на подання такої заяви.¹ Ціль норми полягає у пошуку компромісу між цими двома протилежними варіантами. Внаслідок цього було сформовано погляд, що вимоги мінімального стандарту будуть дотримані, якщо боржник відреагує без зволікань впродовж коротких строків і внаслідок цього, відповідно до законодавства держави – члена походження, матиме право подати заяву про перегляд рішення.²

Європейська судова практика передбачає високі вимоги до суддів, котрі здійснюють сертифікацію рішень з урахуванням мінімального стандарту, передбаченого ст. 19 Регламенту. Дотримання цих вимог набуває особливої актуальності у тих випадках, якщо йдеться про сертифікацію заочних судових рішень як ЄВЛ. Суддя, отримавши заяву про надання статусу ЄВЛ такому рішенню, повинен переконатися у двох фактах.³ Передусім він має встановити, що національне право насправді та без винятків у кожному з випадків, передбачених ст. 19 Регламенту, закріплює можливість оскарження таких рішень з підстав застосування норм права чи дослідження обставин у справі. Крім того, суддя має переконатися у тому, що національне право дозволяє продовження строків на оскарження рішень щодо незаперечних вимог не лише у випадку форс-мажорних обставин, а й тоді, коли будь-які інші надзвичайні обставини незалежно від волі боржника перешкодили останньому заперечити проти вказаних вимог.

Відповідно до ч. 2 ст. 19 законодавці держав-членів уповноважені на національному рівні передбачати більш сприятливі умови для перегляду рішень на відміну від умов, визначених ч. 1 ст. 19 Регламенту. Попри посилення нормотворця лише на ч. 1 ст. 19, вказаний принцип компетенції держав-членів закріплювати у національному законодавстві механізми, спрямовані на перевірку рішень і, внаслідок цього, на захист прав боржника, стосується усієї глави III Регламенту.⁴ Під «більш сприятливими умовами»

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 19, Rn. 4.

²Adolphsen in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 19, Rn. 8.

³Pt. 52.2, Judgment of the Court (Fourth Chamber), 17 December 2015, Case C-300/14, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0300&from=DE>.

⁴Pabst in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 19, Rn. 15.

маються на увазі ті положення *lex fori*, які передбачають більш ліберальні вимоги щодо передумов перегляду рішень. Такі умови можуть стосуватися, наприклад, вини боржника, своєчасності вручення йому документів або невідкладності реагування боржника на відповідні обставини тощо.

CHAPTER IV ENFORCEMENT

ГЛАВА IV ВИКОНАННЯ

Article 20. Enforcement procedure

1. Without prejudice to the provisions of this Chapter, the enforcement procedures shall be governed by the law of the Member State of enforcement.

A judgment certified as a European Enforcement Order shall be enforced under the same conditions as a judgment handed down in the Member State of enforcement.

2. The creditor shall be required to provide the competent enforcement authorities of the Member State of enforcement with:

(a) a copy of the judgment which satisfies the conditions necessary to establish its authenticity; and

(b) a copy of the European Enforcement Order certificate which satisfies the conditions necessary to establish its authenticity; and

(c) where necessary, a transcription of the European Enforcement Order certificate or a translation thereof into the official language of the Member State of enforcement or, if there are several official languages in that Member State, the official language or one of the official languages of court proceedings of the place where enforcement is sought, in conformity with the law of that Member State, or into another language that the Member State of enforcement has indicated it can accept. Each Member State may indicate the official language or languages of the institutions of the European Community other than its own which it can accept for the completion of the certificate. The translation shall be certified by a person qualified to do so in one of the Member States.

3. No security, bond or deposit, however described, shall be required of a party who in one Member State applies for enforcement

of a judgment certified as a European Enforcement Order in another Member State on the ground that he is a foreign national or that he is not domiciled or resident in the Member State of enforcement.

Стаття 20. Виконавче провадження

1. Не зачіпаючи положення цієї Глави, виконавче провадження регулюється законодавством держави – члена виконання.

Рішення, сертифіковане як Європейський виконавчий лист, має бути виконаним за тих самих умов, що і рішення, ухвалене в державі – члені виконання.

2. Кредитор зобов'язаний надавати компетентним органам виконавчої влади держав – членів виконання:

(а) копію судового рішення, що відповідає вимогам, необхідним для встановлення його автентичності; і

(б) копію сертифіката Європейського виконавчого листа, що відповідає вимогам, необхідним для встановлення його автентичності; і

(с) в разі потреби, транскрипцію сертифіката Європейського виконавчого листа або його переклад офіційною мовою держави – члена виконання або, якщо в цій державі-члені існує кілька офіційних мов, офіційною мовою або однією з офіційних мов судового розгляду за місцем, де запитується виконання, відповідно до законодавства цієї держави-члена, або іншою мовою, яку держава-член вказала як таку, що прийнятна. Кожна держава-член може вказати офіційну мову чи мови інститутів Європейського співтовариства, крім своїх власних, якою вона може прийняти цей сертифікат. Переклад має бути підготовлений особою, кваліфікованою для цього в одній з держав-членів.

3. Ні гарантійна застава, ні грошовий депозит, хоч як би вони були визначені, не можуть вимагатися від сторони, яка в одній з держав-членів вимагає приведення до виконання Європейського виконавчого листа, виданого в іншій державі-члені, зокрема, на таких підставах, що він є іноземцем або не доміцильований, або не проживає постійно в державі – члені виконання.

Коментар

Ч. 1 ст. 20 Регламенту № 805/2004 регулює два аспекти. Передусім ця норма визначає право, яке підлягає застосуванню щодо здійснення виконавчого провадження. Таким є право держави – члена виконання. Винятком з цього правила є ситуації, коли статті 20–23 Регламенту передбачають особливе регулювання і внаслідок цього підляга-

ють першочерговому застосуванню.¹ По-друге, у цій нормі закріплено принцип рівності судових рішень різних держав, сертифікованих як ЄВЛ і пред'явлених до виконання в державі – члені виконання, та внутрішніх рішень, ухвалених у цій державі. Вказаний принцип нормотворець доповнює у ч. 3 цієї статті, забороняючи дискримінацію кредитора, якщо той є іноземцем або не має у відповідній державі місця проживання або місця перебування.² Це положення цікаве також відношенням до кредиторів з третіх держав, оскільки підлягає застосуванню без обмежень і щодо них.³ Таким чином, у випадку отримання українським кредитором в одній з держав – членів ЄС рішення та його сертифікації як ЄВЛ подальше виконання такого рішення у іншій державі-члені відбуватиметься на тих самих умовах, що і виконання рішення, ухваленого в цій державі – члені виконання.

Відповідно до ч. 2 ст. 20 Регламенту № 805/2004 для виконання судового рішення як виконавчого листа кредитор має надати його копію, яка відповідає умовам, необхідним для встановлення його автентичності; копію Європейського виконавчого листа, яка задовольняє умови, необхідні для встановлення його автентичності; за потреби – транскрипцію або переклад Європейського виконавчого листа офіційною мовою держави – члена виконання або, якщо у цій державі-члені існує кілька офіційних мов, офіційною мовою або однією з офіційних мов судового розгляду в тому місці, де запитується виконання – членом виконання.

Підстави для відмови у виконанні визначено у ст. 21 Регламенту. Так, у виконанні рішення за клопотанням боржника може бути відмовлено за рішенням компетентного суду в державі-члені, якщо рішення, визначене як Європейський виконавчий лист, несумісне з раніше ухваленим рішенням у будь-якій державі-члені або в іншій державі за умови, якщо:

- раніше було ухвалено рішення з того самого предмета, підстави позову, між тими самими сторонами;

¹*Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 20, Rn. 2.

²*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 20, Rn. 1.

³*Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 20, Rn. 9.

- раніше ухвалене рішення відповідає вимогам, що висуваються щодо виконання судових рішень, необхідне для його визнання і виконання в державі – члені виконання;

- спір між сторонами не був і не міг бути вирішений під час судового розгляду в державі – члені походження.

При цьому за жодних обставин рішення суду або його сертифікація як Європейського виконавчого листа не можуть бути переглянуті по суті в державі – члені виконання.

Article 21. Refusal of enforcement

1. Enforcement shall, upon application by the debtor, be refused by the competent court in the Member State of enforcement if the judgment certified as a European Enforcement Order is irreconcilable with an earlier judgment given in any Member State or in a third country, provided that:

(a) the earlier judgment involved the same cause of action and was between the same parties;

and

(b) the earlier judgment was given in the Member State of enforcement or fulfils the conditions necessary for its recognition in the Member State of enforcement;

and

(c) the irreconcilability was not and could not have been raised as an objection in the court proceedings in the Member State of origin.

2. Under no circumstances may the judgment or its certification as a European Enforcement Order be reviewed as to their substance in the Member State of enforcement.

Стаття 21. Відмова у виконанні

1. Відповідно до заяви боржника компетентний суд держави – члена виконання відмовляє у виконанні, якщо рішення, сертифіковане як Європейський виконавчий лист, є несумісним з рішенням, котре було ухвалене раніше в іншій державі-члені або третій державі за умови, якщо:

(а) раніше ухвалене рішення стосувалося тих самих сторін і мало той самий предмет позову

і

(b) раніше ухвалене рішення прийнято в державі – члені виконання або виконані необхідні передумови для його визнання в державі – члені виконання

і

(c) про несумісність не було заявлено в судовому розгляді держави – члена походження і про таку несумісність не могло бути заявлено.

2. За жодних обставин рішення або його сертифікація як Європейського виконавчого листа не можуть бути переглянуті по суті в державі – члені виконання.

Коментар

Ст. 21 Регламенту регулює два комплекси питань. У ч. 1 визначено передумови і процедуру відмови суду у виконанні рішення, якому було надано статус ЄВЛ. У напрацюванні її проекту нормотворець взяв за зразок ч. 3 і ч. 4 ст. 34 Регламенту 44/2001 (Брюссель 1), встановивши, однак, змістовно відмінні аспекти несумісності рішень як перешкоди для виконання.¹

Дія ч. 1 цієї статті не поширюється на судові мирові угоди відповідно до ч. 3 ст. 24 Регламенту та офіційні документи відповідно до ч. 3 ст. 25 Регламенту.

Передумови відмови у виконанні рішення, сертифікованого як ЄВЛ, закріплено у ч. 1 ст. 21 Регламенту. Відповідно до цієї норми суд відмовляє у виконанні за умови несумісності сертифікованого рішення з рішенням, ухваленим раніше в іншій державі – члені ЄС або третій державі, наприклад, Україні. В даній нормі знаходить свій прояв принцип пріоритетності *prior tempore potior iure*², відповідно до якого за наявності кількох, за правовим значенням рівносильних підстав враховується та з них, яка в часовому вимірі відбулася раніше. Проявом цього принципу в сфері виконання судових рішень є виконання рішення, ухваленого раніше.³ Таким чином, на відміну від деяких інших Регламентів, у ч. 1 ст. 21 нормотворець зрівняв у статусі судові рішення держав-членів та третіх держав, відмовившись при цьому від режиму сприяння щодо судових рішень держави – члена виконання.⁴

¹ Див. зауваження до ст. 22, Proposal for a Council Regulation creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2002/0159 final – CNS 2002/0090 */, Official Journal 203 E, 27/08/2002 P. 0086 – 01076 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52002PC0159&from=DE>.

² *Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 21, Rn. 3.

³ Щодо застосування вказаного принципу в судочинстві Франції див., зокрема: Helena Laugwitz, Die Anerkennung und Vollstreckung drittstaatlicher Entscheidungen in Zivil- und Handelssachen. Rechtsvergleichende Betrachtung und europäische Regelungs optionen, Mohr Siebeck 2016, S. 234.

⁴ *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 21, Rn. 3.

У зв'язку з необхідністю встановлення факту несумісності судових рішень виникає питання, що саме слід розуміти під вказаною несумісністю. Відповідь на це питання нормотворець дає у пп. а)–с) ч. 1 ст. 21 Регламенту. Вимоги щодо несумісності рішень сформульовано кумулятивно, тобто лише у разі їх повного дотримання відповідні рішення визнаються несумісними.

Передусім раніше ухвалене рішення має стосуватися тих самих сторін і мати той самий предмет позову. Вказані терміни слід тлумачити автономно, тобто враховувати не позов та покладені в його основу обставини справи, а суть процесу.¹

Крім того, раніше ухвалене рішення має бути прийнято в державі – члені виконання. Таке рішення може походити також і з іншої держави – члена ЄС або третьої держави, однак у такому випадку мають бути виконані необхідні передумови для його визнання у державі – члені виконання. У випадку якщо рішення походить з іншої держави – члена ЄС, передумови його визнання регулюються Регламентом 1215/2012 від 12 грудня 2012 (Брюссель 1а). Якщо ж таке рішення походить з третьої держави, наприклад, України, тоді його визнання регулюється відповідними міждержавними угодами або, за відсутності таких домовленостей, національним правом держави – члена виконання.² Таким є, зокрема, Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 14 серпня 1994³, який у розділі VII регулює питання визнання і виконання рішень.⁴ Також прикладом є Угода між Україною та Республікою Кіпр про правову допомогу в цивільних справах від 18 березня 2006, яка у главі V визначає передумови і процедуру взаємного визнання та виконання судових рішень.⁵ Тобто на сьогодні існують договори України з окре-

¹ *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 21, Rn. 5, *Adolphsen*, *Europäisches Zivilverfahrensrecht*, Springer Verlag 2011, S. 153.

² *Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 21, Rn. 5.

³ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/616_174/print1497700371152589

⁴ Див. також: Фортуна Т. Я. Особливості визнання та виконання рішень іноземних судів за законодавством України та Польщі / Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. – 2011. – Вип. 7. – С. 374.

⁵ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/196_008

мими державами – членами ЄС у сфері визнання судових рішень¹, водночас згода щодо цього питання на загальноєвропейському рівні поки що відсутня. Попри тривалу співпрацю з питань гармонізації законодавства², такі домовленості не було закріплено і в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС від 16 вересня 2014, хоча відповідні консультації між Україною та ЄС на рівні українського Міністерства юстиції та Генерального директорату ЄК «Юстиція, свобода та безпека» тривають з 2009 р.³

І насамкінець, рішення визнаються несумісними, якщо про вказану несумісність не було і не могло бути заявлено в судовому розгляді держави – члена походження. Вказана передумова ґрунтується на відсутності вини боржника, тобто його пасивність щодо здійснення заяви про несумісність має бути зумовлена об'єктивними причинами і не залежати від особи самого боржника.⁴

Крім зазначених передумов ч. 1 ст. 21 Регламенту регулює також процедуру відмови суду у виконанні рішення. Для запуску цієї процедури боржник повинен звернутися в компетентний суд держави-члена із заявою. Таким чином, відповідний суд уповноважений відмовити у виконанні лише на підставі заяви боржника, і така відмова не може бути результатом *ex officio* самого суду.⁵

Ч. 2 ст. 21 Регламенту закріплює принцип недопустимості перегляду по суті рішень та їх сертифікації як ЄВЛ у державі – члені виконання. Аналогічну норму містять також деякі інші Регламенти, зокрема, ч. 3 ст. 22 Регламенту (ЄС) № 1896/2006 від 12 грудня 2006 про запровадження процедури видачі Європейського судового наказу.⁶ У да-

¹ Мальський М. М. Визнання та виконання рішень українських судів у країнах ЄС / Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. – 2016. – № 845. – С. 218.

² У контексті конкурентного законодавства *Smyrnovain Trunk / Panych / Rieckhof*, Legal Aspects of the EU Association Agreements with Georgia, Moldova and Ukraine in the Context of the EU Eastern Partnership Initiative, 2017, S. 81.

³ Інформація «Про розвиток безвізового діалогу між Україною та ЄС» на сайті Міністерства закордонних справ України, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/european-union>

⁴ *Jan Kropholler/Jan von Hein*, *Europäisches Zivilprozessrecht*, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 21, Rn. 6.

⁵ *Stürner* in *Kindl/Meller-Hannich/Wolf*, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 21, Rn. 3.

⁶ Pt. 58, Opinion of Advocate General SZPUNAR, delivered on 11 November 2015 (1), Case C - 49/14, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CC0049&qid=1505306255987&from=DE>

ному контексті ч. 2 ст. 21 Регламенту кореспондує зі ст. 5 Регламенту, яка також забороняє оскарження рішення і його сертифікації як ЄВЛ. Закріпивши у ч. 2 ст. 21 Регламенту вказаний принцип, нормотворець фактично унеможливив потенційні варіанти зловживань боржника з використанням останнім інструментарію ч. 1 ст. 21 Регламенту, а також пред'явлення ним вимог щодо перегляду рішень з причин дотримання *ordre public*.¹

Article 22. Agreements with third countries

This Regulation shall not affect agreements by which Member States undertook, prior to the entry into force of Regulation (EC) No 44/2001, pursuant to Article 59 of the Brussels Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters, not to recognise judgments given, in particular in other Contracting States to that Convention, against defendants domiciled or habitually resident in a third country where, in cases provided for in Article 4 of that Convention, the judgment could only be founded on a ground of jurisdiction specified in the second paragraph of Article 3 of that Convention.

Стаття 22. Угоди з третіми державами

Цей Регламент не впливає на угоди, укладені до набрання чинності Регламентом (ЄС) № 44/2001, відповідно до яких держави-члени відповідно до статті 59 Брюссельської конвенції про підсудність та виконання судових рішень у цивільних та торгових справах зобов'язались не визнавати рішення, ухвалені, зокрема, судами інших держав – учасниць цієї Конвенції щодо відповідачів, котрі проживають або традиційно перебувають на території третьої держави, якщо у випадках, передбачених статтею 4 цієї Конвенції, рішення можуть ухвалюватися лише відповідно до правил підсудності, передбаченої частиною другою ст. 3 вказаної Конвенції.

Коментар

Відповідно до ст. 59 Конвенції про підсудність та виконання судових рішень у цивільних та торгових справах від 27 вересня 1968 договірні держави були уповноважені укладати з третіми державами угоди, в яких закріплювали зобов'язання не визнавати рішення, ухвалені судами інших договірних держав щодо відповідачів, котрі прожи-

¹*Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 21, Rn. 10.

вають або традиційно перебувають на території третьої держави, якщо у випадках, передбачених статтею 4 цієї Конвенції, рішення могли ухвалюватися лише відповідно до правил підсудності, передбаченої частиною другою ст. 3 даної Конвенції від 27.09.1968.

22 грудня 2000 на заміну вище згаданої Конвенції від 27 вересня 1968 було прийнято Регламент (ЄС) № 44/2001, який вступив у дію 01.03.2002. Вказаний Регламент також регулював питання підсудності та виконання судових рішень у цивільних та торгових справах. Ст. 72 цього Регламенту була спрямована на регулювання відносин держав – членів ЄС з третіми державами. Ч. 1 даної статті передбачала, що Регламент (ЄС) № 44/2001 не впливає на угоди, укладені до 28 лютого 2002, між державами-членами та третіми державами на підставі ст. 59 Конвенції від 27 вересня 1968.

У процесі еволюції законодавства ЄС щодо підсудності та виконання судових рішень, а також з метою усунення його суперечностей, запобігання зловживанню окремими правами та у зв'язку з необхідністю посилення захисту окремих категорій учасників проваджень нормотворець розпочав роботу над проектом нової редакції Регламенту (ЄС) № 44/2001 від 01 березня 2002. Вказану нову редакцію було прийнято 12 грудня 2012 та присвоєно їй статус Регламенту за № 1215/2012. Як і попередня версія, Регламент (ЄС) № 1215/2012 від 12 грудня 2012 містив у ст. 72 подібне, за винятком кількох мовних виправлень, регулювання правового статусу угод, укладених державами-членами з третіми державам.

Розпочинаючи роботу над проектом Регламенту № 805/2004, нормотворець не міг не врахувати вказані положення Регламенту (ЄС) № 1215/2012. Існувало усвідомлення того факту, що слід запобігти впливу Регламенту № 805/2004 на вказані угоди держав-членів з третіми державам. Причиною було те, що за наявності такого впливу держави-члени фактично порушуватимуть власні міжнародні зобов'язання щодо виконання судових рішень.¹ Саме тому для врегулювання цього аспекту до Рег-

¹ Зауваження до ст. 22, Communication from the Commission to the European Parliament pursuant to the second subparagraph of Article 251 (2) of the EC Treaty concerning the common position of the Council on the adoption of a Regulation of the European Parliament and of the Council creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2004/0090 final – COD 2002/0090 */, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004PC0090&from=DE>

ламенту № 805/2004 і було введено ст.22 про взаємозв'язок Регламенту та угод з третіми державами.

Відповідно до чіткого формулювання ст. 22 Регламенту № 805/2004 не впливає на угоди держав-членів з третіми державами за умови, що ці угоди були укладені¹ до набрання чинності Регламентом (ЄС) № 44/2001, тобто до 28.02.2002 включно. Прикладами угод держав-членів з третіми державами є угода між Великою Британією і Канадою 1984 р.², а також угода між Великою Британією і Австралією 1990 р.³, статті яких передбачають зобов'язання Великої Британії не визнавати рішення, ухвалені щодо відповідачів, котрі проживають або традиційно перебувають на території Канади (ст. IX угоди з Канадою) або на території Австралії (ст. 3 угоди з Австралією).⁴ Однак не всі держави-члени уклали такі угоди з третіми державами. Наприклад, Федеративна Республіка Німеччина, яка була одним з членів – засновників Європейського об'єднання вугілля та сталі, таких договорів з третіми державами не уклала.⁵ У зв'язку з цією обставиною ст. 22 Регламенту № 805/2004 набуває значення щодо виконання німецьких рішень зі статусом ЄВЛ лише тоді, коли таке виконання має відбутися, наприклад, у Великій Британії.⁶

У цьому контексті виникає питання, чи містяться такі застереження про невизнання рішень в угодах, укладених державами-членами з третіми державами, зокрема, Україною. Для відповіді на це питання слід проаналізувати угоди до 28 лютого 2002, укладені між державами-членами та Україною або колишнім СРСР, за умови, що такі угоди застосовуються в Україні в порядку правонаступництва. Та-

¹ Дане повноваження держав-членів укладати такі угоди з третіми державами було припинено, починаючи з 01.03.2002, див. *Stadler in Musielak/Voit, ZPO, 14., neubearbeitete Auflage 2017, EuGVVO nF Art. 72, Rn. 1.*

²[Electronic resource]. – Mode of access : <http://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/C-30.pdf>

³[Electronic resource]. – Mode of access : [http://treaties.fco.gov.uk/docs/fullnames/pdf/1995/TS0045%20\(1995\)%20CM-2896%201990%2023%20AUG%201994%201%20SEP,%20CANBERRA,%20LONDON%3B%20AGREEMENT%20BETWEEN%20UK,%20NI%20&%20AUSTRALIA%20FOR%20RECOGNITION%20&%20ENFORCEMENT%20OF%20JUDGEMENTS,%20CIVIL%20&%20COMMERCIAL.pdf](http://treaties.fco.gov.uk/docs/fullnames/pdf/1995/TS0045%20(1995)%20CM-2896%201990%2023%20AUG%201994%201%20SEP,%20CANBERRA,%20LONDON%3B%20AGREEMENT%20BETWEEN%20UK,%20NI%20&%20AUSTRALIA%20FOR%20RECOGNITION%20&%20ENFORCEMENT%20OF%20JUDGEMENTS,%20CIVIL%20&%20COMMERCIAL.pdf)

⁴*Gottwaldin Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd.3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 72, Rn. 3.*

⁵*Lackmann in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 22, Rn. 1.*

⁶*Jan Kropholler/Jan von Hein, Europäisches Zivilprozessrecht, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 22, Rn. 1.*

кими договорами, є зокрема, угода між колишнім СРСР і Австрійською Республікою з питань цивільного процесу 1970 р.¹, конвенція між колишнім СРСР і Італійською Республікою про правову допомогу у цивільних справах 1979 р.², договір між колишнім СРСР і Фінляндською Республікою про правовий захист та правову допомогу у цивільних, сімейних і кримінальних справах 1978 р.³, а також чинний в Україні до 18 березня 2006 договір між колишнім СРСР і Республікою Кіпр про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах 1984 р.⁴. Жодна з вказаних угод не містить зобов'язань держав-членів не визнавати рішення, ухвалені щодо відповідачів, котрі проживали/проживають або традиційно перебували/перебувають на території СРСР, а згодом і України. Таким чином, вказана ст. 22 Регламенту № 805/2004 на даному етапі не має для України відповідного значення. Однак ця стаття матиме практичне значення у процесі виконання українських рішень за умови, якщо Україна досягне задекларованої мети щодо набуття членства в ЄС і таке виконання українських рішень зі статусом ЄВЛ повинне буде відбуватися у Великій Британії. При цьому слід також буде звертати увагу на зміни, які будуть внесені у законодавство Великої Британії у зв'язку з виходом цієї держави зі складу ЄС.⁵

Article 23. Stay or limitation of enforcement

Where the debtor has

— challenged a judgment certified as a European Enforcement Order, including an application for review within the meaning of Article 19, or

— applied for the rectification or withdrawal of a European Enforcement Order certificate in accordance with Article 10,

the competent court or authority in the Member State of enforcement may, upon application by the debtor:

- (a) limit the enforcement proceedings to protective measures; or
- (b) make enforcement conditional on the provision of such security as it shall determine; or

¹ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/040_013

² [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/380_100

³ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/246_008

⁴ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/196_002

⁵ Див. щодо цього: European Commission: Brexit negotiations. The Article 50 negotiation process and principles for the United Kingdom's departure from the European Union, [Electronic resource]. – Mode of access : https://ec.europa.eu/commission/brexit-negotiations_en

(c) under exceptional circumstances, stay the enforcement proceedings.

Стаття 23. Припинення або обмеження виконання

Якщо боржник

- подав скаргу на рішення, сертифіковане як Європейський виконавчий лист, в тому числі заяву про перегляд відповідно до статті 19, або

- подав заяву про виправлення або скасування сертифіката Європейського виконавчого листа відповідно до статті 10, тоді компетентний суд або уповноважений орган держави – члена виконання відповідно до заяви боржника можуть:

(a) обмежити виконавче провадження до забезпечувальних заходів;

або

(b) зробити виконання залежним від надання гарантії, яку визначить суд або уповноважений орган;

або

(c) за наявності виняткових обставин припинити виконавче провадження.

Коментар

В окремих випадках боржник може бути незгідний з рішенням, прийнятим проти нього судом держави – члена походження та сертифікованим як ЄВЛ. У таких випадках він має право скористатися передбаченими засобами оскарження і/або перегляду такого рішення. Вказані засоби передбачені як на національному, так і на європейському рівнях.

За наявності відповідних передумов у процесі оскарження згідно з *lex fori* вказане рішення може бути визнане таким, що не підлягає виконанню, його виконання може бути припинено або обмежено. Європейський нормотворець врахував такі потенційні перспективи відповідних проваджень і передбачив у ч. 2 ст. 6 Регламенту – за наявності вище згаданих передумов – право боржника у будь-який час звернутися до суду держави – члена походження із заявою про видачу підтвердження про те, що вказане рішення не підлягає виконанню або його виконання було припинено чи обмежено. Крім передбачених національним правом засобів оскарження рішень боржник володіє також засобами для перегляду цих рішень відповідно до норм самого Регламенту. Передусім до таких належить

право на подання заяви про перегляд рішення відповідно до ст. 19 Регламенту. Крім того, боржник може подати в суд держави – члена походження заяву про виправлення або скасування сертифіката відповідно до ст. 10 Регламенту.

Однак вказаний інструментарій оскарження і/або перегляду рішень, сертифікованих як ЄВЛ, не був би настільки ефективним, якби нормотворець обмежився закріпленням у Регламенті вказаних норм ч. 2 ст. 6 і ст. 10 Регламенту. Тому що кредитор, отримавши відповідний сертифікат, звернувся б із заявою про його виконання у суд держави – члена виконання, не чекаючи результатів розгляду скарг чи заяв про перегляд, поданих боржником у державі – члені походження. Щоб запобігти потенційному порушенню прав боржника, яке може відбутися у разі задоволення його скарги на рішення або заяви про перегляд, нормотворець включив у Регламент ст. 23, предметом регулювання якої є припинення або обмеження виконання рішення, сертифікованого як ЄВЛ за наявності вказаних передумов. Таким чином ст. 23 Регламенту доповнює ч. 2 ст. 6 і ст. 10 Регламенту, пропонуючи боржнику не обмежуватися скаргами або заявами про перегляд відповідного рішення у державі – члені походження. Навпаки, завдяки нормам цієї статті боржник здобував право вживати додаткових засобів захисту своїх прав та інтересів і в державі – члені виконання, дотримавшись процедури, передбаченої ст. 23 Регламенту.

Норми ст. 23 Регламенту регулюють не лише порядок припинення або обмеження рішень, сертифікованих як ЄВЛ. Відповідно до ч. 3 ст. 24 Регламенту та ч. 3 ст. 25 Регламенту вони також застосовуються щодо судових мирових угод і офіційних документів.

Передумови припинення або обмеження виконання передбачені у першій половині першого речення ч. 1 ст. 23 Регламенту. Для ініціювання процедури припинення або обмеження виконання боржник повинен виконати дії, передбачені даною нормою. Зокрема, він повинен подати в державі – члені походження скаргу на рішення, сертифіковане як ЄВЛ, або заяву про його перегляд відповідно до ст. 19 чи заяву про виправлення або скасування сертифіката ЄВЛ відповідно до ст. 10 Регламенту. Формулювання норми свідчить про те, що вчинення будь-якої з цих дій боржником достатнє для констатації факту виконання ним вимог Регламенту щодо ініціювання процедури припинення або обмеження в державі – члені походження.

Регламент не розкриває детальніше терміни «скарга» та «заява про перегляд». Прийнято вважати, що за змістом ці терміни сформульовані широко, тобто під ними слід розуміти не лише традиційні, а й виняткові засоби оскарження і/або перегляду рішень.¹ Такими на національному рівні є традиційні способи оскарження, насамперед апеляційне чи касаційне оскарження², передбачені, наприклад, главами 1 і 2 розділу 5 чинного ЦПК України. Дискусійним є питання щодо виняткових засобів оскарження у розумінні ст. 23 Регламенту. На наш погляд, більш обґрунтованою видається думка³, відповідно до якої під такими слід розуміти будь-які з цих виняткових засобів оскарження, в тому числі конституційну скаргу відповідно до ст. 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017⁴ та скаргу до ЄСПЛ відповідно до статей 32, 34–35 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950⁵.

Після ініціювання процедури припинення або обмеження у державі – члені походження боржник повинен також вчинити відповідні дії у державі – члені виконання. Відповідно до другої половини першого речення ч. 1 ст. 23 Регламенту боржник повинен подати заяву про припинення або обмеження виконання рішення у державі – члені виконання. Регламент чітко визначає, що таку заяву в державі – члені виконання слід подавати до компетентного суду або уповноваженого органу цієї держави.

Компетенція суду та уповноваженого органу щодо розгляду поданої боржником заяви про припинення або обмеження виконання врегульована у пп. а)–с) другої половини першого речення ч. 1 ст. 23 Регламенту. Враховуючи особливості конкретної справи, суд або орган уповноважені обмежити виконавче провадження вжиттям забезпечувальних заходів, узалежнити виконання від надання гарантії, або припинити виконавче провадження, якщо для цього існують виняткові обставини. Визначаючи обсяг їх компетенції, нормотворець використовує словосполучен-

¹ *Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 21, Rn. 2.

² *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 23, Rn. 3.

³ *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd.3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 23, Rn. 6.

⁴ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2136-19/print1494406699644083>

⁵ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004/print1493810447532733

ня «суд або орган можуть». Таким чином він підкреслює не обов'язок, а право суду на власний розсуд обрати один з передбачених Регламентом варіантів реагування на заяву боржника. Водночас свобода здійснення ними такого вибору не є необмеженою. Суд та компетентний орган повинні враховувати при цьому потенційну можливість задоволення заяви боржника відповідно до ст. 20 або ст. 22, а також ймовірність того, що безумовне виконання могло б спричинити шкоду, яка не підлягатиме відшкодуванню.¹ Вказане правило діє також і у тому випадку, коли боржник клопоче про поновлення провадження або відміну рішення в державі – члені походження.

Повноваження суду та уповноваженого органу відповідно до пп. а)–с) другої половини першого речення ч. 1 ст. 23 Регламенту структуровано залежно від обсягу правових наслідків та допустимості їх застосування.² Вчинення судом або органом передбачених пп. а)–б) дій ведуть до обмеження виконавчого провадження, однак не до його припинення. У разі реалізації судом або уповноваженим органом своїх повноважень відповідно до п. с) даної статті таке провадження припиняється. І якщо обмеження виконавчого провадження відповідно до пп. а)–б) є традиційною практикою суду або уповноваженого органу, то припинення ними такого провадження відповідно до п. с) має застосовуватися лише у виняткових випадках.³ Нормотворець встановив, що таке припинення можливе лише за наявності виняткових обставин. Такими обставинами є, наприклад, сертифікація рішення як ЄВЛ всупереч правомірній відмові отримання документа про відкриття провадження у справі та невчинення повторного пересилання перекладу сертифіката ЄВЛ.⁴

¹ Зауваження до ст. 23, Proposal for a Council Regulation creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2002/0159 final – CNS 2002/0090 */, Official Journal 203 E, 27/08/2002 P. 0086 – 0107, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52002PC0159&from=DE>

² *Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 23, Rn. 11.

³ Зауваження до ст. 23, Communication from the Commission to the European Parliament pursuant to the second subparagraph of Article 251 (2) of the EC Treaty concerning the common position of the Council on the adoption of a Regulation of the European Parliament and of the Council creating a European enforcement order for uncontested claims /* COM/2004/0090 final – COD 2002/0090 */, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004PC0090&from=DE>

⁴ *Jan Kropholler/Jan von Hein*, *Europäisches Zivilprozessrecht*, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 23, Rn. 10.

CHAPTER V
COURT SETTLEMENTS
AND AUTHENTIC INSTRUMENTS

ГЛАВА V
МИРОВІ УГОДИ Й ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ

Article 24 Court settlements

1. A settlement concerning a claim within the meaning of Article 4(2) which has been approved by a court or concluded before a court in the course of proceedings and is enforceable in the Member State in which it was approved or concluded shall, upon application to the court that approved it or before which it was concluded, be certified as a European Enforcement Order using the standard form in Annex II.

2. A settlement which has been certified as a European Enforcement Order in the Member State of origin shall be enforced in the other Member States without the need for a declaration of enforceability and without any possibility of opposing its enforceability.

3. The provisions of Chapter II, with the exception of Articles 5, 6(1) and 9(1), and of Chapter IV, with the exception of Articles 21(1) and 22, shall apply as appropriate.

Стаття 24. Судові мирові угоди

1. Мирова угода щодо вимоги відповідно до пункту 2 статті 4, затверджена судом або укладена до суду під час провадження, яка підлягає виконанню у державі-члені, в якій така угода була затверджена або укладена, сертифікується як Європейський виконавчий лист відповідно до заяви, поданої до суду, який затвердив її або перед котрим така угода була укладена із застосуванням форми у Додатку II.

2. Угода, сертифікована як Європейський виконавчий лист у державі – члені походження, виконується в інших державах-членах без необхідності декларації про виконання та без можливості оскарження її виконання.

3. Положення глави II (за винятком статті 5, частини 1 статті 6 та частини 1 статті 9), а також глави IV (за винятком частини 1 статті 21 та статті 22) підлягають відповідному застосуванню.

Коментар

Відповідно до ст. 3 Регламенту дія цього Регламенту поширюється крім рішень також на судові мирові угоди й

офіційні документи. На відміну від рішень, згадані мирові угоди й офіційні документи є тими документами, з укладенням яких завжди вимагається явно виражена згода боржника (п. 5 міркувань). Центральною нормою, яка регулює порядок сертифікації судових мирових угод як ЄВЛ, є ст. 24 Регламенту.

Нормотворець веде мову про два види судових мирових угод: мирові угоди, затверджені судом, а також позасудові мирові угоди, укладені до суду з подальшим їх підтвердженням судом.

Ст. 24 Регламенту визначає декілька передумов сертифікації судових мирових угод як ЄВЛ. Передусім передумовою такої сертифікації є затвердження або підтвердження мирової угоди судом держави – члена походження шляхом прийняття відповідного судового рішення. У цивільно-процесуальному законодавстві України такими судовими рішеннями є, наприклад, ухвала місцевого суду про визнання мирової угоди відповідно до ч. 5 ст. 175 ЦПК України, а також ухвала апеляційного суду про визнання мирової угоди відповідно до ч. 1 ст. 306 ЦПК України.¹ Правовим наслідком відсутності затвердження або підтвердження судом відповідної мирової угоди є неможливість її сертифікації як ЄВЛ. Крім того, згідно з вимогами ч. 1 ст. 24 Регламенту вказана мирова угода повинна підлягати виконанню у державі – члені походження. Лише тоді, коли ця угода підлягатиме виконанню відповідно до національного законодавства держави – члена походження, вона також може претендувати на сертифікацію як ЄВЛ з перспективою її подальшого виконання у державі – члені виконання.

Крім передумов сертифікації ч. 1 ст. 24 Регламенту регулює також і процедуру вказаної сертифікації. Для отримання мировою угодою статусу ЄВЛ має бути подана відповідна заява. Заяву слід подавати до компетентного суду, яким визнається той суд, що затвердив або підтвердив мирову угоду. Відповідно до українського законодавства таким судом може бути місцевий, апеляційний або касаційний суд. Надання статусу ЄВЛ відповідній мировій угоді підтверджується сертифікатом, який оформляється відповідно до форми у Додатку II Регламенту. Крім тра-

¹ Див. коментар вказаних статей: Цивільний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар: у 2-х т. / За заг. ред. С. Я. Фурси. – Київ, 2007. – Т. I. – С. 500.

диційних даних, зокрема, про компетентний суд, а також боржника і кредитора, у даному сертифікаті фіксується факт дотримання обох вище згаданих передумов сертифікації відповідної мирової угоди як ЄВЛ.

Ч. 2 ст. 24 Регламенту встановлює, що декларація про виконання не є передумовою виконання мирової угоди, сертифікованої як ЄВЛ. Таким чином, у цій статті нормотворець передбачив положення про відміну екзекватури для виконання мирових угод, логічно і послідовно проводячи політику відмови від інституту екзекватури не лише для рішень відповідно до ст. 5 Регламенту, а й для мирових угод. Крім того, аналогічну норму про скасування екзекватури нормотворець закріпив також у ч. 2 ст. 25 Регламенту для офіційних документів. Незмінним залишається також один з основоположних принципів Регламенту – виконання рішень, судових мирових угод, а також офіційних документів, сертифікованих як ЄВЛ, не може бути оскаржене.

У ч. 3 ст. 24 Регламенту нормотворець визначив перелік норм, які дослівно хоч і регулюють правовий статус рішень, сертифікованих як ЄВЛ, однак застосовуються також щодо мирових угод.

Зокрема, мирові угоди підпадають під дію норм глави II «Європейський виконавчий лист щодо незаперечних вимог». Винятком з цього правила є насамперед ст. 5 «Скасування екзекватури», оскільки аналогічне положення нормотворець передбачив у ч. 2 ст. 24 Регламенту. Крім того, на мирові угоди не поширюється дія ч. 1 ст. 6 «Вимоги до сертифікації Європейського виконавчого листа», оскільки передумови сертифікації мирових угоди врегульовані окремою нормою у ч. 1 ст. 34 Регламенту. Насамкінець щодо мирових угод не застосовуються положення ч. 1 ст. 9 Регламенту «Видача сертифіката Європейського виконавчого листа», оскільки оформлення та видача сертифіката ЄВЛ для мирових угод відповідно до ч. 1 ст. 24 Регламенту відбувається відповідно до форми, передбаченої Додатком II Регламенту.

Крім того, щодо мирових угод застосовуються також положення глави IV «Виконання» за винятком окремих її статей. Крім того, на мирові угоди не поширюється дія ч. 1 ст. 21 Регламенту «Відмова у виконанні», а також ст. 22 Регламенту «Угоди з третіми державами», тобто посилення

на раніше ухвалені рішення є недопустимими.¹ І хоча нормотворець на цьому закінчив перелік обмежень щодо застосування норм Регламенту на мирові угоди, його розширила література. Прийнято вважати, що на мирові угоди не поширюються також положення глави III, оскільки вони виписані спеціально під процедуру судового розгляду і стосуються «пасивних незаперечних вимог».²

Article 25 Authentic instruments

1. An authentic instrument concerning a claim within the meaning of Article 4(2) which is enforceable in one Member State shall, upon application to the authority designated by the Member State of origin, be certified as a European Enforcement Order, using the standard form in Annex III.

2. An authentic instrument which has been certified as a European Enforcement Order in the Member State of origin shall be enforced in the other Member States without the need for a declaration of enforceability and without any possibility of opposing its enforceability.

3. The provisions of Chapter II, with the exception of Articles 5, 6(1) and 9(1), and of Chapter IV, with the exception of Articles 21(1) and 22, shall apply as appropriate.

Стаття 25. Офіційні документи

1. Офіційний документ щодо вимоги відповідно до частини 2 статті 4, який підлягає виконанню в державі-члені, сертифікується як Європейський виконавчий лист відповідно до заяви, поданої до органу, визначеного державою – членом походження із застосуванням форми у Додатку III.

2. Офіційний документ, сертифікований як Європейський виконавчий лист у державі – члені походження, виконується в інших державах-членах без необхідності декларації про виконання та без можливості оскаржити його виконання.

3. Положення глави II (за винятком статті 5, частини 1 статті 6 та частини 1 статті 9), а також глави IV (за винятком частини 1 статті 21 та статті 22) підлягають відповідному застосуванню.

¹ *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 24, Rn. 3.

² *Jan Kropholler/Jan von Hein*, *Europäisches Zivilprozessrecht*, EuVTVO, 9. Auflage, Art. 24, Rn. 9, *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 24, Rn. 3.

Коментар

За структурою ст. 25 Регламенту сформульована аналогічно ст. 24 Регламенту. Відмінним є лише її зміст, оскільки ст. 25 Регламенту спрямована на регулювання передумов і процедури виконання офіційних документів, сертифікованих як ЄВЛ. Включення цієї статті відповідає традиціям розвитку європейського цивільного процесу. Починаючи з Конвенції про підсудність та виконання судових рішень у цивільних та торгових справах від 27.09.1968, європейський нормотворець вводив у Конвенції та Регламенти норми, спрямовані на активізацію використання у цивільному процесі офіційних документів, зокрема, нотаріального характеру.¹ Не став винятком у цьому аспекті й Регламент № 805/2004. Обґрунтовуючи причини його прийняття, законодавець вказав, що термін «незаперечна вимога» має охоплювати всі випадки, коли боржник не оспорував доказово вид або розмір грошової вимоги, а кредитор отримав виконавчий документ, який вимагає явно вираженої згоди боржника, зокрема, офіційний документ (п. 5 міркувань Регламенту). У цьому контексті слід вказати, що в окремих мовних версіях, зокрема, англійській, французькій і частково німецькій, нормотворець у ч. 1 ст. 25 посилається на вимогу в розумінні ч. 2 ст. 4 Регламенту. Однак вказана відсилна норма не відповідає дійсності та є помилковою.² Згадана ст. 4 Регламенту складається лише з одного абзацу, у п. 2 якого дано визначення терміна «вимога». Тому, читаючи ч. 1 ст. 25 Регламенту (а в окремих мовних версіях – і ч. 1 ст. 24 Регламенту), слід розуміти під формулюванням «щодо вимоги відповідно до частини 2 статті 4» посилання на п. 2 ч. 1 ст. 4 Регламенту. Підтвердженням цього є, зокрема, і формулювання, використане у ч. 1 ст. 24 німецької версії Регламенту, де застосовується формулювання «щодо вимоги відповідно до пункту 2 статті 4».

Ст. 25 Регламенту не містить визначення терміна «офіційний документ». Вказану дефініцію закріплено у п. 3 ч. 1 ст. 4 Регламенту.³

Передумови сертифікації офіційних документів врегульовано у ч. 1 ст. 25 Регламенту. Офіційний документ мо-

¹*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd.3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 25, Rn. 1.

²*Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 25, Rn. 1.

³ Див. коментар до ст. 4 Регламенту № 805/2004.

же отримати статус ЄВЛ за умови, що він стосується незаперечної вимоги у розумінні ч. 1 ст. 3 Регламенту та підлягає виконанню у державі – члені походження.¹ Це означає, що офіційний документ передусім повинен підлягати виконанню відповідно до національного законодавства держави – члена походження.² І лише за відповідності цій вимозі даний документ може бути сертифікований як ЄВЛ з можливістю подальшого його виконання у державі – члені виконання.

Як і у випадку із судовими мировими угодами, Регламент врегулює також і процедуру сертифікації офіційних документів. Отримання таким документом статусу ЄВЛ передбачає подання відповідної заяви до компетентного органу, визначеного державою – членом походження. Згідно з ч. 1 ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016³ такими органами є, зокрема, суди, нотаріуси, а також відповідні державні органи чи їх посадові особи. Сертифікація офіційного документа як ЄВЛ відбувається відповідно до форми, передбаченої Додатком III Регламенту. Крім загальних даних у сертифікаті фіксується факт дотримання передумов надання такому документу статусу ЄВЛ.

Як і у випадку із судовими мировими угодами, нормотворець чітко закріпив у ч. 2 ст. 25 Регламенту норму про те, що декларація про виконання не є передумовою такого виконання і для офіційних документів. Це відповідає традиції регулювання нормотворцем питання виконання документів зі статусом ЄВЛ відповідно до Регламенту № 805/2004 зокрема та європейського цивільного процесу загалом. Аналогічно незмінним залишився також і принцип недопустимості оскарження виконання офіційних документів, сертифікованих як ЄВЛ – поряд з рішеннями та судовими мировими угодами.

Ч. 3 ст. 25 Регламенту тотожна ч. 3 ст. 24 Регламенту. Як і у попередній статті, нормотворець встановив у ч. 3 ст. 25 Регламенту перелік норм, які дослівно хоч і внаормовують правовий статус рішень, сертифікованих як ЄВЛ, однак застосовуються також і щодо офіційних документів.⁴

¹ Щодо особливостей сертифікації як ЄВЛ офіційних документів в окремих державах-членах див. коментар до ст. 3 Регламенту № 805/2004.

² *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 25, Rn. 2.

³ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>

⁴ Див. коментар до ч. 3 ст. 24 Регламенту № 805/2004.

CHAPTER VI TRANSITIONAL PROVISION

ГЛАВА VI ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Article 26 Transitional provision

This Regulation shall apply only to judgments given, to court settlements approved or concluded and to documents formally drawn up or registered as authentic instruments after the entry into force of this Regulation.

Стаття 26. Перехідні положення

Цей Регламент застосовується тільки до ухвалених рішень, затверджених або підтверджених судом мирових угод, а також оформлених або зареєстрованих офіційних документів після набрання чинності цим Регламентом.

Коментар

Глава VI Регламенту присвячена перехідним положенням, які регулюють правовий статус Європейського виконавчого листа щодо незаперечних вимог. Це найменша за обсягом глава Регламенту № 805/2004. Вона містить єдину статтю з однойменною назвою.

Ст. 26 Регламенту вносить часову сферу застосування цього акта. Відповідно до даної статті Регламент застосовується лише до рішень, судових мирових угод та офіційних документів, ухвалених після набрання чинності вказаним Регламентом.

Момент набрання чинності Регламенту № 805/2004 встановлено у ч. 1 ст. 33. Відповідно до цієї норми вказаний Регламент набирає чинності з 21 січня 2005 р. Набрання чинності слід відрізнити від початку застосування норм Регламенту. Щодо цього нормотворець передбачив спеціальну норму у ч. 2 ст. 33 Регламенту, відповідно до якої Регламент застосовується з 21 жовтня 2005 р. З цього правила встановлено винятки щодо статей 30, 31 та 32, які підлягають застосуванню з 21 січня 2005 р.

Розмежування нормотворцем у ст. 33 питань набрання чинності та початку застосування норм Регламенту має велике практичне значення для реалізації закріплених у ст. 26 Регламенту перехідних положень. Це означає, що

рішення, судові мирові угоди та офіційні документи підпадають під дію Регламенту тільки за умови, якщо вони були ухвалені, затверджені або підтверджені, оформлені або зареєстровані після 21 січня 2005 р. Водночас вказані рішення, судові мирові угоди та офіційні документи можуть бути сертифіковані як ЄВЛ лише після 21 жовтня 2005 р.¹

Вказана стаття цікава не лише тим, що визначає момент застосування Регламенту щодо рішень, судових мирових угод та офіційних документів держав – членів ЄС. Вона також відіграє важливу роль у встановленні початку дії норм Регламенту щодо рішень, угод і документів з тих держав, які мають намір вступити в ЄС, зокрема, України. За умови реалізації Україною задекларованого наміру про вступ у ЄС² дата вступу в це об'єднання буде також і датою набрання для України чинності Регламентом № 805/2004.³ Це означає, що українські рішення, судові мирові угоди та офіційні документи, ухвалені, затверджені або підтверджені, оформлені або зареєстровані після дня набуття Україною членства в ЄС, зможуть бути сертифіковані як ЄВЛ після цієї дати.

CHAPTER VII RELATIONSHIP WITH OTHER COMMUNITY INSTRUMENTS

ГЛАВА VII ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ АКТАМИ СПІЛЬНОТИ

Article 27 **Relation ship with Regulation (EC) No 44/2001**

This Regulation shall not affect the possibility of seeking recognition and enforcement, in accordance with Regulation (EC) No 44/2001, of a judgment, a court settlement or an authentic instrument on an uncontested claim.

¹*Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 26, Rn. 1.

² Див. ч. 2 ст. 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>

³*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd.3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 2, Rn. 18.

Стаття 27. Співвідношення з Регламентом (ЄС) № 44/2001

Цей Регламент не впливає на можливість визнання і виконання рішення щодо незаперечної вимоги, судової мирової угоди або офіційного документа відповідно до Регламенту (ЄС) № 44/2001.

Коментар

Ст. 27 врегулює питання співвідношення двох Регламентів у сфері визнання та виконання рішень щодо незаперечних вимог, мирових угод і офіційних документів – Регламенту (ЄС) № 805/2004 та Регламенту (ЄС) № 44/2001. І хоча на перший погляд може здатися, що Регламент (ЄС) № 805/2004 за правовою природою є *lex specialis*, оскільки окремо врегулює порядок виконання рішень про незаперечні вимоги, насправді це не так.¹ Цю тезу спростовує сам нормотворець, чітко вказуючи в п. 20 міркувань, що кредитор повинен мати можливість вибору між сертифікацією рішення як ЄВЛ відповідно до Регламенту № 805/2004 та процедурою визнання і виконання рішення відповідно до Регламенту № 44/2001. Крім того, кредитор може відмовитися від механізмів захисту своїх прав та інтересів, закріплених обома Регламентами, і скористатися будь-яким іншим інструментарієм, передбаченим законодавством ЄС. Таким чином, норми Регламенту № 805/2004 і Регламенту № 44/2001 не конкурують між собою у регулюванні питання виконання рішень щодо незаперечних вимог, мирових угод і офіційних документів.

У ст. 27 нормотворець веде мову про співвідношення Регламентів № 805/2004 і № 44/2001. Як вказано вище,² Регламент (ЄС) № 44/2001 було прийнято на заміну Конвенції про підсудність та виконання судових рішень у цивільних та торгових справах від 27 вересня 1968 р. Однак у процесі реформи сфери підсудності та виконання судових рішень у вказаних категоріях справ європейським нормотворцем було розроблено проект нової редакції цього Регламенту з наданням вказаному проекту статусу нового Регламенту та присвоєнням № 1215/2012. У ст. 80 Регламенту № 1215/2012 від 12 грудня 2015 нормотворець закріпив норму, яка врегулювала подальше застосування положень попереднього Регламенту № 44/2001. Ця стаття

¹ *Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 27, Rn. 3.

² Див. коментар до ст. 22 Регламенту № 805/2004.

передбачає, що з набранням чинності Регламентом № 1215/2012 скасовується чинність Регламенту № 44/2001. Посилання на скасований Регламент № 44/2001 повинні тлумачитися як посилання на Регламент № 1215/2012 та застосуватися згідно з таблицею відповідностей, викладеною у Додатку III до Регламенту № 1215/2012.

Враховуючи зміст ст. 80 Регламенту № 1215/2012, назву ст. 27 Регламенту (ЄС) № 805/2004 слід розуміти як «Співвідношення з Регламентом (ЄС) № 1215/2012». Також саму норму ст. 27 слід розуміти таким чином: «Цей Регламент не впливає на можливість визнання і виконання рішення щодо незаперечної вимоги, судової мирової угоди або офіційного документа відповідно до Регламенту (ЄС) № 1215/2012». Література неодноразово обґрунтовано критикувала європейського нормотворця за такий стиль регулювання відповідних правовідносин. Включення у нові нормативно-правові акти вказівок на зразок «Посилання на ... повинні тлумачитися як...» хоча й економить зусилля нормотворця щодо приведення окремих нормативно-правових актів у відповідність один одному, проте є поганою практикою, оскільки створює ризики у вчиненні помилок під час їх застосування.¹

Норми Регламенту № 805/2004 і Регламенту № 1215/2012 пропонують кредитору альтернативні способи захисту його прав та інтересів з метою досягнення максимальної ефективності для задоволення його незаперечних вимог. Вказана альтернативність не означає, що кредитор з поданням заяви про виконання має керуватися принципом «Або Регламент № 805/2004, або Регламент № 1215/2012». Зміст ст. 27 Регламенту № 805/2004 слід розуміти так, що кредитор може зробити вибір між обома Регламентами, однак має повне право подати дві паралельні заяви, спираючись на Регламент № 805/2004 і на Регламент № 1215/2012.² Процедури виконання рішень кожного з Регламентів мають свої переваги та особливості. Саме кредитор повинен вирішити, котра з них влаштовує його найбільше, враховуючи конкретні обставини справи.

¹*Pabst* in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 27, Rn. 1.

²*Lackmann* in Musielak/Voit, ZPO, 14. Auflage 2017, VO (EG) 805/2004 Artikel 27, Rn. 1.

З наданням кредитором такого широкого спектра прав щодо вибору процедури виконання рішення гостро постала потреба захисту прав і боржника. Можливість подання кредитором паралельних заяв про виконання рішення створювала для боржника ризик подвійного виконання і тому підлягала усуненню.¹ З цією метою судова практика дійшла висновку, що коли кредитор домігся виконання відповідного рішення по одному з двох Регламентів (наприклад, сертифікувавши Рішення як ЄВЛ відповідно до Регламенту № 805/2004), тоді для визнання рішення таким, що підлягає виконанню відповідно до другого з Регламентів (у даному прикладі – Регламенту № 1215/2012), немає підстав. Причиною відсутності підстав для визнання рішення таким, що підлягає виконанню додатково відповідно до Регламенту № 1215/2012, є відсутність потреби у захисті кредитора², адже його права та інтереси вже захищені завдяки сертифікації рішення як ЄВЛ відповідно до Регламенту № 805/2004.

Article 28 Relation ship with Regulation (EC) No 1348/2000

This Regulation shall not affect the application of Regulation (EC) No 1348/2000.

Стаття 28. Співвідношення з Регламентом (ЄС) № 1348/2000

Цей Регламент не впливає на застосування Регламенту (ЄС) № 1348/2000.

Коментар

Ст. 28 Регламенту вносить питання співвідношення Регламентів № 805/2004 та № 1348/2000. Відповідно до цієї статті норми Регламенту про ЄВЛ не впливають на застосування положень Регламенту № 1348/2000.

Регламент (ЄС) № 1348/2000 прийнято 29 травня 2000 р. Він набрав чинності 31 травня 2001 р. та регулював вручення судових і позасудових документів у цивільних та торгових справах у державах-членах. У процесі модернізації цивільно-процесуального законодавства ЄС реформа торкнулася і цієї сфери. 13 листопада 2007 р. було затвер-

¹Stürner in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 27, Rn. 2.

²BGH, Beschluss vom 14.06.2012 – IX ZB 245/10, BeckRS 2012, 13821, BGH, Beschluss vom 4. 2. 2010 – IX ZB 57/09 (OLG Dresden), NJW-RR 2010, 571.

джено Регламент (ЄС) № 1393/2007 про вручення судових і позасудових документів в цивільних та торгових справах у державах-членах і про скасування Регламенту (ЄС) № 1348/2000. Як впливає безпосередньо з назви нового Регламенту № 1393/2007, з його прийняттям було скасовано Регламент № 1348/2000.

Не обмежившись вказівкою про таке скасування у назві, нормотворець повторно зафіксував факт скасування у ст. 25 Регламенту № 1393/2007. Відповідно до ч. 1 даної статті Регламент № 1348/2000 було скасовано з набранням чинності Регламентом № 1393/2007.

Одночасно з встановленням моменту скасування Регламенту № 1348/2000 у ч. 2 ст. 25 Регламенту № 1393/2007 було також закріплено правило, відповідно до якого посилення на скасований Регламент № 1348/2000 повинні тлумачитися як посилення на Регламент № 1393/2007 згідно з таблицею відповідностей, викладеною у Додатку III. Як вбачається з цієї норми, й у випадку з новоприйнятим Регламентом № 1393/2007 європейський нормотворець не став відмовлятися від розкритикованої правознавцями¹ практики включення відсильних вказівок на кшталт «Посилання на ... повинні тлумачитися як...». Таким чином ст. 28 Регламенту № 805/2004 – аналогічно ст. 27 цього Регламенту – містить небезпеку для середньостатистичного правозастосовувача. Внаслідок хибного її розуміння існує ризик не лише порушення його прав та інтересів, а й загроза правопорядку загалом.

Враховуючи ч. 2 ст. 25 Регламенту № 1393/2007, назву ст. 28 Регламенту № 805/2004 слід розуміти як «Співвідношення з Регламентом (ЄС) № 1393/2007». Також зміст ст. 28 Регламенту № 805/2004 слід розуміти таким чином: «Цей Регламент не впливає на застосування Регламенту (ЄС) № 1393/2007».

Предметна сфера регулювання Регламентів № 805/2004 про ЄВЛ та № 1348/2000 частково перетинається. Зокрема, статті 13–15 розділу III Регламенту № 805/2004 регулюють питання вручення документів боржнику. У зв'язку з цим виникає питання статусу обох Регламентів та порядок застосування їх положень у випадку суперечностей. Відповідно до вказівки нормотворця у п. 21 Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ норми цього Регламенту, зокрема,

¹ Про аналогічне регулювання і його критику див. коментар до ст. 27 Регламенту № 805/2004.

положення про вручення мають діяти разом з Регламентом (ЄС) № 1393/2007. Таким чином встановлено, що Регламенти № 805/2004 та № 1393/2007 діють одночасно. Це означає, що у співвідношенні обох Регламентів не застосовуються принципи *Lex specialis* або *Lex posterior*. У зв'язку з цим вручення документів, здійснене без дотримання вимог Регламенту № 805/2004, не буде визнане недійсним, однак сертифікація відповідного рішення як ЄВЛ буде неможливою.¹ Також у випадку невідповідності вимогам Регламенту (ЄС) № 1393/2007 вказане рішення, попри це, зможе отримати статус ЄВЛ за умови дотримання мінімальних стандартів відповідно до Регламенту № 805/2004.² Таким чином кредитор має можливість обрати між двома запропонованими варіантами вручення документів боржнику той з них, який найкраще відповідає його потребам. При цьому він має усвідомлювати правові наслідки недотримання ним вимог того чи іншого з Регламентів. Водночас боржник, враховуючи в тому числі процедуру вручення йому відповідних документів, зможе оцінити подальший перебіг провадження у такій справі.

CHAPTER VIII GENERAL AND FINAL PROVISIONS

ГЛАВА VIII ЗАГАЛЬНІ ТА ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Article 29 **Information on enforcement procedures and authorities**

The Member States shall cooperate to provide the general public and professional circles with information on:

- (a) the methods and procedures of enforcement in the Member States; and
- (b) the competent authorities for enforcement in the Member States,

¹*Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 28, Rn. 1.

²*Adolphsen* in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd.3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 28, Rn. 1.

in particular via the European Judicial Network in civil and commercial matters established in accordance with Decision 2001/470/EC.

Стаття 29. Інформація про виконавче провадження і органи виконавчого провадження

Держави-члени працюють спільно з метою надання громадськості та професійним колам:

(а) інформації про виконавчі провадження та методи виконання в державах-членах та

(б) інформації про органи, компетентні у виконанні в державах-членах,

зокрема, за допомогою Європейської судової мережі у цивільних та комерційних справах, запровадженої відповідно до Рішення 2001/470/ЄС.

Коментар

Передумовою успішного розвитку ЄС було і залишається створення на його території спільного простору свободи, безпеки і справедливості. Однією з підвалин цього простору є, зокрема, правовий інститут ЄВЛ. Закріпивши цей інститут на рівні Регламенту, європейський нормотворець спрямував свої зусилля на посилення ефективності використання ЄВЛ у практиці. На досягнення цієї мети спрямована насамперед ст. 29 Регламенту. Вона закріплює інформаційний обов'язок держав-членів, виконання якого полегшує кредиторам процедуру транскордонного виконання.

Ст. 29 Регламенту вносить три аспекти. Передусім вона визначає суб'єктів цього інформаційного обов'язку. Такими суб'єктами є усі держави – члени ЄС. У цьому контексті слід звернути увагу, що правовий статус окремих держав – членів ЄС дозволяє цим державам у кожному конкретному випадку самостійно вирішувати, хочуть вони допускати дію відповідних правових норм ЄС на своїй території чи ні. Щодо Регламенту № 805/2004 про ЄВЛ такими державами є насамперед Сполучене Королівство та Ірландія. Відповідно до п. 24 міркувань Сполучене Королівство та Ірландія повідомили про бажання взяти участь в ухваленні та застосуванні цього Регламенту. Таким чином на сьогодні даний Регламент підлягає застосуванню у цих державах. Однак у зв'язку з наміром Сполученого Королівства вийти зі складу ЄС питання дії цього Регламенту на його території після та-

кого виходу поки що залишається відкритим. Ще однією державою, правовий статус членства котрої у ЄС має свої особливості, є Данія. Відповідно до статей 1 і 2 Протоколу про позицію Данії, доданих до Договору про ЄС та Договору про заснування Європейської спільноти, Данія не погодилася вказаний Регламент № 805/2004 про ЄВЛ. Правовим наслідком такого непогодження є звільнення цієї держави – члена ЄС від обов'язку виконання його норм. Таким чином, беручи участь у процедурах, передбачених Регламентом № 805/2004, Данія, попри членство у ЄС, має правовий статус третьої держави.¹

Другим комплексом питань є перелік адресатів, щодо яких має виконуватися інформаційний обов'язок держав-членів. Отримувачами цієї інформації є громадськість та професійні кола. Регламент не містить визначень жодного з цих термінів. Така диференціація має на меті узалежнення доступу до інформації, враховуючи статус адресата. Фактично категорії «громадськість» та «професійні кола» охоплюють усіх потенційно зацікавлених такою інформацією осіб. Застосування нормотворцем цих термінів має, навпаки, підкреслити неприпустимість обмеженого доступу до такої інформації. Метою такого регулювання є максимальна прозорість у сфері правозастосування. І позитивний досвід цієї практики може бути корисним для інших держав, у тому числі України. Національний законодавець, запроваджуючи окремі бази даних, наприклад, Єдиний державний реєстр судових рішень, встановив обмеження щодо їх використання, хоча деякі з цих обмежень є сумнівними, з точки зору як українського, так і європейського законодавства.

Третя група питань, регламентована ст. 29, спрямована на визначення переліку інформації, яку держави-члени зобов'язані надавати отримувачам. Такою інформацією є передусім дані про національні виконавчі провадження. Крім того, отримувачі повинні інформуватися про методи виконання в державах-членах та органи, до компетенції котрих віднесено виконання у державах-членах. Стаття визначає не лише перелік інформації, право на отримання якої мають громадськість та фахові кола, а й спосіб її отримання. Вказану інформацію держави-члени повинні надавати, використовуючи для цього централізовано створену Європейську судову мережу у цивільних та тор-

¹ *Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Einl., Rn. 25.

гових справах – «Юридичний судовий атлас»¹. Потенційний користувач цієї мережі має враховувати декілька аспектів. Передусім функціонування вказаного «Юридичного судового атласу» поступово припинятиметься. Починаючи з 30 вересня 2017 р., актуальна інформація з питань, яку раніше надавав «Атлас», пропонуватиметься на сайті «Європейського порталу юстиції»². Також слід звернути увагу, що інтерфейс «Юридичного судового атласу», а також «Європейського порталу юстиції» налагоджений для максимально ефективного використання її ресурсів. Користувач отримує доступ до інформації про виконання у відповідній державі-члені, обравши відповідні критерії фільтрації інформації. Однак не усі держави-члени, а саме вони наповнюють відповідні розділи мережі, прагнуть максимально повно представити інформацію щодо процедури національного виконання.³ Крім того, для ефективного захисту своїх прав та інтересів кредиторами чи боржниками велике значення має не лише повнота інформації, а й її актуальність. І достатньо тієї ж таки неточності, наприклад, щодо строків на оскарження, щоб суб'єкт оскарження пропустив такий строк і змушений був клопотати про його поновлення. Саме тому норми ст. 29 Регламенту потребують доповнення щодо обов'язку держав-членів повідомляти громадськість та фахові кола про будь-які зміни інформації, передбаченої цією статтею.⁴

Передбачений ст. 29 спосіб надання інформації через мережу Інтернет не є вичерпним, про що свідчить використання нормотворцем прислівника «зокрема». Це означає, що держави-члени зобов'язані використовувати цю мережу, однак на національному рівні вони можуть передбачати додаткові способи інформування адресатів. Наприклад, розміщуючи вказану інформацію на офіційних інтернет-сторінках чи платформах органів юстиції у соціальних мережах.

Article 30 Information relating to redress procedures, languages and authorities

¹ [Electronic resource]. – Mode of access : http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm

² [Electronic resource]. – Mode of access : https://e-justice.europa.eu/content_european_judicial_atlas_in_civil_matters-321-en.do?init=true

³ *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd.3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 29, Rn. 1.

⁴ Див. коментар до ст. 30 Регламенту № 805/2004.

1. The Member States shall notify the Commission of:
 - (a) the procedures for rectification and withdrawal referred to in Article 10(2) and for review referred to in Article 19(1);
 - (b) the languages accepted pursuant to Article 20(2)(c);
 - (c) the lists of the authorities referred to in Article 25;and any subsequent changes thereof.
2. The Commission shall make the information notified in accordance with paragraph 1 publicly available through publication in the *Official Journal of the European Union* and through any other appropriate means.

Стаття 30. Інформація, що стосується процедури оскарження, мов та органів

1. Держави-члени повідомляють Комісії таке:
 - (a) інформацію про процедуру виправлення і скасування, передбачену частиною 2 статті 10, а також процедуру перегляду відповідно до частини 1 статті 19;
 - (b) мови, прийнятні відповідно до п. c) частини 2 статті 20;
 - (c) перелік органів, зазначених у статті 25;та будь-які подальші зміни.
2. Комісія забезпечує загальний доступ до інформації, переданої відповідно до частини 1 шляхом її опублікування в *Офіційному журналі Європейського Союзу* та за допомогою будь-яких інших відповідних засобів.

Коментар

Предметна сфера регулювання ч. 1 ст. 30 Регламенту перебуває у тісному зв'язку з предметною сферою регулювання ст. 29 Регламенту. І хоча за деякими аспектами регулювання вказані статті відрізняються, фактично вони доповнюють одна одну.

Ч. 1 ст. 30 Регламенту закріплює інформаційний обов'язок держав-членів, який полягає у необхідності повідомляти Комісії відповідну інформацію, а також зміни, які відбулися після такого повідомлення.

Як і ст. 29, ч. 1 ст. 30 Регламенту вносить нормує насамперед суб'єктів цього інформаційного обов'язку. Такими суб'єктами є усі держави – члени ЄС, в тому числі Сполучене Королівство та Ірландія. Питання про те, чи продовжиться дія цього Регламенту на території обох держав після виходу Великої Британії з ЄС, залишається відкритим. Не є носієм цього обов'язку Данія, оскільки ця держава не погодилася на Регламент № 805/2004, а тому звільнена від необхідності виконувати його норми. Як було зазначено, беру-

чи участь у процедурах, передбачених Регламентом № 805/2004, в тому числі відповідно до ст. 30 цього Регламенту, Данія має правовий статус третьої держави.¹

Відповідно до ч. 1 ст. 30 Регламенту отримувачем інформації, передбаченої цією статтею, є Комісія. Насправді йдеться не про кінцевого «споживача», а лише про посередника. Функція Комісії полягає у зборі цієї інформації, її структуризації та наданні доступу до неї кінцевому «споживачу». Цим споживачем є ті ж таки громадськість та професійні кола, згадані у ст. 39 Регламенту.

Аналогічно до ст. 29 нормотворець закріпив у ч. 1 ст. 30 Регламенту перелік інформації, яку держави-члени зобов'язані повідомляти Комісії. До цієї інформації належать дані про національні процедури виправлення і скасування відповідно до ч. 2 ст. 10 Регламенту, а також процедури перегляду згідно з ч. 1 ст. 19. Крім того, держави-члени повинні повідомляти Комісії, які мови визнано цими державами як прийнятні. Також держави-члени мають надавати Комісії перелік органів, зазначених у ст. 25 Регламенту. На відміну від ст. 29 Регламенту, у ч. 1 ст. 30 Регламенту нормотворець не обмежився закріпленням переліку інформації, яку держави-члени зобов'язані надавати отримувачу. Усвідомлюючи плинність законодавчого регулювання і прагнучи забезпечувати максимальну актуальність інформації, нормотворець зобов'язав держави-члени інформувати Комісію про будь-які подальші зміни даних, поданих ними на адресу Комісії раніше. У цьому контексті слід звернути увагу, що мета статей 29–30 Регламенту полягає у повному та своєчасному інформуванні учасників провадження та посилення внаслідок цього ефективності використання інституту ЄВЛ у практиці, а тому вказане положення слід закріпити й у ст. 29 Регламенту. У зв'язку з цим держави-члени повинні бути зобов'язані повідомляти громадськість та фахові кола не лише про інформацію, передбачену пп. а–б) ч. 1 ст. 29 Регламенту, а й інформувати цих отримувачів про будь-які зміни у вже повідомлених Комісії даних.

Передбачивши у ч. 1 ст. 30 Регламенту інформаційний обов'язок держав-членів, нормотворець врегулював у ч. 2 цієї статті обсяг і межі посередницької функції Комісії. Комісія зобов'язана отримати надану їй державами-членами інформацію, структурувати її та надати доступ до цієї ін-

¹ Див. коментар до ст. 29 Регламенту № 805/2004.

формації так званому кінцевому «споживачу». Як і ст. 29, ч. 2 ст. 30 Регламенту передбачає порядок надання доступу споживача до цієї інформації. Враховуючи інтенсивний розвиток цифрових технологій та один з найвищих у світі рівнів доступу громадян ЄС до мережі Інтернет¹, нормотворець закріпив обов'язок Комісії публікувати передбачену ст. 30 Регламенту інформацію в Офіційному журналі Європейського Союзу, який доступний у тому числі і в онлайн-режимі.² Однак вказаний журнал є не єдиним джерелом отримання такої інформації зацікавленими особами. Комісія зобов'язана надавати доступ до цієї інформації, використовуючи й інші засоби, придатні для інформування зацікавлених у її отриманні осіб. Одним з таких засобів є передбачений ст. 29 Регламенту «Юридичний судовий атлас».³ Це означає, що й у випадках, передбачених ст. 30 потенційні користувачі цієї мережі зіткнуться як з перевагами, так і з недоліками цієї системи.⁴

Article 31 Amendments to the Annexes

Any amendment to the standard forms in the Annexes shall be adopted in accordance with the advisory procedure referred to in Article 32(2).

Стаття 31. Зміни до Додатків

Комісія змінює формуляри, викладені у Додатках. Ці дії щодо зміни неістотних умов цього Регламенту здійснюються відповідно до регулятивної процедури з контролем, що передбачено частиною 2 статті 32.

Коментар

Крім основної частини Регламент № 805/2004 про ЄВЛ містить і додаткову частину, яка складається з шести Додатків. У зв'язку з перспективами розвитку ЄС, а також внаслідок модернізації внутрішньоструктурних процесів у самій спільноті виникала потреба у внесенні змін та доповнень у вказані Додатки. Нормотворець врегулював поря-

¹ Див.: European Union Internet Penetration June 2017, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.internetworldstats.com/stats9.htm#eu>

² [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html?locale=en>

³ *Stürner* in Kindl/Meller-Hannich/Wolf, *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. Auflage 2015, EuVTVO, Artikel 30, Rn. 1.

⁴ Див. коментар до ст. 29 Регламенту № 805/2004.

док внесення таких змін та доповнень у ст. 31 Регламенту. Первинна версія ст. 31 Регламенту від 21 квітня 2004¹ встановлювала, що зміни до формулярів, викладених у Додатках, ухвалюються відповідно до консультативної процедури, передбаченої частиною 2 статті 32 Регламенту. Однак 22 жовтня 2008 нормотворець затвердив Регламент (ЄС) № 1103/2008, яким було внесено зміни до деяких правових актів з метою приведення їх у відповідність до Рішення Ради № 1999/468/ЄС щодо питання регулятивної процедури з контролем.² Цим Регламентом (ЄС) № 1103/2008 від 22 жовтня 2008 було внесено зміни в тому числі в Регламент № 805/2004, зокрема, його статті 31–32.

Оновлена ст. 31 Регламенту передбачила передусім, що органом, уповноваженим вносити зміни до Додатків Регламенту, є Комісія. Крім того, стаття закріпила, що Комісія має право пропонувати зміни неістотних умов Регламенту і повинна ініціювати такі зміни відповідно до регулятивної процедури з контролем. Таким чином, діючи раніше консультативну процедуру було замінено процедурою, яка надавала право Раді і Парламенту вето неприйнятні для цих органів пропозиції Комісії про зміни до Регламенту.³

Додатки до Регламенту № 805/2004, крім змістовно константної, містять також інформацію, яка потребує змін залежно від вектора розвитку самого ЄС. Такою інформацією є насамперед дані про держави – члени ЄС. Зокрема, у 2004–2013 рр. відбулось масштабне розширення ЄС, внаслідок чого новими членами Союзу стали 13 держав. Крім того, деякі держави, насамперед з регіону Західних Балкан, на сьогодні мають статус кандидатів на членство. Окремі держави, зокрема Україна, прагнуть приєднатися до ЄС. Водночас діючий член ЄС Велика Британія має намір припинити членство, залишаючись стратегічним партнером Союзу. Дані про членство в ЄС відповідних держав повинні відображатися і постійно оновлюватися у належних графах Додатків до Регламенту № 805/2004. Однак попри очевидність цього факту та закріплення у ст. 31 обов'язку Комісії щодо внесення змін відповідна інформація у Додатках залишається частково неактуальною.

¹ [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2004:143:TOC>

² [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008R1103&from=DE>

³ *Pabst in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 31, Rn. 1.

Відповідно до Регламенту (ЄС) № 1869/2005 від 16 листопада 2005¹ було замінено попередні версії Додатків до Регламенту № 805/2004. У нових версіях Додатків доповнено відповідну інформацію, наприклад, включенням у графі «Держава – член походження» таких держав, як Естонія, Литва, Латвія, Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Словенія, Мальта та Республіка Кіпр. До сьогодні неактуальною залишається інформація щодо таких держав – членів ЄС, як Болгарія, Румунія та Хорватія, внаслідок чого відповідну інформацію у ці Додатки за потреби слід вносити вручну.² Однак у цьому напрямі можна спостерігати деякий прогрес. Якщо деякий час тому навіть Додатки до Регламенту № 805/2004 болгарською, румунською та хорватською мовою були відсутні³, то на сьогодні відповідні мовні версії вже доступні. На підставі цього можна припускати, що актуалізація інформації у відповідних додатках є лише питанням часу.

Article 32 Committee

1. The Commission shall be assisted by the committee provided for by Article 75 of Regulation (EC) No 44/2001.
2. Where reference is made to this paragraph, Articles 3 and 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.

Стаття 32. Комітет

1. Допомога Комісії Комітетом передбачена статтею 75 Регламенту (ЄС) № 44/2001.
2. Якщо здійснюється посилання на цю норму, тоді положення статей 3 та 7 Рішення № 1999/468/ЄС діють з урахуванням положень статті 8.

Коментар

Як зазначалось, 22 жовтня 2008 було затверджено Регламент (ЄС) № 1103/2008 щодо внесення змін до деяких правових актів з метою приведення їх у відповідність до Рішення Ради № 1999/468/ЄС про питання регулятивної

¹ [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32005R1869&from=DE>

² *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, Münchener Kommentar zur ZPO, Bd.3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 30, Rn. 3.

³ *Pabst* in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 31, Rn. 3.

процедури з контролем.¹ Ці зміни торкнулись, зокрема, двох статей Регламенту № 805/2004 – ст. 31 і ст. 32.

Первинна редакція ст. 32 була більшою за обсягом і регулювала три аспекти. Передусім ч. 1 ст. 32 у первинній редакції встановлювала, що у виконанні Комісією своїх повноважень її підтримує Комітет, передбачений ст. 75 Регламенту (ЄС) № 44/2001. Це положення залишилось незмінним і у новій редакції ч. 1 ст. 32 Регламенту № 805/2004.

Зміни торкнулись ч. 2 і ч. 3 ст. 32 Регламенту. Зокрема, відповідно до первинної редакції ч. 2 ст. 32 Регламенту № 805/2004 у разі, якщо здійснювалось посилання на цю норму, положення ст. 3 і ст. 7 Рішення 1999/468/ЄС діяли з урахуванням положень ст. 8. Вказівка нормотворця у первинній редакції ч. 2 ст. 32 Регламенту № 805/2004 на ст. 3, статті 7–8 Рішення 1999/468/ЄС була зумовлена тим, що первинна редакція ст. 31 Регламенту № 805/2004 встановлювала ухвалення змін до Додатків відповідно до консультативної процедури. Внаслідок внесення нормотворцем змін до ст. 31 Регламенту № 805/2004 та закріплення новою редакцією цієї статті регулятивної процедури з контролем виникла потреба й у відповідних змінах до ч. 2 ст. 32 Регламенту № 805/2004. У зв'язку з цим нова редакція ч. 2 ст. 32 Регламенту № 805/2004 закріпила, що у випадку посилання на цю норму положення ч. 1-4 ст. 5а, а також ст. 7 Рішення № 1999/468/ЄС діють з урахуванням положень статті 8. Таким чином, нова редакція ч. 2 ст. 32 Регламенту № 805/2004 логічно і послідовно відсилає до тих положень Рішення № 1999/468/ЄС, які регламентують у тому числі й регулятивну процедуру з контролем.

Первинна редакція ч. 3 ст. 32 Регламенту № 805/2004 передбачала, що Комітет ухвалює власний регламент роботи, тобто самостійно затверджує порядок своєї діяльності. У новій редакції ст. 32 Регламенту № 805/2004 цю норму було скасовано. Причиною стало те, що згадане нормотворцем у новій редакції ч. 2 ст. 32 Регламенту № 805/2004 положення ст. 7 Рішення № 1999/468/ЄС, зокрема ч. 1 даної статті, регулює в тому числі й питання ухвалення Комітетом власного регламенту роботи.²

¹ Див. коментар до ст. 31 Регламенту № 805/2004.

² *Adolphsen* in Krüger/Rauscher, *Münchener Kommentar zur ZPO*, Bd.3, 4. Auflage 2013, VO (EG) 805/2004, Art. 32, Rn. 3.

Article 33 Entry into force

This Regulation shall enter into force on 21 January 2005.

It shall apply from 21 October 2005, with the exception of Articles 30, 31 and 32, which shall apply from 21 January 2005.

This Regulation shall be binding in its entirety and directly applicable in the Member States in accordance with the Treaty establishing the European Community.

Стаття 33. Набрання чинності

Цей Регламент набирає чинності 21 січня 2005 р.

Він застосовується з 21 жовтня 2005 р., за винятком статей 30, 31 і 32, які застосовуються з 21 січня 2005 р.

Коментар

Ст. 33 Регламенту тісно пов'язана зі ст. 2 та ст. 26 цього Регламенту. Ст. 2 Регламенту регулює предметну, просторову та суб'єктну сфери застосування Регламенту¹, в той час як ст. 26 доповнює ці положення регулюванням часової сфери застосування Регламенту. Прив'язка у ст. 26 початку застосування норм Регламенту до моменту набрання чинності цим Регламентом вимагала встановлення такого моменту набрання чинності Регламентом. З цією метою нормотворець ввів у Регламент ст. 33. Відповідно до назви цієї статті її норми регулюють лише момент набрання чинності Регламентом № 805/2004. Насправді сфера регулювання ст. 33 ширша – ч. 2 даної статті визнає початок застосування норм Регламенту.

Встановлення нормотворцем у Регламенті № 805/2004 двох різних дат – набрання чинності та початку застосування Регламенту – не є винятковим для європейського цивільного процесу. Приклади розмежування у часі моменту набрання чинності та початку застосування можна знайти й у інших Регламентах. Наприклад, Регламент (ЄС) № 1896/2006 від 12 грудня 2006 про запровадження процедури видачі Європейського судового наказу² у ст. 33 передбачає, що він набирає чинності в день, наступний після дня опублікування (30 грудня 2006)³, однак його норми (з

¹ *Pabst* in Rauscher, *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR*, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 26, Rn. 1.

² [Electronic resource]. – Mode of access: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006R1896&from=DE

³ *Ізарова І. О.*, Науково-практичний коментар до цивільного процесуального законодавства Європейського Союзу. Ч. 1. – Київ: ВД Дакор, 2016. – Ст. 100.

окремими винятками) діють з 12 грудня 2008. Розмежовують момент набрання чинності та початок застосування також і ст. 29 Регламенту (ЄС) № 861/2007 від 11 липня 2007 про запровадження Європейської процедури вирішення дрібних спорів¹, ст. 26 Регламенту (ЄС) № 1393/2007 від 13 листопада 2007 про вручення судових і позасудових документів у цивільних та торгових справах у державах-членах², а також деякі інші.

Нормотворець неспроста використовує механізм розмежування моменту набрання чинності та початку застосування відповідних нормативно-правових актів. Вказане розмежування має чіткі практичні причини. Часовий період між моментом набрання чинності та початком застосування необхідний державам-членам, як правило, для підготування до застосування певних Регламентів, у тому числі для вчинення відповідних формальних процедур у цих сферах.³ І хоча думки науковців⁴ та правознавців⁵ щодо доцільності такого розмежування інколи кардинально відрізняються, слід визнати, що надання державам-членам часу для виконання цих кроків сприяє ефективному запуску відповідних правових інститутів на загальноєвропейському рівні. Своєрідний часовий запас є корисним і для нормотворця. Це дає йому більше часу для вирішення нагальних питань, зокрема, напрацювання змін або нових редакцій окремих актів, зумовлених тенденціями розвитку ЄС загалом та його правової бази зокрема.

¹ [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007R0861&from=DE>

² [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?uri=CELEX:32007R1393>

³ Varga in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-BagatellVO, Art. 29, Rn. 2.

⁴ Позитивно про тенденцію розмежування напр. Pabst in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-VollstrTitelVO, Art. 33, Rn. 2, критично – Varga in Rauscher, Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Bd. II, 4., neu bearbeitete Auflage 2015, EG-BagatellVO, Art. 29, Rn. 2.

⁵ Див.: Pt. 38, Opinion of Advocate General MENGOZZI, delivered on 6 September 2011 (1), Case C - 412/10, [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62010CC0412&qid=1505388819476&from=DE>

ДОДАТОК I
**СЕРТИФІКАТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ВИКОНАВЧОГО ЛИСТА – СУДОВЕ РІШЕННЯ**

1. Держава – член походження: AT BE DE EL ES FI FR IE IT LU
NL PT SE UK

2. Суд/уповноважений орган, який видав сертифікат

2.1. Назва:

2.2. Адреса:

2.3. Тел./факс/e-mail:

3. Якщо інший суд/уповноважений орган ухвалив рішення:

3.1. Назва:

3.2. Адреса:

3.3. Тел./факс/e-mail:

4. Судове рішення

4.1. Дата:

4.2. Номер справи:

4.3. Сторони

4.3.1. Ім'я та адреса кредитора (ів):

4.3.2. Ім'я та адреса боржника (ів):

5. Грошова вимога, яка була сертифікована

5.1. Основна сума:

5.1.1. Валюта

Євро Шведська крона Фунти стерлінги Інша (поясність)

5.1.2. Якщо вимога стосується періодичних платежів

5.1.2.1. Сума кожного платежу:

5.1.2.2. Дата першого платежу:

5.1.2.3. Дати наступних платежів

щотижня щомісяця інший (поясність)

5.1.2.4. Період вимоги

5.1.2.4.1. В даний час невизначений або

5.1.2.4.2. З дати останнього платежу:

5.2. відсотки

5.2.1. відсоткова ставка

5.2.1.1.% або

5.2.1.2.% вище базової ставки ЄЦБ

5.2.1.3. Інше (поясність)

5.2.2. Дата сплати відсотків:

5.3. Сума витрат, що підлягають відшкодуванню, якщо це зазначено в судовому рішенні:

6. Судове рішення може бути виконано в державі – члені походження

7. Судове рішення може бути оскаржене

Так Ні

8. Предметом судового рішення є незаперечна вимога відповідно до частини 1 статті 3

9. Судове рішення відповідає пункту b частини 1 статті 6

10. Судове рішення стосується споживчих договорів

Так Ні

10.1. Якщо так:

Боржник є споживачем

Так Ні

10.2. Якщо так:

Боржник проживає в державі – члені походження (відповідно до статті 59 Регламенту (ЄС) 44/2001)

11. Документ про відкриття провадження у справі було вручено згідно з вимогами глави III, якщо вона підлягала застосуванню

Так Ні

11.1. Документ було вручено відповідно до статті 13

або вручення було здійснено відповідно до статті 14

або доведено відповідно до частини 2 статті 18, що боржник

отримав документ

11.2. Належне інформування

Боржник був проінформований згідно з вимогами статей 16 і 17

12. Вручення повісток, якщо підлягає застосуванню

Так Ні

12.1. Вручення відбулося відповідно до статті 13

або вручення було здійснено відповідно до статті 14

або доведено відповідно до частини 2 статті 18, що боржник

отримав виклик

12.2. Належне інформування

Боржник був проінформований згідно з вимогами статті 17

13. Виправлення недоліків дотримання вимог відповідно до частини 1 статті 18

13.1. Вручення судового рішення було здійснене відповідно до статті 13

або вручення судового рішення було здійснено відповідно до статті 14

або доведено, відповідно до частини 2 статті 18, що боржник отримав судове рішення

13.2. Належне інформування

Боржник був проінформований відповідно до пункту b частини 1 статті 18

13.3. Боржник мав можливість оскаржити рішення

Так Ні

13.4. Боржник не оскаржував рішення відповідно до чинних процесуальних вимог

Так Ні

Місце дата..... Підпис і/або печатка

ДОДАТОК II
**СЕРТИФІКАТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ВИКОНАВЧОГО ЛИСТА – МИРОВА УГОДА**

1. Держава – член походження: AT BE DE EL ES FI FR IE IT LU
NL PT SE UK

2. Суд/уповноважений орган, який видав сертифікат

2.1. Назва:

2.2. Адреса:

2.3. Тел./факс/e-mail:

3. Якщо інший суд/уповноважений орган ухвалив рішення:

3.1. Назва:

3.2. Адреса:

3.3. Тел./факс/e-mail:

4. Мирова угода

4.1. Дата:

4.2. Номер справи:

4.3. Сторони

4.3.1. Ім'я та адреса кредитора (ів):

4.3.2. Ім'я та адреса боржника (ів):

5. Грошова вимога, яка була сертифікована

5.1. Основна сума:

5.1.1. Валюта

Євро Шведська крона Фунти стерлінги Інша (пояснить)

5.1.2. Якщо вимога стосується періодичних платежів

5.1.2.1. Сума кожного платежу:

5.1.2.2. Дата першого платежу:

5.1.2.3. Дати наступних платежів
щотижня щомісяця інший (пояснить)

5.1.2.4. Період вимоги

5.1.2.4.1. В даний час невизначений або

5.1.2.4.2. З дати останнього платежу:

5.2. відсотки

5.2.1. відсоткова ставка

5.2.1.1.....% або

5.2.1.2.....% вище базової ставки ЄЦБ

5.2.1.3. Інше (пояснить)

5.2.2. Дата сплати відсотків:

5.3. Сума витрат, що підлягають відшкодуванню, якщо це зазначено в судовому рішенні:

6. Мирова угода може бути виконаною в державі – члені походження

Місце дата..... Підпис і/або печатка

ДОДАТОК III
**СЕРТИФІКАТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ВИКОНАВЧОГО ЛИСТА – ОФІЦІЙНИЙ ДОКУМЕНТ**

1. Держава – член походження: AT BE DE EL ES FI FR IE IT LU
NL PT SE UK

2. Суд/уповноважений орган, який видав сертифікат

2.1. Назва:

2.2. Адреса:

2.3. Тел./факс/e-mail:

3. Якщо інший суд/уповноважений орган ухвалив рішення:

3.1. Назва:

3.2. Адреса:

3.3. Тел./факс/e-mail:

4. Офіційний документ

4.1. Дата:

4.2. Номер справи:

4.3. Сторони

4.3.1. Ім'я та адреса кредитора (ів):

4.3.2. Ім'я та адреса боржника (ів):

5. Грошова вимога, яка була сертифікована

5.1. Основна сума:

5.1.1. Валюта

Євро Шведська крона Фунти стерлінги Інша (пояснить)

5.1.2. Якщо вимога стосується періодичних платежів

5.1.2.1. Сума кожного платежу:

5.1.2.2. Дата першого платежу:

5.1.2.3. Дати наступних платежів:

щотижня щомісяця інший (пояснить)

5.1.2.4. Період вимоги

5.1.2.4.1. В даний час невизначений або

5.1.2.4.2. З дати останнього платежу:

5.2. відсотки

5.2.1. відсоткова ставка

5.2.1.1.....% або

5.2.1.2.....% вище базової ставки ЄЦБ

5.2.1.3. Інше (пояснить)

5.2.2. Дата сплати відсотків:

5.3. Сума витрат, що підлягають відшкодуванню, якщо це зазначено в судовому рішенні:

6. Офіційний документ може бути виконаною в державі – члені походження

Місце дата..... Підпис і/або печатка

ДОДАТОК IV
СЕРТИФІКАТ ВІДСУТНОСТІ
АБО ОБМЕЖЕННЯ ВИКОНАВЧОЇ СИЛИ

(Стаття 6 (2))

1. Держава – член походження: AT BE DE EL ES FI FR IE IT LU
NL PT SE UK

2. Суд/уповноважений орган, який видав сертифікат

2.1. Назва:

2.2. Адреса:

2.3. Тел./факс/e-mail:

3. Якщо інший суд/уповноважений орган видав рішення/
мирову угоду/офіційний документ:

3.1. Назва:

3.2. Адреса:

3.3. Тел./факс/e-mail:

4. Рішення/мирова угода/офіційний документ

4.1. Дата:

4.2. Номер справи:

4.3. Сторони

4.3.1. Ім'я та адреса кредитора (ів):

4.3.2. Ім'я та адреса боржника (ів):

5. Це судове рішення/мирова угода/офіційний документ бу-
ло сертифіковано як Європейський виконавчий лист, але

5.1. судове рішення/мирова угода/офіційний документ біль-
ше не підлягає виконанню

5.2. Виконання тимчасово

5.2.1. зупинено

5.2.2. обмежено до запобіжних заходів

5.2.3. залежне від надання гарантії, яка ще буде визначена

5.2.3.1. Розмір гарантії:

5.2.3.2. Валюта

Євро Шведська крони Фунти Стерлінги Інше (пояснить)

5.2.4. Інше (пояснить)

Місце дата..... Підпис і/або печатка

ДОДАТОК V

**СЕРТИФІКАТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИКОНАВЧОГО
ЛИСТА, ВИДАНИЙ НА ЗАМІНУ ПОПЕРЕДНЬОГО
СЕРТИФІКАТА ВНАСЛІДОК ОСКАРЖЕННЯ**

(Стаття 6 (3))

А. Таке судове рішення/мирова угода/офіційний документ 50 сертифіковане як Європейський виконавчий лист було оскаржено

1. Держава –член походження: AT BE DE EL ES FI FR IE IT LU
NL PT SE UK

2. Суд/уповноважений орган, який видав сертифікат

2.1. Назва:

2.2. Адреса:

2.3. Тел./факс/e-mail:

3. Якщо інший суд/уповноважений орган видав рішення/
мирову угоду/офіційний документ:

3.1. Назва:

3.2. Адреса:

3.3. Тел./факс/e-mail:

4. Рішення/мирова угода /офіційний документ

4.1. Дата:

4.2. Номер справи:

4.3. Сторони

4.3.1. Ім'я та адреса кредитора (ів):

4.3.2. Ім'я та адреса боржника (ів):

В. Відповідно до змін таке рішення було ухвалено і цим підтверджується як сертифікат Європейського виконавчого листа, який замінює оригінальний Європейський виконавчий лист.

1. Суд

1.1. Назва:

1.2. Адреса:

1.3. Тел./факс/e-mail:

2. Рішення

2.1. Дата:

2.2. Номер справи:

3. Грошова вимога, яка була сертифікована

3.1. Основна сума:

3.1.1. Валюта

Євро

Шведська крона

Фунти стерлінги

Інша (вказіть)

3.1.2. Якщо вимога стосується періодичних платежів

3.1.2.1. Сума кожного платежу:

3.1.2.2. Дата першого платежу:

3.1.2.3. Дати наступних платежів:

щотижня щомісяця інший (поясніть)

- 3.1.2.4. Період вимоги
 - 3.1.2.4.1. В даний час невизначений або
 - 3.1.2.4.2. З дати останнього платежу:
- 3.2. Відсотки
 - 3.2.1. Відсоткова ставка
 - 3.2.1.1.% або
 - 3.2.1.2.% вище базової ставки ЄЦБ
 - 3.2.1.3. Інше (пояснить)
 - 3.2.2. Дата сплати відсотків:
- 3.3. Сума витрат, що підлягають відшкодуванню, якщо це зазначено в судовому рішенні:
- 4. Судове рішення може бути виконаним в державі – члені походження
 - 5. Судове рішення може бути оскаржене в апеляції
 - Так Ні
 - 6. Судове рішення відповідно до пункту b частини 1 статті 6
 - 7. Судове рішення стосується споживчих договорів
 - Так Ні
 - 7.1. Якщо так:
Боржник є consumer
 - Так Ні
 - 7.2. Якщо так:
Боржник проживає в державі – члені походження (відповідно до статті 59 Регламенту (ЄС) 44/2001)
 - 8. На момент ухвалення рішення про перегляд, вимога не заперечується відповідно до пункту b або c частини 1 статті 3
 - Так Ні
 - Якщо так
 - 8.1. Вручення документа про оскарження.
Кредитор подав скаргу?
 - Так Ні
 - Якщо так
 - 8.1.1. Вручення документа відбулося відповідно до статті 13 або вручення було здійснено відповідно до статті 14 або доведено відповідно до частини 2 статті 18, що боржник отримав документ
 - 8.1.2. Належне інформування
Боржник був проінформований згідно з вимогами статей 16 і 17
 - 8.2. Вручення виклику, де це необхідно
 - Так Ні
 - Якщо так
 - 8.2.1. Вручення було здійснене відповідно до статті 13 або вручення було здійснено відповідно до статті

або доведено, відповідно до частини 2 статті 18, що боржник отримав виклик

8.2.2. Відповідно до інформації

Боржник був проінформований відповідно до статті 17

8.3. Виправлення недоліків щодо недотримання вимог відповідно до частини 1 статті 18

8.3.1. Вручення судового рішення було здійснене відповідно до статті 13

або вручення судового рішення було здійснено відповідно до статті 14

або доведено, відповідно до частини 2 статті 18, що боржник отримав судове рішення

8.3.2. Належне інформування

Боржник був проінформований відповідно до пункту b частини 1 статті 18

Місце дата..... Підпис і/або печатка

ДОДАТОК VI
**ЗАЯВА ПРО ВИПРАВЛЕННЯ
АБО СКАСУВАННЯ СЕРТИФІКАТА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИКОНАВЧОГО ЛИСТА**

(Стаття 10 (3))

ТАКИЙ СЕРТИФІКАТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИКОНАВЧОГО ЛИСТА

1. Держава-член походження: AT BE DE EL ES FI FR IE IT LU NL
PT SE UK

2. Суд, який видав сертифікат

2.1. Назва:

2.2. Адреса:

2.3. Тел./факс/e-mail:

3. Якщо інший суд/уповноважений орган ухвалив рішення:

3.1. Назва:

3.2. Адреса:

3.3. Тел./факс/e-mail:

4. Рішення

4.1. Дата:

4.2. Номер справи:

4.3. Сторони

4.3.1. Ім'я та адреса кредитора (ів):

4.3.2. Ім'я та адреса боржника (ів):

ПОВИНЕН БУТИ

5. ВИПРАВЛЕНИЙ, оскільки через істотні помилки існує невідповідність між сертифікатом Європейського виконавчого листа та взятому/взятій за основу судовому рішенню/мировій угоді/офіційному документу (пояснити)

6. СКАСОВАНИЙ, оскільки:

6.1. сертифіковане рішення було пов'язане зі споживчим договором, але було ухвалено в державі-члені, де споживач не проживає згідно з вимогами статті 59 Регламенту (ЄС) № 44/2001

6.2. сертифікат Європейського виконавчого листа було видано явно помилково з іншої причини (пояснить)

Місце дата..... Підпис і/або печатка